

H29-III

88

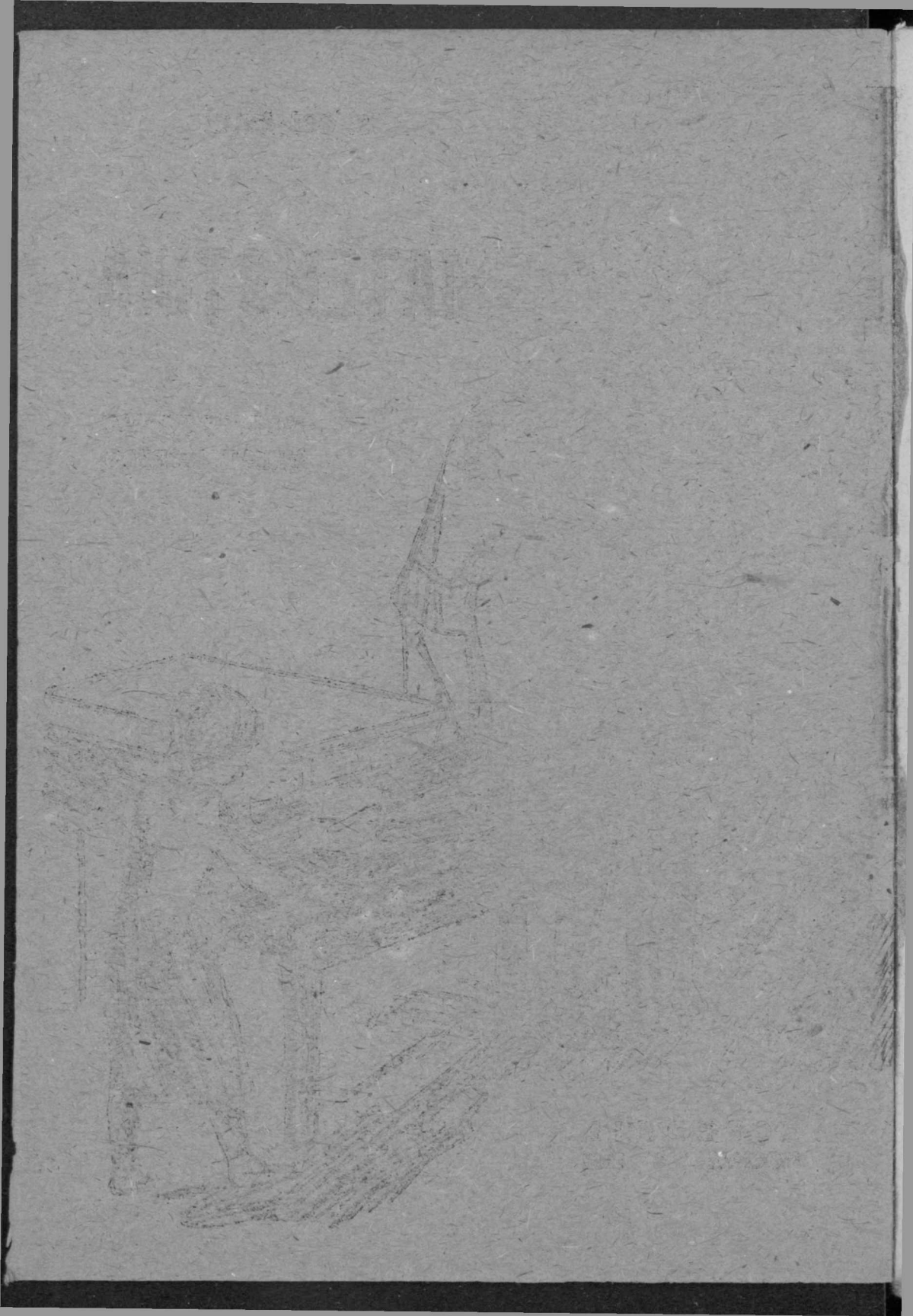
S. GRIBANOV

MATEMATIKA

MEDO33A VO
VELƏTÇİŞSEZLƏ

UÇPEDGIZ
MOCKVA 1932

Коми-П.
3-1849

S. GRIBANOV

МАТЕМАТИКА

МЕТОДЪА ВО ВЕЛӘТÇИШЕЗЛӘ

Г.П.Б. в Лигр. Ц
О.Э. 1932 г.
Акт № 550

У Ч Р Е Д Г И З
MOSKVA 1932

P B E K Ə S

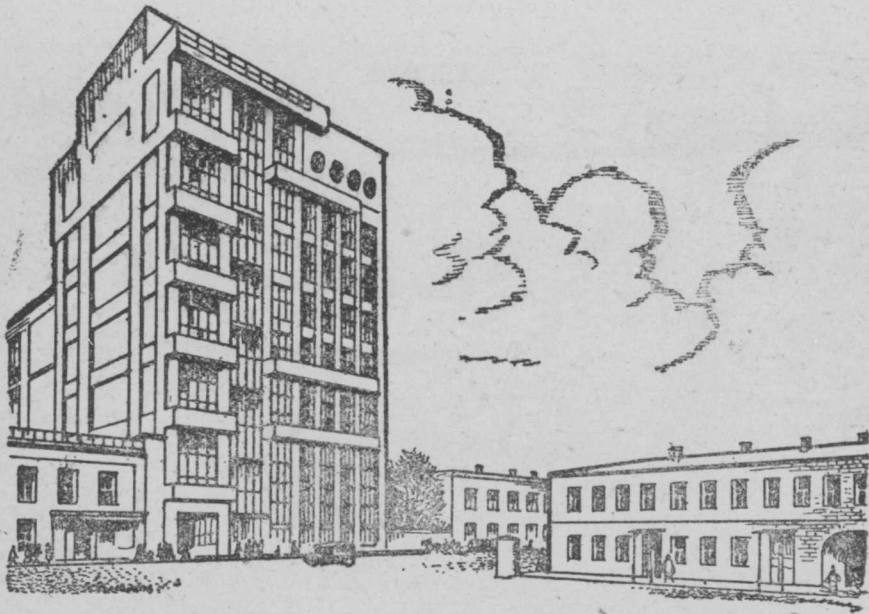
	Lisbok		Lisbok
I. İzdəən tədmasəm	3	Povtoritan uz	69
II. Dasəz İbdđişəm	9	Uçotnej uz	69
Ətikən soddaləm da çin- taləm	20	IV. Bədsa dassezən şoəz sodd- təm da çintəm	71
Kəkən soddaləm da çin- taləm	22	Kub	75
Kuimən soddaləm da çin- taləm	24	Zu 	75
Nojən soddaləm da çin- taləm	26	Povtoritan uz	75
Vitən soddaləm da çin- taləm	27	Uçotnej uz	76
Viz	31	V. Şoəz soddəm da çintəm	77
Metra	31	10-ıır vuztəg soddəm da çintəm	80
6, 7, 8, 9, soddaləm da çintaləm	32	10-ıır vuzəmən şoəz sodd- təm da çintəm	88
Veşkıtreleşa. Kvadrat	36	Povtoritan uz	97
Povtoritan uz	44	Uçotnej uz	97
Uçotnej uz	44	VI. 20-əz voştəm da jukaləm	98
III. 20-əz soddəm da çintəm	46	Kəkən voştaləm da ju- kaləm	98
10-ıır vuztəg soddəm da çintəm	47	Kuimən voştaləm da ju- kaləm	102
Kuimpeleşa	56	Nojən voştaləm da ju- kaləm	104
10-ıır vuzəmən soddəm da çintəm	57	Vitən voştaləm da ju- kaləm	106
Gəglan	63	6, 7, 8, 9-ən voştaləm da jukaləm	107
Çasi	64	Povtoritan uz	114
Decimetra	68	Uçotnej uz	115
		Çelədlən orsannez	116

Ответств. редактор: *Нефедьев С.* Техн. редактор: *Рожин Вл.* Книга сдана в набор 1/VII 1932 г. Подписана к печати 27/VIII 1932 г. Учгиз № 3164 Уполн. Главлита № Б 21619 Заказ № 894. Тираж 9000 экз. экз. п. л. 8. Бумага 62×93 см. 73216 тип. знак на 1 бум. л. Бум. листов 36006

Бзѣт.

Уѣт.

Вльп.

Лазмьт.

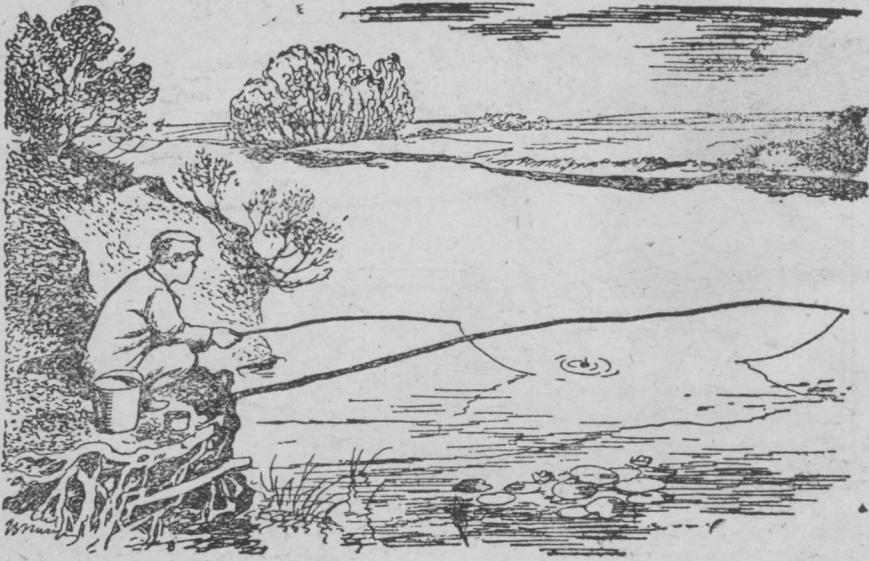
Ра̀кът.

Век̀нѣт.

Лазмѣт.

Рѣдѣн.

Зепѣт.

Куз.

Вэснѣт.

Къз.

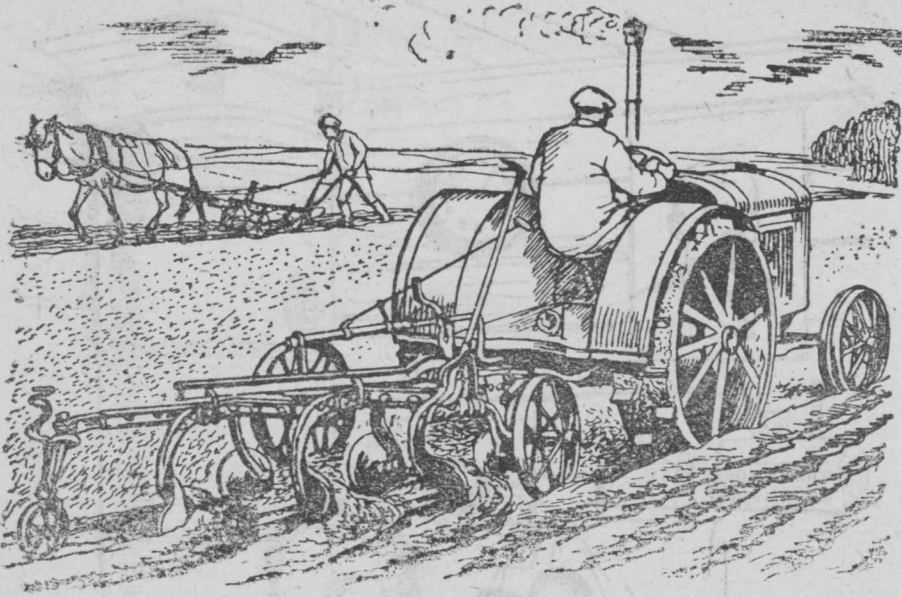
Регьта.

Загэна.

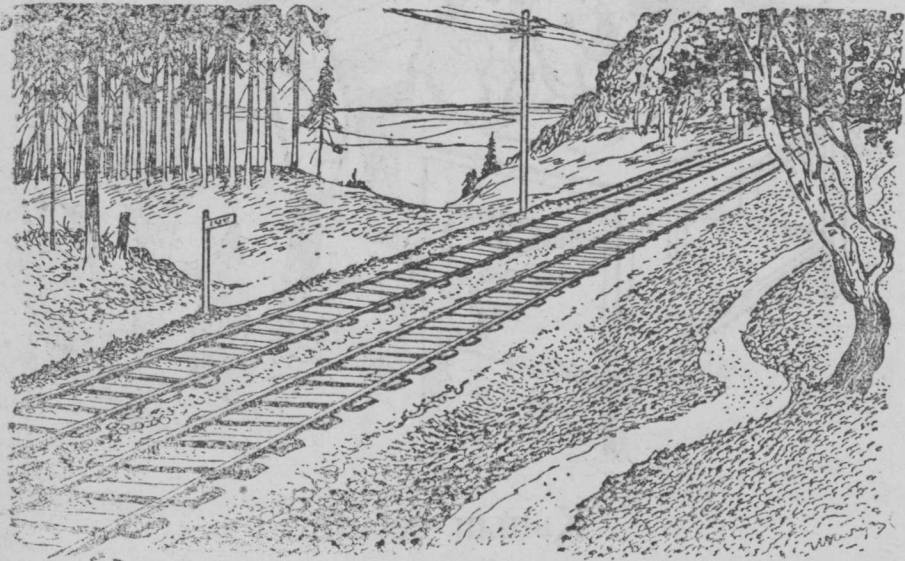
Şакьт.

Қокңит.

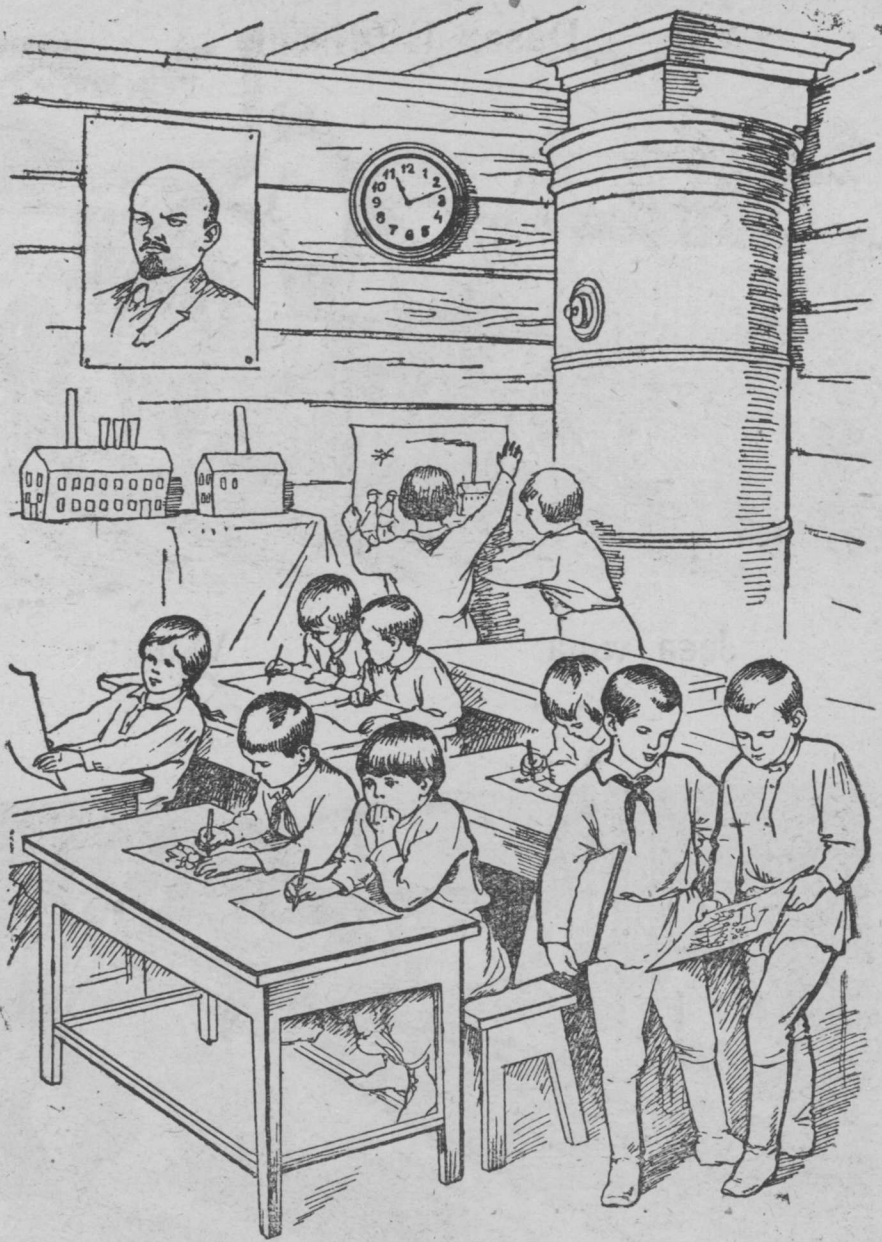
Јеџа њпа.

Ѕпа.

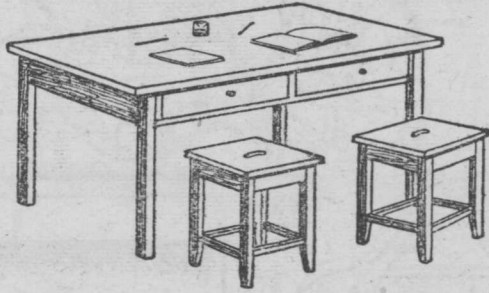
Веџкџ.

Ѕикџа.

Къпът селад?

Dasəz Խժժիթəm.

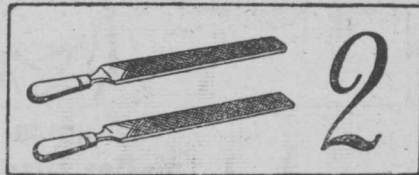
Ձիկ.

Ձիկ. ԿԷկ.

Միտա՛ւ, մի՛յ ես՞ ձիկ.
Ա՞մի՛յ տենա՛տ կէկա?
Մի՛յ տե՛ աճշի՛ւն կէկ՞?

1

2

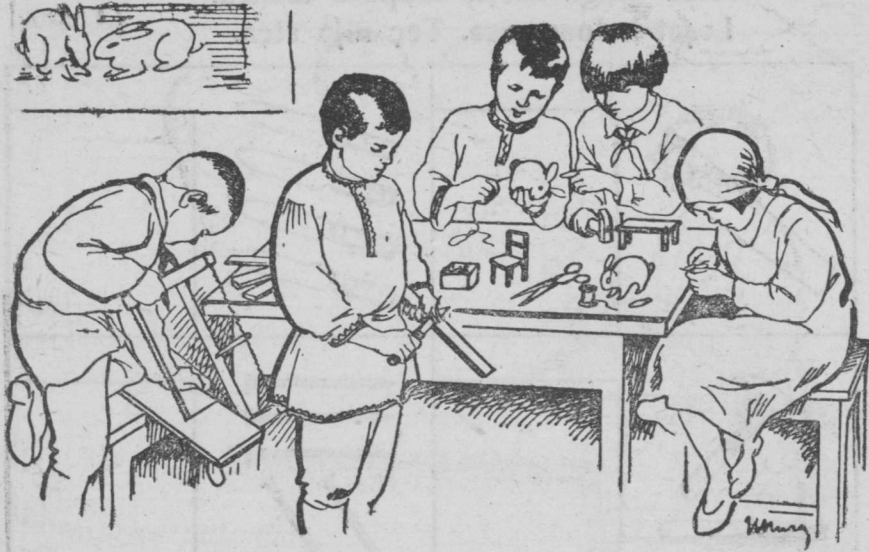
Գի՛շ Խժժա՛սե՛շ.

Къпътәп?

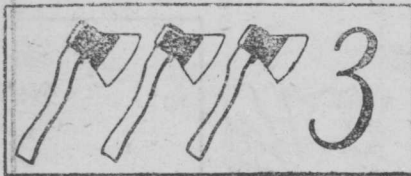

Къпътәп веләтчиш?
Мъјјез тјјан култ?
А мъјјез тјјан њол?
Кинлән њол кок?
Кътән њол круг?

Къпътәп изаләнь?

Мъј тјап зьгьп вит?
 Љддѣ, клат къпът сѹп?
 Сѹпа испоткаьп къпът сѹп?
 Кътәп есә мъјјез вѹта?
 Гѹз љдпассез:

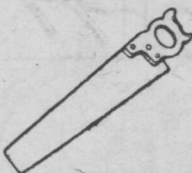

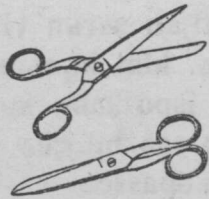

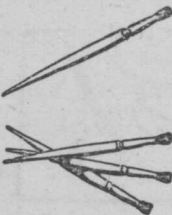
3

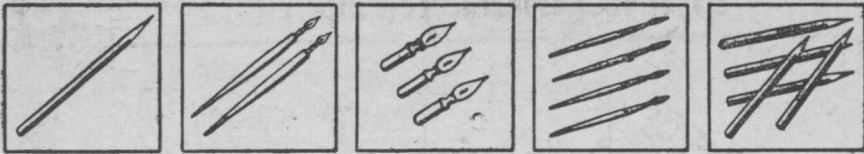
4

5

Адзь кнiга вэршiс iдpаса тавлiца.
Лэсэт iдpассезсэ. Теç нiжэ етçэ.

ԼԻԳԻՆ.

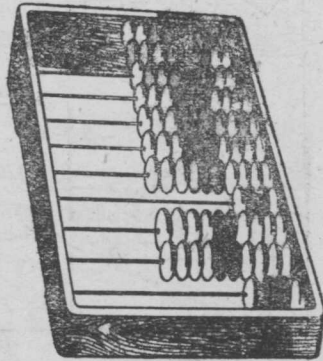
Բո՞ւր ատիկ կարտաս.

Բո՞ւր կրկն, կուրմ, դղն, վրտ.

Կըր սրտ-տը րւճկըտըտ, քըրըտըտ, կրտըճկըտըտ, շըրտըճըն կարտաս-տըտ.

Մըտըտըն ատիկ ճըն.

Մըտըտըն կրկն, կուրմ, դղն, վրտ

ԼԻԳԻՆ ճըտըտըն.

Բո՞ւր 4. Բո՞ւր 3, 5, 2, 1, 4, 2...

ԼԻԳԻՆԻՆ.

դը

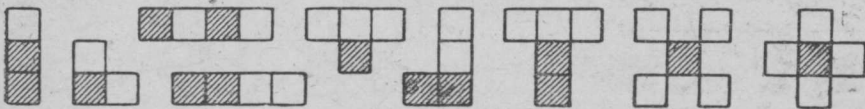

դը

Աճը կընրը քըրտըտը կքվըրտըտըտըտըտը տըվընը. Լըճըտը կքվըրտըտըտըտըտը.

Եճը կքվըրտըտըտըտըտը.

Къльтәп изаләнь?

Къльтәп орсәнь?

Къльтәп әктісәнь?

ԼԵԳԳԻ.

ՄԵՇԱՎ ԿՎԱԴ ՇԱՊ.

ՄԵՇԱՎ ՏԻԶԻՄԹ, ԿԵԿՅԱՄԵՏԹ.

ՅՈՏ ԿՎԱԴ ԻՏԵՂ.

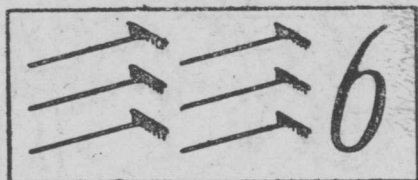
ՅՈՏ ՏԻԶԻՄԹ, ԿԵԿՅԱՄԵՏԹ.

ԼԵԳԳԻ ԵՏԱ ԿՈՅԻՂԻՏ ԿՎԱԴ ԼԻՏ.

ԼԵԳԳԻ ՏԻԶԻՄԹ, ԿԵԿՅԱՄԵՏԹ.

ՐԱԿՏԻ ՇՕՒԵՈՆ ԿՎԱԴԹ, ՏԻԶԻՄԹ, ԿԵԿՅԱՄԵՏԹ.

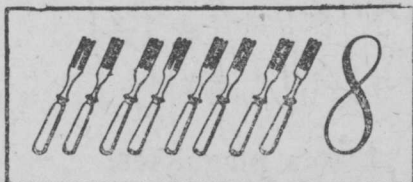
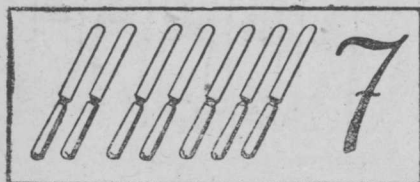
ԳԻԶ ԼԵԳՍԵԶԵԶ:

6

7

8

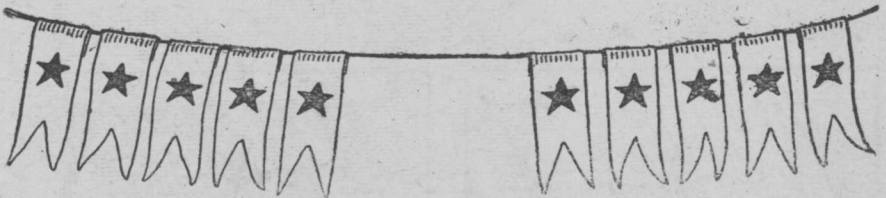

Լսո՞ւմ.

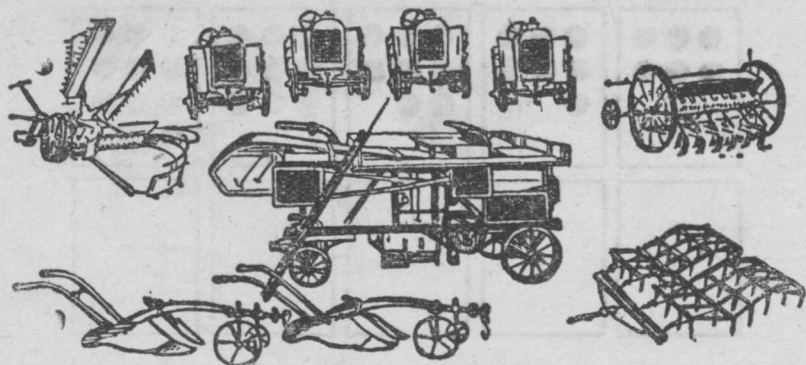

Կընտ րիօ՞ւր?

Լաճտա քլաքոքեզ.

Ձստա նիճա վիտն, կվաճոն, ճիզիմոն, կըկյաթմսոն, աք-
թմսոն, ճասոն.

Къпът машина?

Мытсан әкмъс сун.

Мытсан даә.

Льддъ әкмъс истәг.

Льддъ даә.

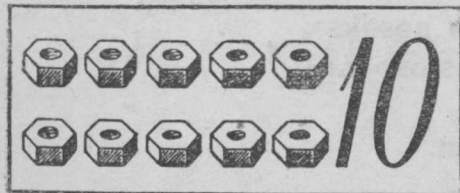
Льддъ ета книгаиш әкмъс илс.

Льддъ даә.

Рукть сотъән әкмъсә, даә.

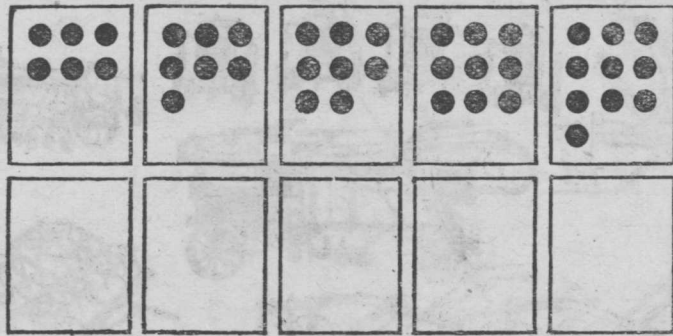

9

10

Giz lъdpassez.

Теҕ ыдрассез.

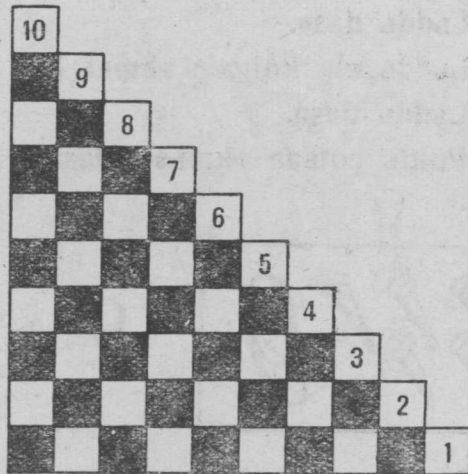
Ветль екскурҕијаән ва доҕа, виззез вьлә.

Әкть гаҕаоккез, туруннез, лиссез.

Льддь 9 лис.

Льддь 7, 5, 3, 6, 8, 4, 10, 2, 7, 9...

Льддь сиз-зә гаҕаоккезән, туруноккезән.

Теҕ kvadratokkezit etә posoksә.

Кьпым kvadratok вьд стовокьп?

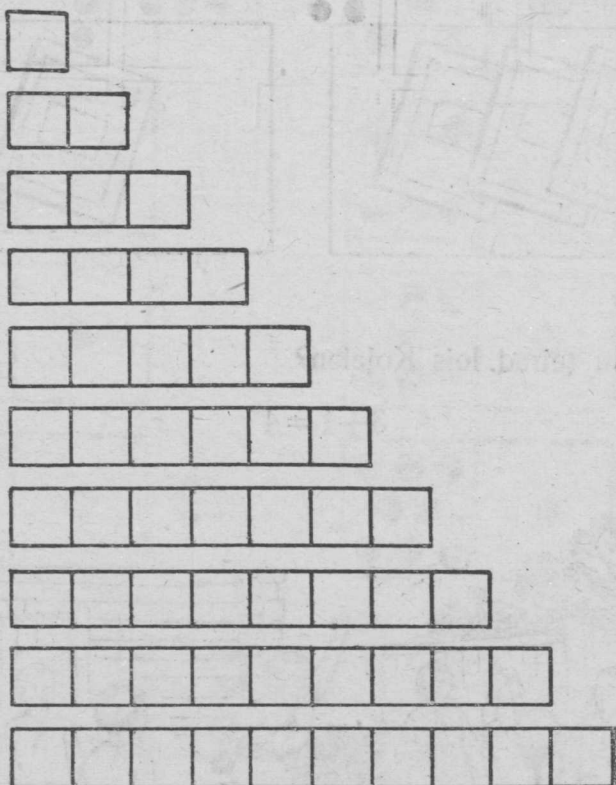
Ҷерәт etә posoksә.

Velәтць орснь dominoән.

Гиз ыдрассез:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Тең аслат квадратоккезиş, şerät.

Льддѣ гјаддезѣс квадратоккезсэ вѣлиşаң улэз.

Кълым квадраток вѣлиş гјадас?

Кълым квадраток мукэд гјаддезас?

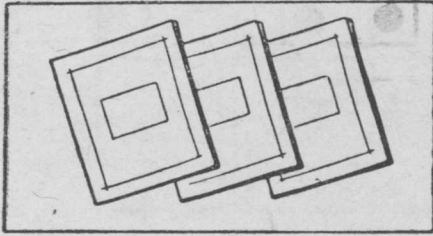
Льддѣ сиз-зэ улиşаң вѣлэз.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

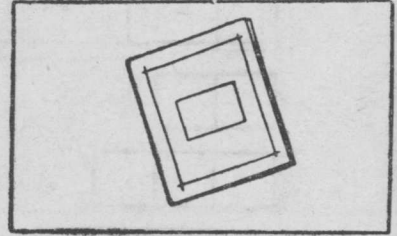
10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1.

Ətikən soddaləm da çintaləm.

Koçalən vəli:

Boştis esə:

Кълым тетрад lois Koçalən?

$$3+1=4$$

Orsisə 7 çeлад. Ətik dugdis orsnь.
Кълым çeлад kolçeisə orsnь?

$$\underline{7-1=6}$$

Ləşət açıt zadaçəez da ker niyə.

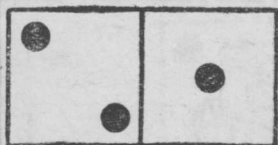
ԼԵԳԳԻ ԽՅՈՔԿԵԶ ՏՐՏԻ.

$$\begin{matrix} 1+1 \\ 2-1 \end{matrix}$$

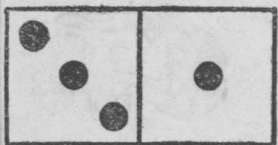
$$\begin{matrix} 5+1 \\ 6-1 \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} 2+1 \\ 3-1 \end{matrix}$$

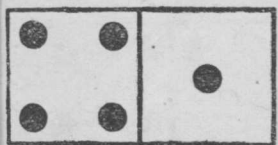
$$\begin{matrix} 6+1 \\ 7-1 \end{matrix}$$

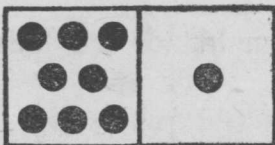
$$\begin{matrix} 3+1 \\ 4-1 \end{matrix}$$

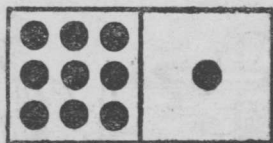
$$\begin{matrix} 7+1 \\ 8-1 \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} 4+1 \\ 5-1 \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} 8+1 \\ 9-1 \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} 9+1 \\ 10-1 \end{matrix}$$

Ա ձևի թերտ ԽՅՈՔԿԵԶՏՔ շԵՐԱԳԱՏ ԴԱ ԼԵԳԳԻ¹⁾.

ԼԵԳԳԻ ԳԻԶՏՊԵԳ:

1.	2+1	6+1	2-1	6-1
	3+1	7+1	3-1	7-1
	4+1	8+1	4-1	8-1
	5+1	9+1	5-1	9-1
2.	1+1	6+1	10-1	6-1
	9+1	5+1	9-1	2-1
	8+1	4+1	3-1	4-1
	7+1	3+1	7-1	1-1

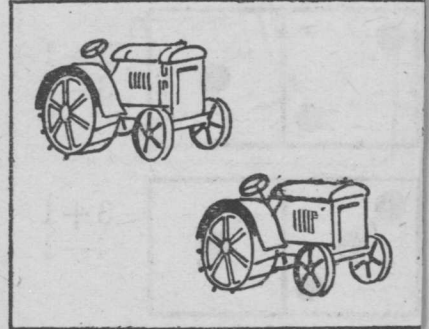
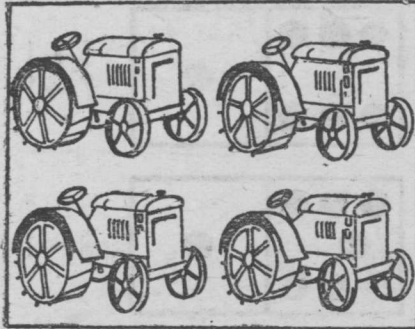
Ա ձևի ԳԻԶ շԵՐԱԳԱՏ ԴԱ ԼԵԳԳԻ.

¹⁾ Pervo pozə esə ԼԵԳԳԻՆԻ ԳԱԼԱՈՔԿԵԶՆ, ԼԻՏՏԵԶՆ, ԻՏՊԵԳԶԵԶՆ ՊՕՒԵՆ Ի ՏԻԶ ՕՅ.

Къкән сәдәләм да җитәләм.

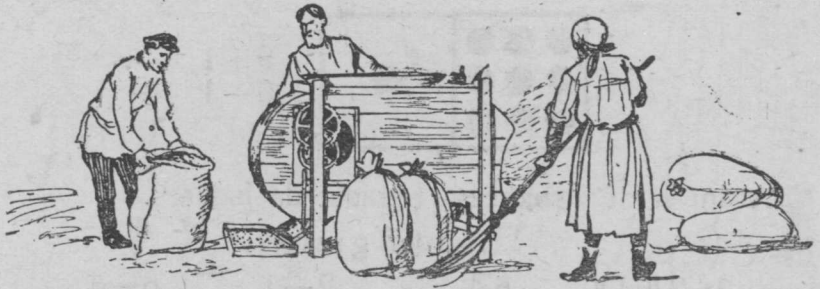
Колхозын вәли:

Бош тисә:

Кънын трактор ләис колхозын?

$$\underline{+2=6}$$

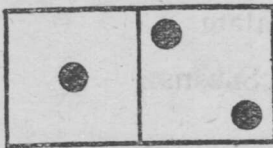
Әведәз колхозын сортутисә 8 месәк шу. Әвед вәгь 2 месәкән җеазык.

Кънын месәк шу сортутисә әвед вәгьн?

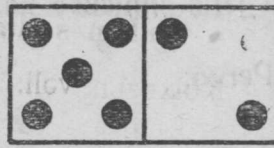
$$\underline{8-2=6}$$

Ләсәт ачыт задаҗаез да кер ниҗә.

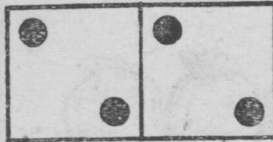
ԼԵԴԴԻ ԲԱՏՈՒՅՈՒՄԻ ՏՐՈՒՄԸ.

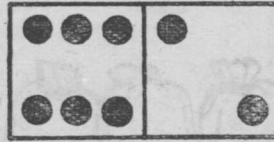
$$\begin{aligned} 1+2 \\ 3-2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 5+2 \\ 7-2 \end{aligned}$$

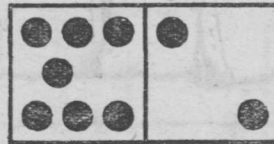
$$\begin{aligned} 2+2 \\ 4-2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 6+2 \\ 8-2 \end{aligned}$$

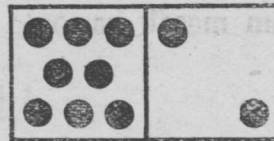
$$\begin{aligned} 3+2 \\ 5-2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 7+2 \\ 9-2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 4+2 \\ 6-2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 8+2 \\ 10-2 \end{aligned}$$

Ա յնի թրտ բտտոքեզտտ տրտդտ ճա ԼԵԴԴԻ.

ԼԵԴԴԻ գիզտտ:

1.	1+2	5+2	3-2	7-2
	2+2	7+2	4-2	8-2
	3+2	6+2	5-2	9-2
	4+2	8+2	6-2	10-2
2.	3+2	2+2	5-2	4-2
	6+2	1+2	8-2	10-2
	4+2	8+2	6-2	3-2
	7+2	5+2	9-2	2-2

Ա յնի գիզ տրտդտ ճա ԼԵԴԴԻ.

ԵՅԵԿ

Куимән содталәм да җиталәм.

Skola jəriş zimlalisə kartovki:

Pervo:

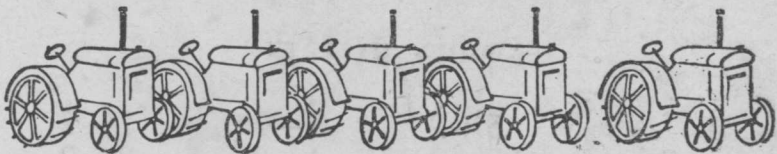
Съвәгъп:

Къным месәк kartovki zimlalisə jəriş?

$$4 + 3 = 7$$

Совхозън kolis ləşәтнъ:

Нъ kolasiş 3 traktor ləşәtisә-ңи.

Къным traktor kolә esә ləşәтнъ?

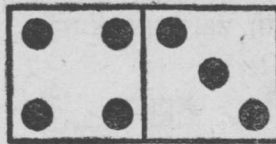
$$5 - 3 = 2$$

Ləşәт аҗыт zadaçәez da ker niјә.

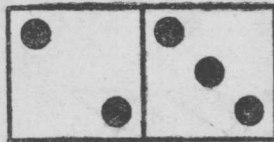
ԼԵԳԳ ԽՏՈՔԿԵԶ ՏԵՐԿԻ.

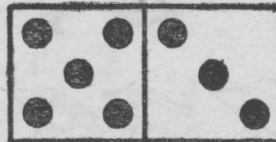
$$\begin{array}{l} 1+3 \\ 4-3 \end{array}$$

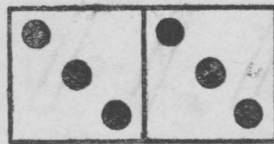
$$\begin{array}{l} 4+3 \\ 7-3 \end{array}$$

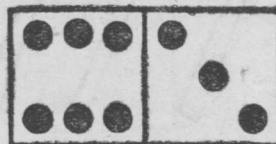
$$\begin{array}{l} 2+3 \\ 5-3 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 5+3 \\ 8-3 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 3+3 \\ 6-3 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 6+3 \\ 9-3 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 7+3 \\ 10-3 \end{array}$$

Ա әне ՏԵՐԿ ԽՏՈՔԿԵԶՏԵ ԴԵՐԿԻ ԴԱ ԼԵԳԳ.

ԼԵԳԳ ԳԻԶԹԵԳ:

1. 1+3	5+3	4-3	8-3
2+3	6+3	5-3	9-3
3+3	7+3	6-3	10-3
4+3	5+3	7-3	8-3
2. 7+3	3+1	7-3	10-3
4+3	1+3	5-3	9-3
6+3	3+2	8-3	4-3
1+3	2+3	4-3	3-3

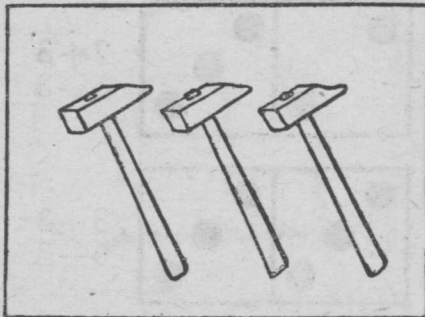
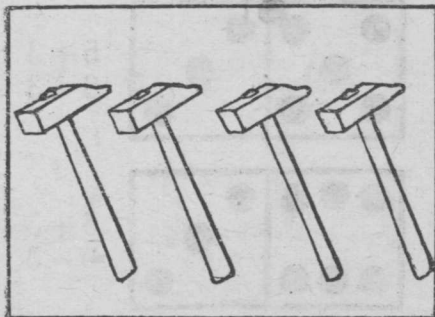
Ա әне ԳԻԶ ԴԵՐԿԻ ԴԱ ԼԵԳԳ.

Ողն սօժալեմ Կ՛ շինալեմ.

Մալառ շՅՂԵ ՅՈՒժիմԵ:

ԶրրԻ:

ՄԵՐԻԴԱ:

ԿընԻՄ ռօլօթօկ ՅՈՒժիմԵ?

$$3 + 4 = 7$$

Տօկօնձ շօօրԵրձիՅԻՆ

ՄԵԼԻ:

ՄՅՄԱԼԻՏԵ:

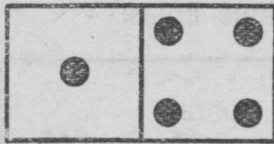

ԿընԻՄ կարանԵս կօլիՏԵ?

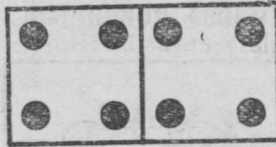
$$8 - 4 = 4$$

ԼԵՏԵ աշԽ ձԵԶձԵՅ Ե՛ շԵՂ ՆԻՅԵ.

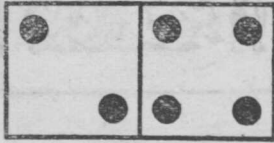
ԼԷԳԳԵ ԽՊՏՈՔԿԵԶ ՏՐԻ.

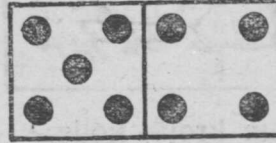
$1+4$
 $5-4$

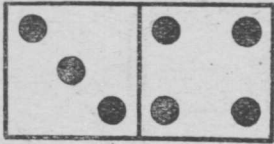
$4+4$
 $8-4$

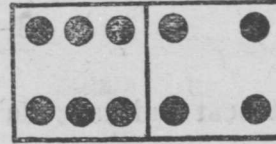
$2+4$
 $6-4$

$5+4$
 $9-4$

$3+4$
 $7-4$

$6+4$
 $10-4$

Ա ընի թերտ ԽՊՏՈՔԿԵԶՏՔ ԴԵՐԱԴԱՏ ԴԱ ԼԷԳԳԵ.

ԼԷԳԳԵ ԳԻՅՏՊ:

1.	$1+4$	$5+4$	$5-4$	$9-4$
	$2+4$	$6+4$	$6-4$	$10-4$
	$3+4$	$4+4$	$7-4$	$8-4$
	$4+4$	$3+4$	$8-4$	$7-4$
2.	$1+4$	$10-4$	$4+1$	$4+3$
	$5+4$	$9-4$	$1+4$	$3+4$
	$3+4$	$5-4$	$4+2$	$4+4$
	$6+4$	$4-4$	$2+4$	$5+4$

ՎԻՏՈՏ ՏՈՒՏԱԼՈՄ ԴԱ ՇԻՆՏԱԼՈՄ.

Տալսն մի կրօլիկլՔ թէտմՔ:

ԱՏԽՆԱՏ:

ԿԽՆԱՏ:

ԿԽՆՄ թօրնի թէտմՔ ՏԻԼՔ ԼՈՆՆԱՏ?

$4+5=9$

Мижан сколаьн

Vəlisə gozumnas:

Vuzalimə arnas:

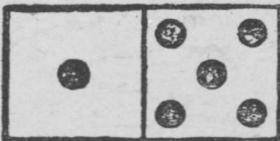

Къпым кролик колисə?

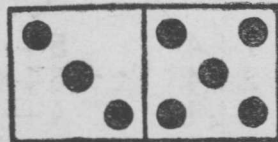
$$8 - 5 = 3$$

Ləşət açyt zadaçaez da ker niyə.

Льддѣ тушоккез şərti.

$$1 + 5 \\ 6 - 5$$

$$3 + 5 \\ 8 - 5$$

$$2 + 5 \\ 7 - 5$$

$$4 + 5 \\ 9 - 5$$

$$5 + 5 \\ 10 - 5$$

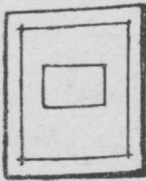
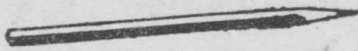
A əni şərat tuşokkezsə tetrədat da льддѣ.

Льддѣ гизтəг:

1. $1 + 5$	$5 + 5$	$6 - 5$	$10 - 5$
$2 + 5$	$3 + 5$	$7 - 5$	$8 - 5$
$3 + 5$	$4 + 5$	$8 - 5$	$7 - 5$
$4 + 5$	$2 + 5$	$9 - 5$	$6 - 5$

2.	$1+5$	$4+3$	$9-5$	$10-4$
	$5+5$	$7+2$	$7-5$	$9-2$
	$3+5$	$5+3$	$6-5$	$8-2$
	$4+5$	$6+4$	$5-5$	$9-1$

3.	$1+1$	$3+2$	$4+2$	$5+3$
	$2+1$	$2+3$	$2+4$	$3+5$
	$1+2$	$3+3$	$4+3$	$5+4$
	$2+2$	$4+4$	$3+4$	$4+5$

Льддб:

Sulalə 5 ur.

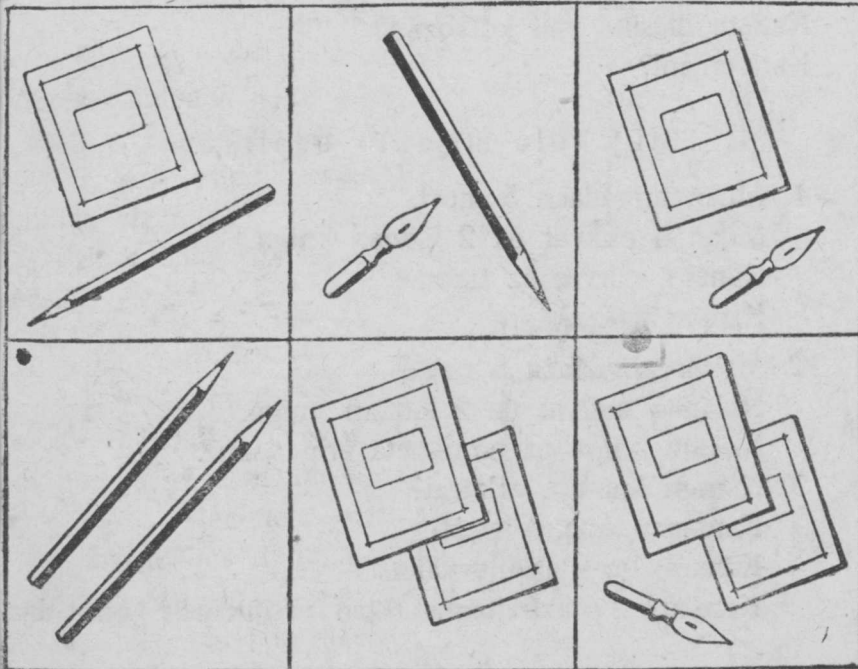
Sulalə 3 ur.

Sulalə 2 ur.

Una-ja sulalə:

+5
-5

+5
-5

Кьээт сәтәп розас везтьнь?

Munda şetasə sdaça?

Кьным масина колхозьн:

Pluggez	7+3
Piŋaez	6+3
Vartan masinaez	3+2
Tələtçannez	5+4
Kəzannez	3+4
Vundannez	2+3
Bekişannez	5+4

Кьным масина вәли колхозьн?

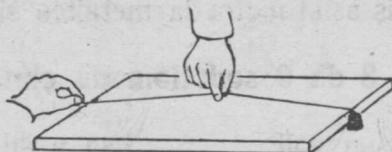
Кьным әни?

Мьј колә мижанлә изаликә.

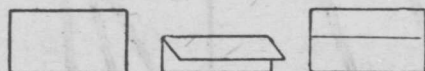
1. Мижан бригадаьн 5 морт.
Мижан 4 буквар да 2 ыддан кнѝга.
Кьным буквар оз тьгть?
Кьным кнѝга?
2. Мәдик бригадаьн 5 сәлад.
Ньлән 5 буквар да 2 ыддан кнѝга.
Кьным кнѝга оз тьгть ета бригадаьн?
3. Кьным лун тижә веләтчат?
Кьнымәт лунә сотчишат?
Кьным лун рјәтиднєвкәьн?
Кьным лун празнујтамә Октяв ревојуцијалиш годовсина?

V i z.

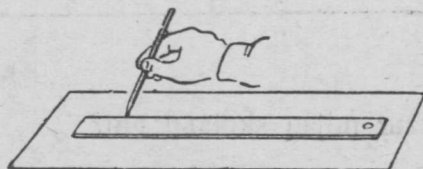
1. Кыз plotnikkez veşkýt viz nuätəňь pəv kuza?

2. Kəstь vumaga da sьvəгьп paşkət, tenat loas veşkýt viz.

3. Nuät veşkýt vizə vumaga vььп.

4. Pesliş nuätəňь veşkýt vizə linejkatəg.

5. Mьtçav çukьja vizzez şəm vьliş, çerniļaca vьliş.

6. Mьtçav veşkýt da çukьja vizzezsə kņiga vьliş, tətərd vьliş, pьzan vьliş, parta vьliş.

7. Kьş te adьlin veşkýt da çukьja vizzezsə.

8. Velətçь vьəəma kernь veşkýt vizzez.

Metra.

1. Adьь kņiga vərsis decimetraeza tabliça. Łəkət decimetraezsə, loas metra.

Кьньм decimetra metraas?

2. Merajt tətərdə, kņigatə, parta, pьzan, doska, əsьп. Mьj paştaəş niija, mьj kuzaəş?

3. Mьj suvda te? Mьj kьza? Merajt da giz tətərdət.

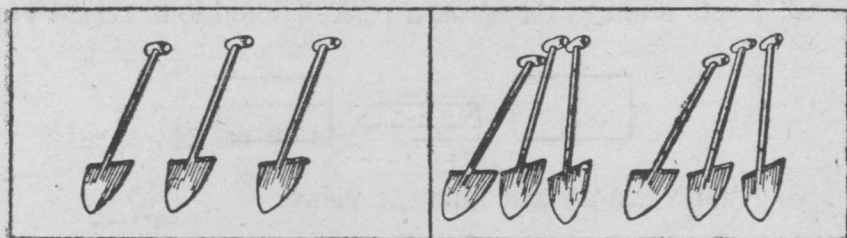
4. Мъј куза да мъј пашта велѣтѣан зъръс тенат шин сѣрти?
Мерајт сija.

5. Лѣшѣт ведѣш аслѣт метра да мерајтѣь сijaн.

6, 7, 8 да 9 sodtaləm da çintaləm

Skolaьn vәli:

Esә voštisa:

Кълым кѣртзыг мијан skolaьn әни?

$$3 + 6 = 9$$

Мијан бригадаьн 8 велѣтѣиш. Talun велѣтѣамә 6 çelad.
Кълым велѣтѣиш ez loktә?

$$8 - 6 = 2$$

Льддѣ гизтәг:

1. 1+6	3+6	7-6	9-6
2+6	1+6	8-6	8-6
3+6	4+6	9-6	7-6
4+6	2+6	10-6	6-6

2. 6+1	6+3	5+1	5+3
1+6	3+6	1+5	3+5
6+2	6+4	5+2	5+4
2+6	4+6	2+5	4+5

А әни гиз тетрадат да льддѣ.

ԼԵԴԴԵ գիշտօց:

1. $1+7$ $3+7$ $8-7$ $9-7$
 $2+7$ $1+7$ $9-7$ $10-7$
 $3+7$ $2+7$ $10-7$ $8-7$
 $2+7$ $3+7$ $8-7$ $7-7$
2. $1+8$ $1+9$ $9-8$ $10-9$
 $2+8$ $2+8$ $10-8$ $9-9$
 $1+9$ $1+8$ $9-8$ $10-8$
 $2+8$ $1+9$ $8-8$ $10-9$
3. $9-6$ $10-1$ $8-7$ $8-1$
 $10-8$ $8-5$ $9-3$ $10-8$
 $5-3$ $7-2$ $10-4$ $9-4$
 $7-4$ $6-1$ $7-5$ $8-6$
4. $2+3$ $4+6$ $3+4$ $1+4$
 $4+5$ $3+5$ $7+3$ $5+1$
 $2+7$ $2+3$ $1+6$ $3+2$
 $1+8$ $1+9$ $5+4$ $5+2$
5. $10-4$ $5+5$ $9-6$ $3+5$
 $5-3$ $3+6$ $5-4$ $5+1$
 $10-6$ $8+1$ $8-3$ $2+6$
 $9-8$ $3+7$ $10-5$ $3+5$

Ա ընի գիշ տրտդտ դա ԼԵԴԴԵ.

ԿԵՐ չադաճաԷ:

1. Կոլլեկցիյա քոնդա ԼԵՅՐՈՎԱ Կոնյի շկոլա՞ քուճ ՎԼԻՅ թճճ ՎԱՏԵԿ լիսճճ. ՎԵԼԻՏՅՅ 3 քիքս լիս դա 6 քոքս լիս.

ԿՅՆՄ լիս ՎԱՅԻՏ Կոնյի շկոլա՞?

2. Բյոճճճ դա ԲԱՏՅՅ ՎԻՅՅՅՅՅ, կճճ դա կՅՅ կայճճ լԵՅՅՅՅՅ ճոնճճ մԷճՅՅՅ. ԿՅՅ ըիյճ ճՅՅՅՅՅՅՅ 4 կայ քրճճճ, ճ թալս 5 քրճճճ.

Մսնճճճ կայ քրճճճճճճճ ճՅՅՅՅՅՅՅ թալս սնայճճճ?

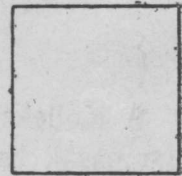
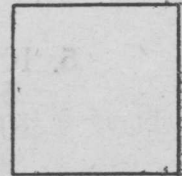
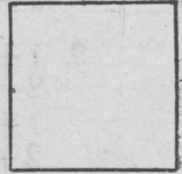
3. Տկոլաճճ քոնճճճ թԷճճՅՅ ճՅՅՅ ճոնճճճ. Օճիկ ՅՅՅՅՅ քիկ- ճճճՅՅ 3 ճոնճճ, ճ մճճճիկՅՅ—5 ճոնճճ.

ԿՅՆՄ ճոնճճ քիկճճճճճճճ կՅՅ ՅՅճճճ?

4. Լճճճճճճ ճճճճճճճճճճ չադաճաԷ.

Къпым иг вьд гъдъп?

Рукть вьд квадратэ сеэм лъдрас, мунда шерэтэм орд-
сеп сэм.

K
Nimm
Köla
Roza.
Maja
Lida.
Kim.
1.
elätçil
K
K
2.
nən?
K
Vela

Къз вовлисә skolәә velәtçisşez das lunән.

Nimmez	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Koļa . . .	x	x	x	x		x	x	x	x	
Roza . . .	x		x	x		x	x	x	x	
Maja . . .	x	x	x	x		x	x	x	x	
Liða . . .	x	x				x	x	x	x	
Kim . . .	x	x	x	x		x	x	x	x	

1. Vizәt Koļaliş rjadsә. Koļis-ja sija lunnezә 10 lunnas elәtçikә?

Къным lun sija veletçis?

Къным lunән velәtçisә ena çelәd?

2. Tijan zbriş къным mort koļalisә lunnez eta das lunән?

Къным lunән ena çelәd velәtçisә das lunән?

Velәtçь узавнь siz, къз узаләнь равоçәjjez-udarnikkez.

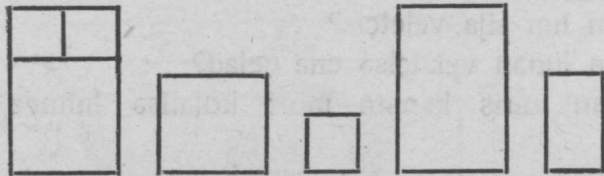
Giz tetradat.

1+1				
1+2	2+1			
1+3	2+2	3+1		
1+4	2+3	3+2	4+1	
1+5	2+4	3+3	4+2	5+1
1+6	2+5	3+4	4+3	5+2
1+7	2+6	3+5	4+4	5+3
1+8	2+7	3+6	4+5	5+4
1+9	2+8	3+7	4+6	5+5
	6+1			
	6+2	7+1	8+1	
	6+3	7+2	8+2	
	6+4	7+3	9+1	

2—1				
3—1	3—2			
4—1	4—2	4—3		
5—1	5—2	5—3	5—4	
6—1	6—2	6—3	6—4	6—5
7—1	7—2	7—3	7—4	7—5
8—1	8—2	8—3	8—4	8—5
9—1	9—2	9—3	9—4	9—5
10—1	10—2	10—3	10—4	10—5

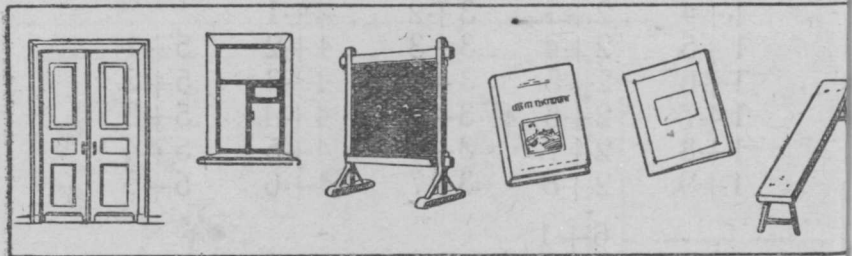
7—6				
8—6	8—7			
9—6	9—7	9—8		
10—6	10—7	10—8	10—9	

Veşkьtreleşa. Kvadrat.

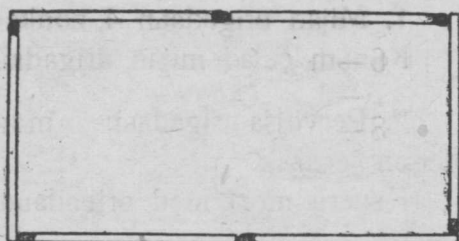
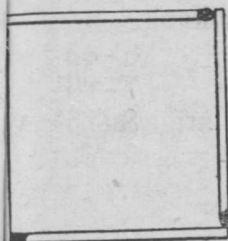
1. Şerət əyni rama. Mьtçav kvadrattez, veşkьtreleşa
2. Kьnym vok veşkьtreleşaьslən? Kьnym — kvadratьsla
3. Mьjən ne ətkodəş veşkьtreleşa da kvadrat?
4. Mьtçav kerkuiş, zьriş da ətəriş veşkьtreleşaьz kvadrattez.

5. Şerət:

6. Mьtçav kvadrattez da veşkьtreleşaьz ena şerə vььp.

7. Тең истәггезиш веşkытpeләсаез. Тең кvадраттез.

-5
-5
-5
-5
-5

8. Шәрәт веşkытpeләсаез. Шәрәт кvадраттез.

Гиз тетрадәт да 1ьддб.

1.	$7+1$	$9+1$	$3+6$	$4+5$
	$1+7$	$1+9$	$6+3$	$5+4$
	$8+2$	$7+2$	$7+3$	$3+4$
	$2+8$	$2+7$	$3+7$	$4+3$

2.	$1+7$	$2+7$	$4+4$	$1+5$
	$4+2$	$1+4$	$2+8$	$2+6$
	$5+5$	$6+2$	$2+5$	$3+3$
	$3+6$	$3+4$	$3+2$	$5+2$

3.	$6-5$	$10-2$	$8-3$	$10-8$
	$3-2$	$7-5$	$6-4$	$7-2$
	$8-4$	$8-6$	$7-6$	$6-3$
	$9-3$	$9-4$	$9-6$	$5-1$

4.	$4+1$	$2+3$	$5+4$	$5+4$
	$2+4$	$4+1$	$2+7$	$1+2$
	$5+3$	$8+2$	$1+9$	$6+4$
	$1+6$	$1+3$	$3+5$	$8+1$

5.	$8-7$	$7-3$	$6-4$	$10-7$
	$9-5$	$10-6$	$10-8$	$5-2$
	$10-4$	$8-1$	$5-4$	$8-4$
	$6-1$	$9-5$	$9-2$	$5-3$

тpeләса
ратәслә

саез

шәрә

Кер енә задаҗаезсә. Ләшәт аҗыт задаҗаез.

1. Миян бригадаһың 4 зонкаок да 3 пывкаок.
Кыһыт җәләд миян бригадаһың?
2. Первоҗа бригадаһың 7 морт, а мәдик бригадаһың 2 веләтҗисән җеәзык.
Кыһыт морт мәд бригадаһың?
3. Коҗа воҗтис руҗка да перо. Руҗка понда сija җетис 5 уз, а перо понда 2 ур.
Кыһыт ур вьдәссә sija җетис?
4. Сурә воҗтис карандас да җетрад. Карандас сұлалә 8 ур а җетрад 4 ур.
Кыһыт урән доназык карандасы җетрадысша?
5. Партәезың рикаләһың куим җәләдән.
Кыһыт җәләд рикаләһың 3 партаһың?
6. Миян зыһың тән ез воҗлә веләтҗыһың 3 җәләд, а талун ез локтә 5 җәләд.
Кыһыт веләтҗис ез вәлә сколаһың тән да талун?
7. Мижә саҗитимә пuez. Талун саҗитимә 4 маҗина куст да 4 сетәр куст.
Кыһыт куст саҗитимә талун?
8. Невазың ырысә миян колхоzә 6 кәзәҗство да әһи примитимә 3 кәзәҗство.
Кыһыт кәзәҗство ырысә ета кадә?
9. Гәриҗ бригадаһың вәли 9 морт. Кәзис бригадаһың — 2 мортән җеәзык.
Кыһыт морт вәли кәзис бригадаһың?
10. җәләд мерәҗтисә асһыһың зыг. Кузәнас вәли 10 метра а паҗтанас 2 метраән векһитык.
Мыҗ паҗта вәли зыг?

Кооперативън:

Kilogram şad nañ sulalə	8 ur.
Kilogram sov.	9 ”
Kilogram kartovki	6 ”
Istəg korovka	2 ”

1. Una-ja sdaça şetasə 10 urış,
boştan-kə kilogram şad nañ,
boştan-kə kilogram sov,
boştan-kə kilogram kartovki,
boştan-kə 2 korovka istəg.

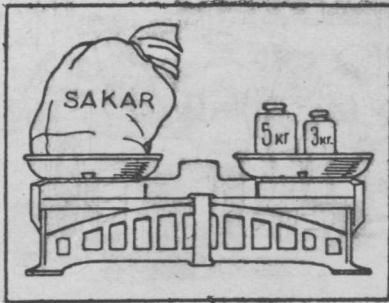
2. Boş korovka istəg da şet 5 ur.
Una-ja şetasə sdaça?

3. Boş kuim korovka istəg da şet 10 ur.
Una-ja şetasə sdaça?

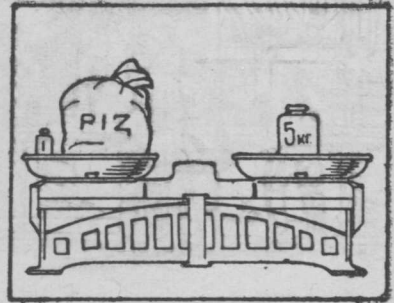
4. Əslə ves vьььн 1 kilogram şəkьта iz da 2 kilogram şəkьта iz.

Vizə injə giriez tujə.

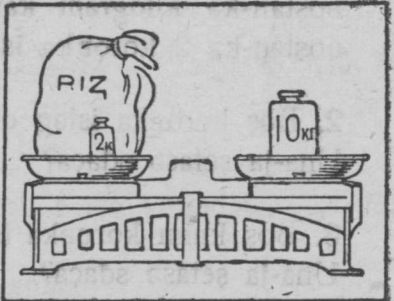
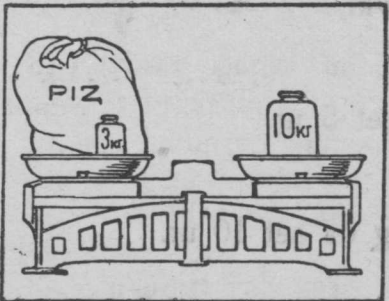
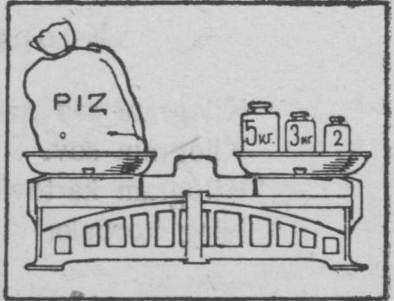
Una-ja levtā sakar, piz, sūdās?

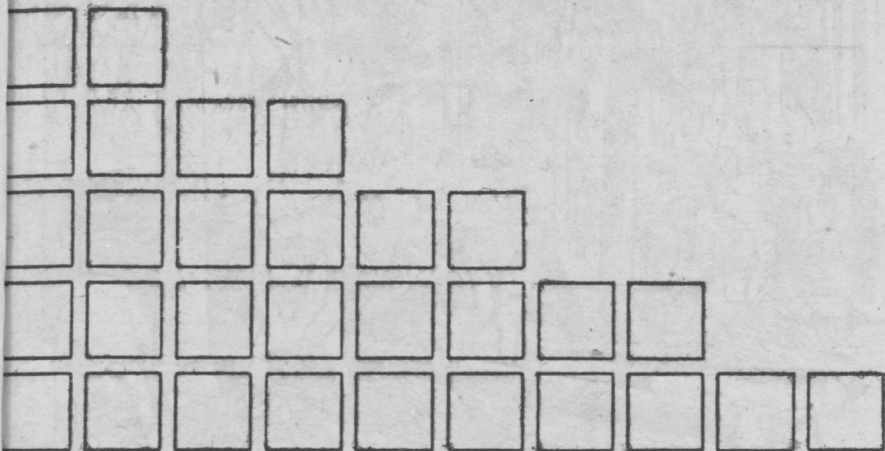
$$3 + 5 =$$

$$5 - 1 =$$

Тең аслат квадратоккезис, серәт.

Льддѣ гъаддезсис квадратоккезсә вьлишаң уләз.

Къпым квадраток вьлиш гъадас?

Къпым квадраток мукәд гъаддезас?

Льддѣ сиз-зә улишаң вьләз.

Льддѣ озәп да вәгәп 2-әп:

2, 4, 6, 8, 10.

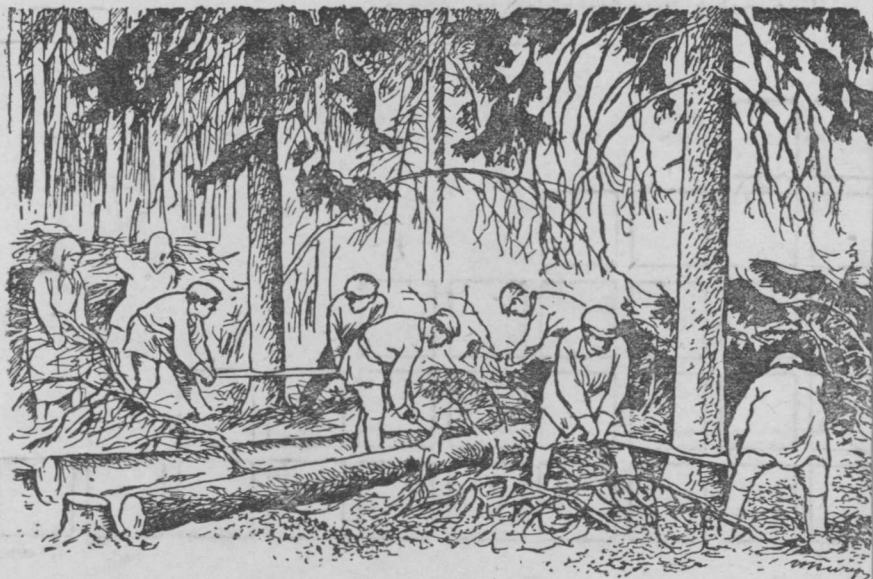
10, 8, 6, 4, 2.

Кер сиз-зә да льддѣ 5-әп.

Льддѣ перво гизтәг, а сьвәгьп гизәмәп.

1. 1+1+1	3+1+1	2+3+1
2+2+2	3+3+1	3+2+2
3+3+3	2+3+1	3+2+3
2+2+1	3+3+2	2+2+3

2. 4+1+1	5+1+1	6+2+2
4+5+1	5+1+2	7+1+2
4+4+1	5+3+2	6+2+1
4+2+2	5+1+3	8+1+1

Вәгъп узалә ударнәј бригада.

4 морт рiлiтсәнь.

2 морт сујишәнь.

2 морт сукәртәнь кераләмсә.

Къыпм морт узаләнь ударнәј бригадан?

$$\underline{4+2+2=8}$$

Мижан сөрәвнутсәм.

Мижә кооперацијә сәтпә әктимә еак.

Әтръг мијә вәјимә 3 килограм еак.

Мәд рьгiшә — 4 килограм.

Куимәт рьгiшә — 2 килограм.

Уна-ја вьдәссә әктимә?

$$\underline{3+4+2=9}$$

Мәдик бригада әктis 2+3+3

Куимәт " " 1+4+3

Ноләт " " 2+5+3

Витәт " " 1+3+2

Квафәт " " 4+3+2

Къәәт бригада әктis медуна еак?

1. Skola jərgn mijə zimjalimə kartovki. Uzalimə 6 brigada. To munda vedra mijə zimjalimə:

Ətik brigada.	. . .	2+2+2
Mədik	" . . .	3+2+1
Kuimət	" . . .	2+3+2
Nolət	" . . .	1+4+3
Vitət	" . . .	3+2+3
Kvaətət	" . . .	4+1+4

Къьм vedra kartovki zimjalis въд brigada?

2. To munda kapusta zimjalisə ena brigadaez:

Ətik	2+3+3	Nolət	4+3+1
Mədik	3+3+3	Vitət	3+3+4
Kuimət	2+4+3	Kvaətət	3+2+3

Къьм vedra kapusta zimjalis въд brigadaь?

Къьм brigada zimjalis meduna?

Giz tetradat da ləddə.

1.	3+5+1	3+2+4	2+1+4
	4+2+3	1+6+2	1+5+2
	1+4+5	3+2+2	3+1+4
	3+1+2	1+3+5	1+2+3
2.	2+5+3	4+3+4	6+3+1
	4+1+5	1+3+6	5+2+2
	1+2+7	2+1+5	2+3+4
	2+2+3	4+3+2	1+2+4

Povtoritan uz.

Giz toko loamsə.

1.	6+1	1+4	3+2	6+3
	9+1	1+8	5+2	4+3
	7+1	1+3	8+2	7+3
	5+1	1+9	7+2	5+3
2.	3+4	5+5	3+6	3+7
	6+4	2+5	1+6	2+7
	2+4	1+5	4+6	2+8
	5+4	3+5	2+6	1+9
3.	6-1	7-2	8-3	10-4
	9-1	10-2	10-3	7-4
	7-1	5-2	7-3	5-4
	10-1	9-2	9-3	9-4
4.	9-5	10-6	10-7	10-8
	7-5	7-6	8-7	9-8
	10-5	9-6	9-7	10-9
	8-5	8-6	7-7	9-9
5.	2+7	1+7	7-6	9-6
	3+5	2+5	5-2	10-8
	4+6	9+1	4-1	7-4
	2+6	3+6	8-7	8-7

Uçotnəj uz.

1.	8+1	6+3	8-1	7-5
	1+6	3+4	8-2	9-6
	5+2	5+4	10-3	10-9
	2+8	3+7	9-4	9-8

2. Şerət veşkyt viz.
3. Şerət çukyla viz.
4. Şerət veşkytpeleşa.
5. Şerət kvadrat.
6. Kъныт decimetra metraьп?
7. Kъныт velətçan lun pjađidnevkaьп?

8. Къным ur estən?

9. Misa voštis rezinka.

Sulalis sija 7 ur, a Misa šetis 10 ur.

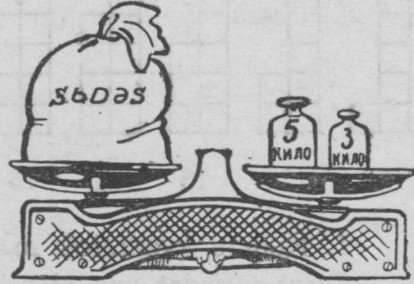
Una-ja šetasə sylə sdaça?

10. Мъј сəkьта sьdəs?

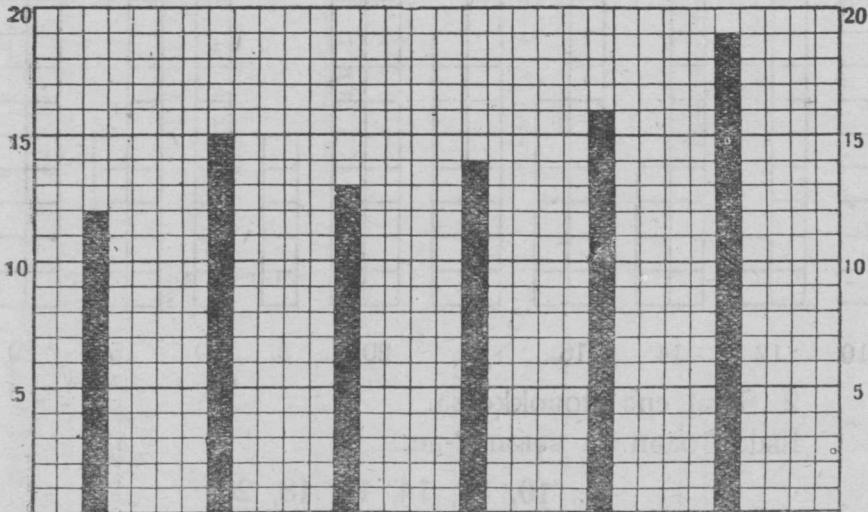
Къным zadaça te kerin sorəštəg?

Ləšət uçotnəј kartoçka.

Krašit uçotnəј kartoçkaat sьmda jərtətok, munda zadaça kerin sorəštəg. Vermašə vrigadaez kolasьn.

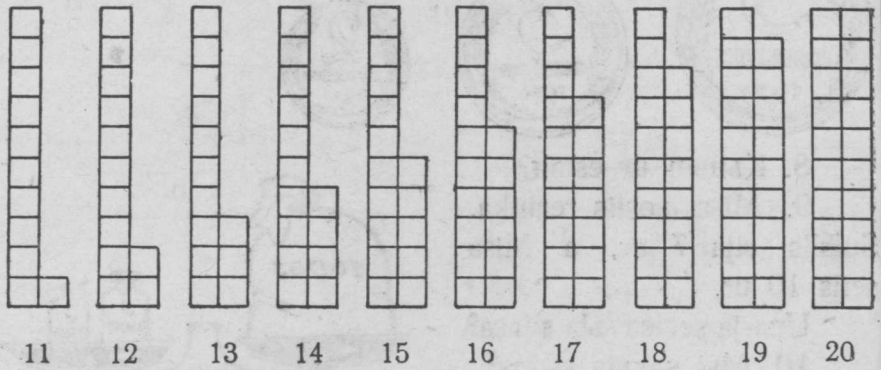
To Voloda Guļaevlən uçotnəј kartoçka.

1 şenţav. 1 okţav. 1 nojav. 1 dekab. 1 janvar. 1 fevral.

Vizətə vьdəşnytlis uçotnəј kartoçkaez. Kın meduna zadaça kerəma? Kın medjəea kerəma? Kın vermis vermašəm šərti?

20-эз содтэм да çинтэм.

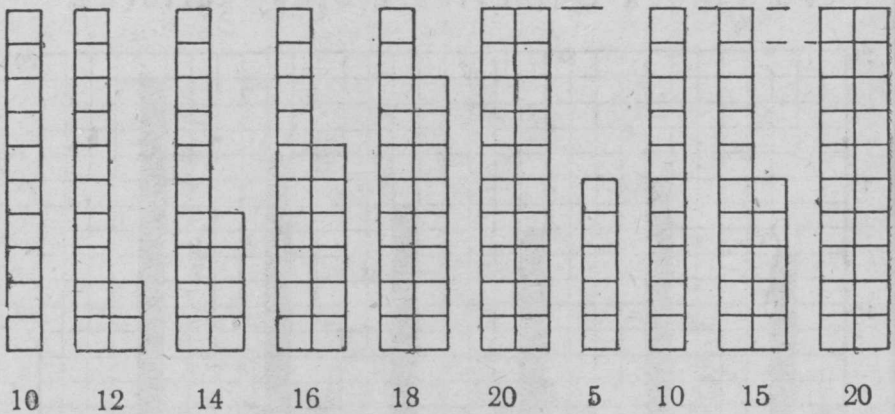
1. Кълым kvadratok въд кък стовокън? ¹⁾

Şerät tetradat enə stovokkezşə.

Льддь kvadratokkez şerti озэн да вэрэн 20-эз.

1... 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.

20, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11, 10... 1.

2. Şerät enə stovokkezşə.

Льддь озэн да вэрэн 2-эн:

2... 10, 12, 14, 16, 18, 20.

20, 18, 16, 14, 12, 10... 2.

¹⁾ Estən вэра-зə pozə pervo льддишь гəгланокkezэн, истəгgezэн, турунnezэн, лисsezэн, сатtezэн, тушокkezэн, пероезэн, карандасsezэн i siz оз.

ԼԻԳԻՆ 5-ՅՈՒՆ:

5, 10, 15, 20.

20, 15, 10, 5.

3. ԼԻԳԻՆ ՏԻՅ-ՅԵ 3-ՅՈՒՆ ԴՆ 4-ՅՈՒՆ:

1 0

4. ԵՇ ՈՒԼՅ ՄԵՏԵ ՄԱԴԻԿ ԼԻԴ-
ՔԱՏԵՅ.

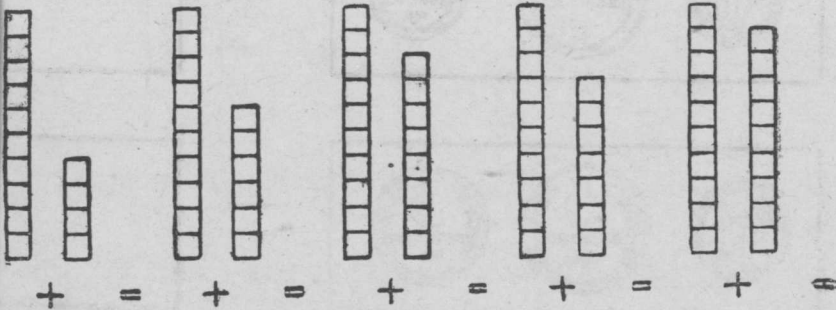
ՄԵՅ ՏՈԳՄԻՏ?

ԸԻՅ ԼԻԴՔԱՏԵՅ:

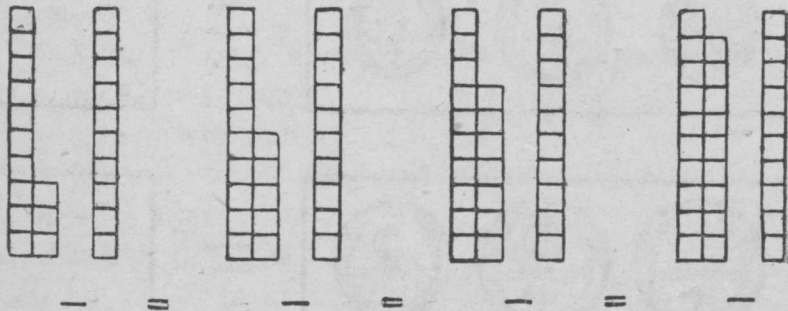
10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

10-ՔՐԿ ՎԻՅՏԵԳ ՏՈԴԵՄ ԴՆ ՇԻՆԵՄ.

ՏՈԴԵՅ ԴՆ ԸԻՅ ԼՈՒՄՏԵ.

ՇԻՆԵ ԴՆ ԸԻՅ ԿՈԼՈՄՏԵ.

20

20

տօգե-
անդաս-

Suvtət vvd kvadratə seəəm ıbdıpas, munda şerətə ordçən şəm.

  	=	16
---	---	----

  	=	
---	---	--

  	=	
---	---	--

  	=	
--	---	--

  	=	
---	---	--

  	=	
---	---	--

1
ki, a
K
kolxo
2
sək, a
K
3
vuzası
M
4

serətə

ԼԻԳԳԻ գիշտօց:

1.	10+1	10+ 6	1+10	6+10
	10+2	10+ 7	2+10	7+10
	10+3	10+ 8	3+10	8+10
	10+4	10+ 9	4+10	9+10
	10+5	10+10	5+10	10+10
2.	10+2	10+ 1	6+10	8+10
	10+8	10+ 6	5+10	3+10
	10+7	10+ 4	1+10	2+10
	10+9	10+ 3	9+10	10+10
	10+5	10+10	4+10	6+10
3.	11-1	16- 6	13-3	12- 2
	12-2	17- 7	16-6	19- 9
	13-3	18- 8	18-8	20-10
	14-4	19- 9	14-4	15- 5
	15-5	20-10	17-7	11- 1
4.	11-10	16-10	13-10	18-10
	12-10	17-10	15-10	16-10
	13-10	18-10	19-10	14-10
	14-10	19-10	17-10	12-10
	15-10	20-10	20-10	11-10

Ա օնի գիշ տրադատ ըստ ԼԻԳԳԻ.

ԿՆՅ թորցիտ միյան կոլխոզ.

1. Միյան կոլխոզն օտլուն թեթկատիս շարտ 10 ըոճ կարտովկի, ա տալուն 8 ըոճ.

Կննն ըոճ կարտովկի թեթկատիս շարտ Ենա լուննշ ըմիյան կոլխոզն?

2. Կոլխոզ կնննիս շարտ քարտստ. Ետիկ ըոճնն վալիս 9 մեսեք, ա մաճիկն 10 մեսեք.

Կննն մեսեք վալիս կնն ըոճս?

3. Կոլխոզ վալալ Ետիկ քարտստ յարտ 10 արն, ա Ետիկա վալալիս — 15 արն.

Մունայն ըոնտեմշեկա վալալ քարտստ յարտ կոլխոզ?

4. Լաշ Ե աշնտ կոլխոզ թորցիտ յալիս շաճաչաչ.

Льддъ реръта. Сиз токо лоамсә.

1.	3+2	7+2	5+2	3+5
	4+4	3+3	7+1	1+8
	5+1	4+2	1+9	6+1
	6+2	3+6	6+4	7+3
2.	2-1	9-2	5-4	7-4
	10-6	10-1	9-1	8-5
	10-9	10-7	9-5	6-5
	9-3	4-3	6-3	10-9
3.	5+3	1+7	2+8	3+7
	4+5	3+5	4+3	1+6
	1+3	1+4	3+7	2+6
	2+7	5+5	1+5	8+2
4.	3-2	8-5	10-1	5-3
	8-1	6-4	8-4	6-5
	9-6	7-3	9-4	4-1
	7-5	9-2	8-6	8-7
5.	2+6	4+5	7+2	8+1
	8+1	7+1	5+3	6+2
	9+1	8+2	1+6	7+2
	6+3	6+4	5+1	6+3
6.	7-1	8-2	7-1	5-4
	5-2	5-2	6-2	9-6
	9-7	10-8	9-4	10-1
	10-8	9-5	10-7	8-5
7.	5+1	7+2	1+8	8+1
	7+3	5+3	1+6	4+5
	1+7	7+1	9+1	4+4
	5+2	6+1	4+3	2+7
8.	7-6	7-1	10-4	10-3
	8-6	6-5	5-3	9-8
	9-4	8-3	4-3	7-5
	8-2	10-2	7-4	6-2

Къльмиş сораşин?

Кер мәдрәв нијә примерреzsә, кәднә сораşин кернь.

Ресъ льддънь сиз, медвъ әтръ ен сораş.

Мижан зьгьн вәлисә 14 parta da әни esә suvtәtimә 4.
Къпым parta әни мижан зьгьн?

$$\underline{14 + 4 = 18}$$

Льддъ перво гизтәг, а сьвәргьн гизәмән:

1. $2+1$ $8+1$ $4+2$ $3+2$
 $12+1$ $18+1$ $14+2$ $13+2$
 $4+1$ $9+1$ $5+2$ $8+2$
 $14+1$ $19+1$ $15+2$ $18+2$

2. $3+3$ $4+3$ $2+4$ $5+4$
 $13+3$ $14+3$ $12+4$ $15+4$
 $1+3$ $7+3$ $4+4$ $6+4$
 $11+3$ $17+3$ $14+4$ $16+4$

3. $1+5$ $4+5$ $2+6$ $3+6$
 $11+5$ $14+5$ $12+6$ $13+6$
 $3+5$ $5+5$ $1+6$ $4+6$
 $13+5$ $15+5$ $11+6$ $14+6$

4. $2+7$ $3+7$ $1+8$ $1+9$
 $12+7$ $13+7$ $11+8$ $11+9$
 $1+7$ $10+7$ $2+8$ $10+9$
 $11+7$ $12+7$ $12+8$ $10+8$

5. $12+5$ $15+1$ $14+3$ $15+4$
 $16+1$ $13+7$ $13+5$ $12+6$
 $17+2$ $11+9$ $18+1$ $11+8$
 $15+3$ $11+2$ $17+3$ $14+2$

6. $14+5$ $16+3$ $10-4$ $9-7$
 $19+1$ $11+7$ $8-7$ $10-6$
 $12+8$ $13+4$ $9-6$ $7-5$
 $17+2$ $15+1$ $5-2$ $8-3$

Тән да талун октаврjonokкeзә гизсисә 16 чәлад. Талун гизсисә 5 чәлад.

Кълым чәлад гизсисә тән?

$$16 - 5 = 11$$

Льддъ перво гизтәг, а сьвәрн гизәмән:

1.	6-1	3-2	9-3	6-4
	16-1	13-2	19-3	16-4
	8-1	7-2	5-3	9-4
	18-1	17-2	15-3	19-4
2.	8-5	7-6	8-7	9-8
	18-5	17-6	18-7	19-8
	6-5	9-6	9-7	18-8
	16-5	19-6	19-7	19-9
3.	15-4	18-5	16-4	17-5
	19-5	19-7	13-1	14-2
	14-3	15-4	18-6	15-4
	17-2	17-3	19-8	18-7
4.	12+5	15+1	16+4	19+1
	16+1	13+7	15+5	18+2
	17+2	11+2	14+6	13+7
	15+3	11+9	17+3	12+8

Кер задаçаез.

1. Мижан зьрн арнас вәлисә 13 октаврjonok, а ә 19 октаврjonok.

Кълым октаврjonok sodisә?

2. Мәд зьрн веләтсьнь pondәтçikә вәлисә 15 октаврjonok да әни гизсисә 5 чәлад.

Кълым октаврjonok мәд зьрн?

3. Кълым октаврjonok тижан зьрн?

Кълым октаврjonok мәд зьрн.

Кълым октаврjonok ена зьргезн вәлисә веләтсьнь pondәтçikә i кълым октаврjonok loisә әни?

4. Тэд, кьным рюңег вьд зьгьн.

Къеэм зьгьн meduna рюңег?

Къеэм зьгьн medjeea рюңег?

5. Ем-ја тѳан колхозьн комсомолскэј јаҗејка?

Кьным җлен сѳја јаҗејкаьн?

Кьным җлен вәлісә озьк?

Кьным җлен sodisә әни?

6. Тәдат-ја тѳә партија јьліш?

Кьным җлен тѳан җәлскэј јаҗејкаьн?

Кьным партијес тѳан колхозьн?

Partija nuәtә mijanәs Lenin tuj kuza!

Мѳан вәлі 7 кнѳга да есә коримә 13 кнѳга.

Кьным кнѳга loisә мѳан зьгьн?

$$\underline{7 + 13 = 20}$$

Льддъ гизтәг:

1.	2+11	2+12	3+13	4+14
	4+11	6+12	5+13	1+14
	7+11	5+12	6+13	5+14
	9+11	8+12	7+13	6+14
2.	5+15	2+16	2+17	1+18
	2+15	1+16	1+17	2+18
	3+15	3+16	3+17	1+19
	4+15	4+16	2+17	1+18
3.	7+12	4+13	12+7	11+8
	5+11	1+15	13+4	12+5
	2+13	8+11	15+3	14+3
	5+12	3+17	16+4	17+3
4.	10-9	7-4	5-8	10-7
	8-6	9-2	7-5	6-5
	10-4	8-7	10-8	7-3
	9-5	9-6	5-3	10-3

А әни гиз тетрадәт да льддъ.

Velətçynbь pondətçikas mijan zьгьп vəlisə 11 udarnik,
əni 19 udarnik-ņi.

Кьпым udarnik sodisə?

$$19 - 11 = 8$$

Լьддь giztəg:

1.	19—11	17—12	15—13	15—14
	16—11	16—12	17—13	18—14
	14—11	18—12	19—13	16—14
	18—11	15—12	16—13	19—14
2.	17—15	17—16	18—17	18—18
	18—15	19—16	17—17	19—18
	19—15	18—16	19—17	19—19
	16—15	16—16	18—17	19—18
3.	20—2	20—3	20—12	20—11
	20—4	20—5	20—14	20—13
	20—6	20—7	20—16	20—15
	20—8	20—9	20—18	20—17

А əni giz tətədat da Լьддь.

1. Una-ja sulalə
boştaşəməbь?

2. Una-ja şetasə
20 uriş sdaça?

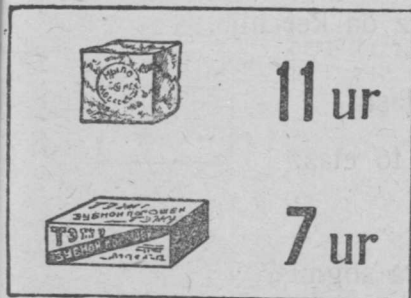
3. Skolalə şetisə 16 goz pimi. 6 goz torjətisə medozz
zьгьп velətçişşezlə.

Кьпым goz esə koļisə.

larnik, 4. Kooperacijais skolā pirmo vajisā 10 goz kalosi da
ьвэгьп 4 goz kalosi.

Къьпм goz kalosi vajisā?

5. Una-ja vār voštāsē sdača?

Boštisē:

Šetisē:

6. 14 čelād ьslašisē lampaezēn da daddezeņ. Daddezeņ
ьslašisē 10 mōrt.

Къьпм чelād ьslašisē lampaezēn?

7. Va vььп ьslašisē koņokkezēn ētilaьп 8 čelād da mē
dilaьп 10 čelād.

Къьпм чelād ьslašisē koņokkezēn?

Giz četradat da lьddь:

1. 11+6	8+2	4+10	16+2
12+8	6+3	3+13	14+5
10+7	5+5	5+15	18+2
15+1	4+6	8+11	13+6

2. 14-2	10-8	16-13	18-6
15-4	9-3	17-12	16-4
17-3	10-5	19-16	11-1
19-7	10-4	20-15	17-5

1. Mijan skolaьп vēlisē 12 kroļik. Tavo sodisē esē
6 kroļik.

Къьпм kroļik ēni skolaьп?

2. Kroļikkez verdām ponda voštisā 8 kilo kapusta c
11 kilo kartovki.

Una-ja voštisā nylā šojansā?

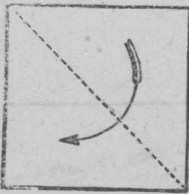
3. Kurāg vava pēzis 17 tīp. 3 tīp gozumnas əsisā.

Кълъм тїп 'kolisā?

4. A əni ačt ləšət zadačəez da ker niļə.

Kuimpeləsa.

1. Kəstb vumaznəj kvadrat to etaz:

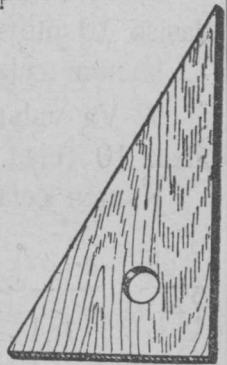
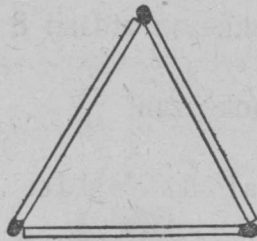

Къеам figura sogmis?

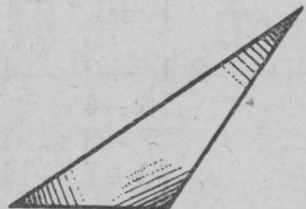
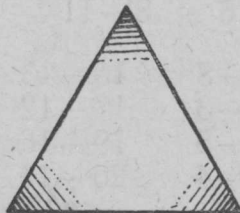
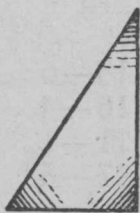
Sija — kuimpeləsa.

2. To ruovəj kuimpeləsa. Puktb sija vumaga vylə da nuə
krugom karandasən. Mbj sogmis vumaga vylbn?

3. Teč istəggezīs kuimpeləsa.

4. Vundb vumagaiš kuimpeləsa.

5. Šerət enə kuimpeləsaezsə.

6. Kbš te adzblin kuimpeləsaezsə.

10-րը ււշտման սօժտմ ճա շինտմ.¹⁾

Լծծծ գիշտց:

2+ 8 9
3+

11- 2 3 4 5 6 7 8 9
12-

1.	2+8	3+7	2+9	2+8
	2+9	3+8	3+8	3+8
	2+7	3+9	3+7	1+9
	2+9	3+8	3+9	2+9

2.	11-2	11-6	12-2	12-6
	11-3	11-7	12-3	12-7
	11-4	11-8	12-4	12-8
	11-5	11-9	12-5	12-9

3.	11-4	11-8	13+ 5	16- 5
	11-7	11-5	14+ 3	18- 4
	11-9	11-3	5+11	19-13
	11-6	11-2	4+16	17-14

Ա ճնի գիշ տրճտ ճա Լծծծ.

Լծծծ գիշտց:

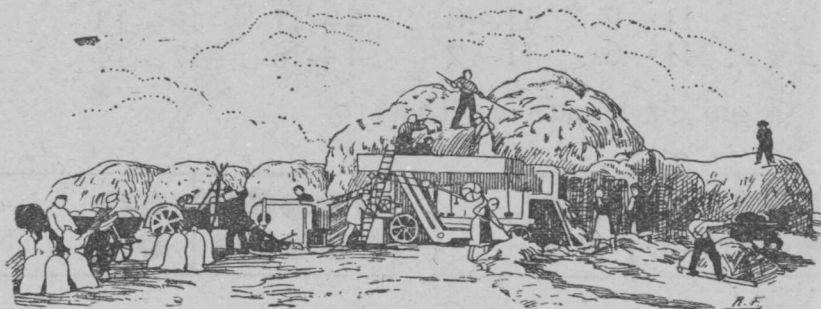
4+ 6 7 8 9
5+

13- 4 5 6 7 8 9
14-

¹⁾ 10-րը ււշտման Լծ ճիշ ճճճն շճկտ, սւամ, մեծծ սօժ-նը 8 ճա 3, կօլ շլճճճ ճճ յԼանը կեռն ճիշ: 8+2+1=11, ա շճկտա կեռն ճիշա օշճ-նա յեշտճ. Տիշն, մեծծ շլճճ յեռլիշճ էտճ ճճճիշն ի կշիշճ կեռն յեշկտա (8+3=11), կօլ յճրճ-շճ յեռճ յառն իշճշշշն, իշճսօկշշշն ի ճիշ օշ.

1.	4+6	4+7	5+6	5+8
	4+7	4+8	5+7	5+6
	4+8	4+9	5+8	5+9
	4+9	4+7	5+9	5+7
2.	13-3	13-7	14-4	14-8
	13-4	13-8	14-5	14-9
	13-5	13-9	14-6	14-5
	13-6	13-5	14-7	14-9
3.	13-5	14-9	4+7	4+8
	13-8	14-5	5+8	5+6
	13-9	14-8	4+9	5+9
	13-6	14-6	5+7	4+9
4.	12+7	5+13	17-5	16-14
	15+4	8+11	19-4	14-11
	13+6	4+16	18-6	17-16
	17+3	9+11	15-2	19-15

A әни гиз тетрадат да ықды.

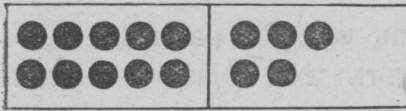
1. Қолхозып vartəнь masinaəп. Асывшаң lunsəгəз ve тəнь vartəнь 8 dođ şu. Lunsəг vəгьп 5 dođ şu. Қыпым dođ şu vartəнь lunnas?
2. Сиппа рьекып изалəнь 8 mort. Vəvvez vasətləнь 2 çeləđ. Шu vajaləнь 2 mort. Қыпым mort изалəнь masinaəп vartikə?

3. Kolkhozyn mas naen vartəny lunnas 13 dođ şu. Ətika liş kreşşana sında-zə oğırən vartəny vartannezən 4 dođ şu. Mundaən unazək şu vartəny kolkhozyn?

4. Tələtçan masinaən kolkhoz tələtə əbedəz 15 mesək u. Sija-zə kadən ətika oliş kreşşanın təv vılyn tələtə 2 me-ək şu.

Mundaən unazək şu tələtə tələtçan masina?

İndə ətika oliş kreşşanınsə kolkhozə!

ԼԻԳԳԻ ztəg:

6+
7+

4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---

15-
16-

6	7	8	9
---	---	---	---

1.	6+4	6+8	7+3	7+7
	6+5	6+9	7+4	7+8
	6+6	6+7	7+5	7+9
	6+7	6+5	7+6	7+5

2.	15-5	15-9	16-6	16-7
	15-6	15-7	16-7	16-8
	15-7	15-6	16-8	16-9
	15-8	15-9	16-9	16-7

3.	6+9	6+8	6+6	15-6
	7+8	7+6	7+5	15-9
	6+7	6+9	7+9	16-8
	7+9	7+4	7+7	16-7

4.	2+9	4+7	14-9	12-9
	5+8	5+9	13-7	11-7
	4+9	3+9	11-2	13-8
	3+8	4+8	15-6	13-4

A əni giz tətərdət da liqğğ.

4
1
6
5

rəz ve

1. Talun mijan kolhoziş munisə uzavn̄ vərə 6 vələn, tən munisə 9 vələn.

Къым̄ вələн̄ munisə узавн̄ вərə тән да talun̄?

2. Udarnəj brigadaьн̄ 12 mort. Нь kolasiş 7 mort ke raləнь керрез, а мукəдыс̄ вəввезəн̄ petkətəнь керреzsə va dorə.

Къым̄ mort petkətəнь?

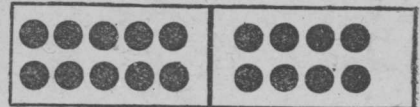
3. Ətik udarnəj brigada lunnas ləşətə i petkətə 18 ker a mədik brigada — 14 ker.

Къым̄ kerəн̄ unazьk ləşətə da petkətə ət brigadaьс̄?

4. Vetlə kolhoz pravleңnəə da tədə, munda kolhozniк̄ uzaləнь vəгьн̄.

Къым̄ mort koləm̄ iңдынь?

Къым̄ mort iңdəmas̄?

Льдд̄ь giztəg:

8+
9+

2 3 4 5 6 7 8 9

17—
18—

8 9

1.	8+2	8+6	9+2	9+6
	8+3	8+7	9+3	9+7
	8+4	8+8	9+4	9+8
	8+5	8+9	9+5	9+9

2.	17-7	18-8	17-8	16-7
	17-8	18-9	17-9	15-8
	17-9	17-8	18-8	14-9
	17-8	17-9	18-9	17-8

3.	8+9	9+7	8+7	9+4
	8+5	9+8	9+8	8+6
	8+7	9+6	8+5	9+8
	8+3	9+9	9+7	9+5

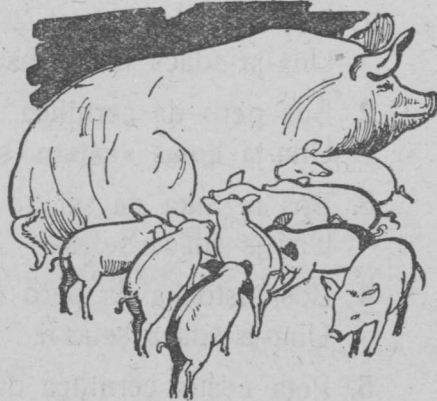
4.	16-8	16-7	5+8	5+9
	12-7	17-8	8+5	9+5
	11-4	15-7	6+8	9+8
	15-6	18-9	8+6	8+9

A әни гиз тетрадәт да һәддә.

1. Порс vonas pijalis
кыкыш. Әтрәг согмисә 8 пор-
ршиян, а мәд ырыса—9 пор-
ршиян.

Кылым порршиян вәjis
sija vonas?

8+9

2. То мунда порршиянән согмисә мәдик дәчкаезлән:

Әтиклән	9+7	Нолатлән	7+8
Мәдиклән	8+11	Витәтлән	9+9
Куимәтлән	11+9		

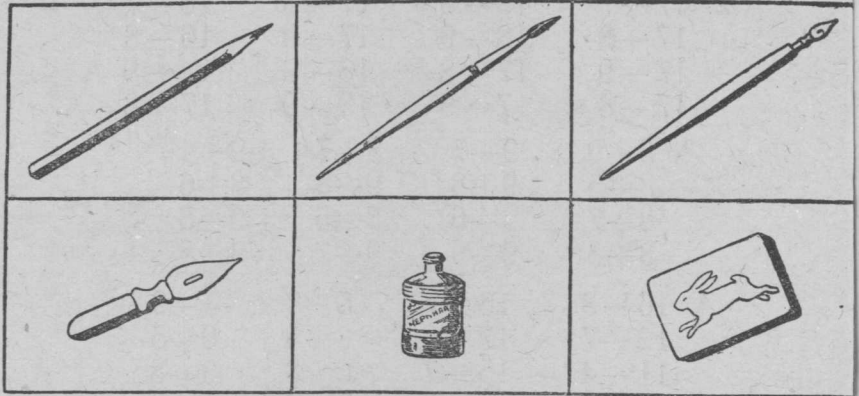
Кылым порршиянән вәjis вьд порршьs vonas?

3. Колхозьн вердисә јaj вьлә 5 порршиян.

То кьз нija sodisә:

	Vәli.	Lois.		
Әтик	5 kg	13 kg	Нолат	4 kg 12 kg
Мәдик	9 "	16 "	Витәт	5 " 11 "
Куимәт	6 "	15 "		

Una-ja sodis вьд порршияньs?

Kooperativən orsəm.

1. Boş kistoçka da şet 20 ur.
Una-ja sdaça bər şetasə?
2. Boş pero da çərnilica.
Una-ja kolas vezt'ny şəm?
3. Boş rezinka da şet 15 ur.
Una-ja sdaça şetasə?
4. Boş kistoçka da pero i şet 15 ur.
Una-ja sdaça şetasə?
5. Peşa boştis çərnilica da kistoçka.
Una-ja şəm veztis sija?
6. Vaşa boştis çərnilica da şetis 15 ur.
Una-ja sdaça şetisə s'ylə?
7. М'ј роzə вошнь 20 ur v'ylə?
8. М'ј роzə вошнь 15 ur v'ylə?

Ker primərrəz:

8+9	9+6	13-4	12-5
6+	8+5	13-6	15-7
7+	5+7	17-8	18-9
4+8	6+5	16-9	14-8

1. M

2. I

3.

ura
ezən.

4.

5.

Кь

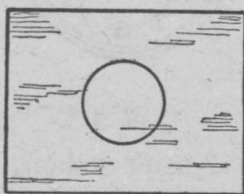

Գըլըն.

1. Մյլ կըրըն?

2. Մյլ սօցմիս վւմընը վըլըն?

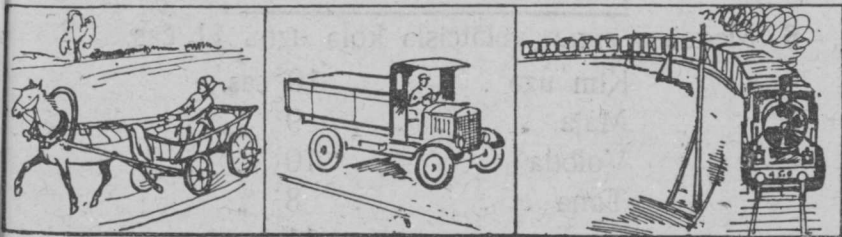

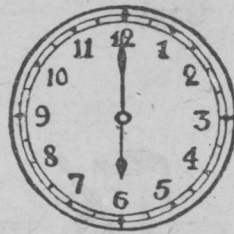
3. Տըրըտ գըլընընը վւմընը 5 ըրը, 3 ըրը, 2 ըրը, ըրը Տըմմընը Տըրըտը. Քրըսիտ նիյը նըտկօղ ըմընը կըրընընընը.

4. ԼըՏըտ վւմընընը գըլընընը.

5. ՔըՏը տը ըդըլընը գըլընընընընը?

ՔըՏընը նիյը ըմըՏը?

Ç a s ı .

1. Una-ja kad ena çasiez vььь?
2. Vundьs tavliçais çasi сьfervlat (gəğlan, kəda vььь lьdpassez) ləşət sь verdə provolokais livo kartoniş strelkae
3. Mьtçav aslat çasi vььь, kər te loktan skolaə, ka munan gortə.
4. Skolais loktəm vəььь Volođa şojə, a sьvəььь 3 ças şaң 6 çasəz gulajtə.
Кьььм ças sija gulajtə?
5. Skolaьь velətсьььь pondətçamə asьььnas 9 çasьь, dugdamə lunnas 1 çasьь.
Кьььм ças velətçamə?

En şormətсь skolaə!

6. Medozza zьььь velətçişlə kolə uzььь 11 ças.

Kim uzə	10 ças.
Maja	9 "
Volođa	10 "
Toņa	8 "
Łona	11 "

Кьььм çasəп озььк çetçəпь ena çelad?

7. Та
Кььь

Кььь
8. К
Кər
Кььь
Uza

Sk
uimət p
Кььь

A

7. Таңа водә рѣтнас 10 ҫасын да ҫетҫә асывнас 8 ҫасын.
Къным ҫас сija узә?

$$\underline{12 - 10 = 2}$$

$$\underline{2 + 8 = 10}$$

Къз керин етә задаҫасә?

8. Кәр те водан узнь?

Кәр те ҫетҫан?

Къным ҫас те узан?

Узан-ja 11 ҫассә?

Узнь вод кадә!

Skolae pervo vajisә 5 dod pes, mäd pyrša—6 dod
umät pyrša—4 dod.

Къным dod вьдәссә vajisә?

$$\underline{5 + 6 + 4 = 15}$$

Льддѣ гизтәг:

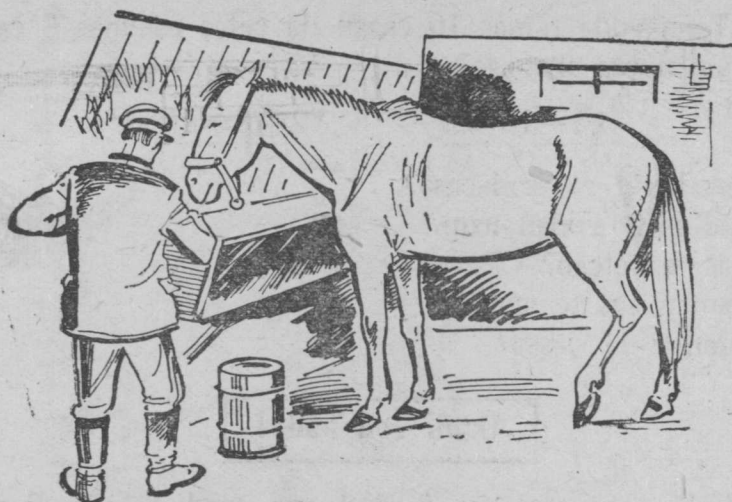
1.	$5+5+4$	$5+6+2$	$4+8+4$
	$4+6+3$	$9+2+3$	$6+6+1$
	$3+7+8$	$8+3+4$	$8+8+2$
	$1+9+6$	$7+4+2$	$7+7+3$

2.	$9+3+2$	$7+8+2$	$7+6+3$
	$6+7+1$	$9+6+1$	$5+8+2$
	$5+8+2$	$8+9+2$	$8+7+1$
	$3+9+3$	$7+9+1$	$7+5+3$

3.	$20-5-7$	$14-3-8$	$20-5-11$
	$18-4-5$	$15-4-7$	$18-9-3$
	$15-9-2$	$19-3-8$	$16-7-6$
	$17-8-4$	$20-12-2$	$19-11-4$

4.	$5+9-4$	$5+9-6$	$20-8+4$
	$8+7-6$	$8+11-7$	$20-15+11$
	$18-8+5$	$12-8+15$	$16-11+13$
	$12-2+4$	$17-4+7$	$17-12+14$

А әни гиз тетрадәт да льддѣ.

1. Kolhozyn koknita uzalikə lunnas vəvlə şetəny:

Turun	4 kg
Kəym	2 "
Zəg	2 "

Şəkya uzalikə:

Turun	5 kg
Kəym	2 "
Zəg	4 "

Una-ja şojan şetəny vəvlə lunnas koknita uzalikə i una-ja şəkya uzalikə?

2. Una-ja şojan kolə şetny kək vəvlə şəkya uzalikə?

3. Mundaən unazək şojan şojə vən şəkya uzalikə?

Giz tetradat da ləddə:

5+7-4	7+7-8	12-3+5
9+3-5	9+5-6	14-8+9
4+8-6	7+8-9	17-9+7
5+8-4	6+7-5	11-3+6

1.
To

K

K

K

2

as 3

ajny

K

K

U

5*

1. „Октяв“ колхозьн мәсез ыштәнь луннас куимиш.
То мунда литра жәв вәjisә мәсез ноjав 1 лунә:

	Асыvнас.	Луннас.	Рытнас.
Ҷераң . . .	4 литра	3 литра	4 литра
Гәрдаң . . .	5 ”	4 ”	3 ”
Ҷәдаң . . .	3 ”	4 ”	3 ”
Ҷәдук . . .	4 ”	5 ”	3 ”
Белан . . .	5 ”	4 ”	5 ”

Кыным литра жәв вәjis Ҷераң ета лунә?

$$\underline{4 + 3 + 4 = 11}$$

Кыным литраән жәв вәjisә мукәд мәсез?

Кыемт мәс вәjis медуна жәв?

2. Кәзәт картаьн оликә мәс вәjis асыvнас 4 литра, лун-
нас 3 литра i рытнас 3 литра. Кыз картасә сонтисә, мәс pondis
вәjнь асыvнас 5 литра, луннас 4 литра, рытнас 4 литра.

Кыным литра жәв мәс вәjis кәзәт картаьн?

Кыным литра жәв сija pondis вәjнь соньт картаьн.

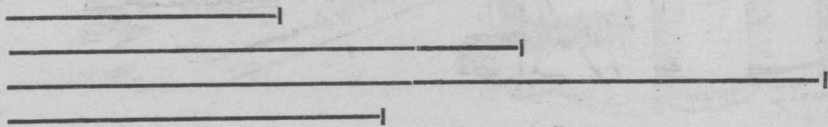
Уна-ja сija содтис жәvsә?

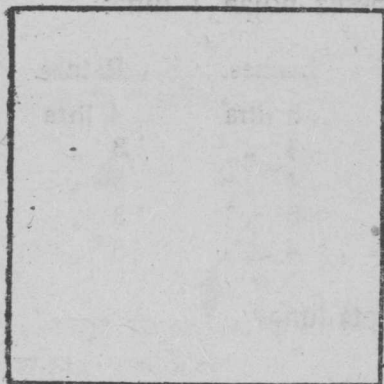
Decimetra.

1. Vundъs kartoniш eteъm linejka, lak siъa  o kom v magaъn. Te  sъ vъlъ 10 santimetra (sm) da suvtat vizokъ da lъdpassez. Proverit lъsetъm linejkaъn.

2. Merajt enъ vizzezsъ linejkanat.

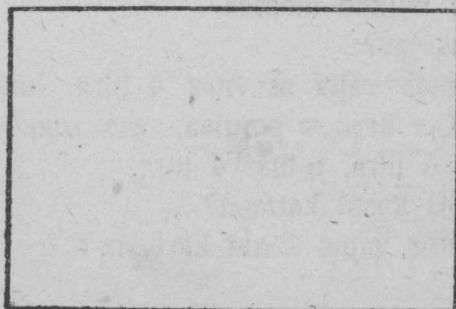
3. Merajt kvadratliш paшtasъ da kuzasъ?

giz:

Kuzasъ sm

Paшtasъ sm

4. Merajt veшkыt pe salis kuzasъ da paшtasъ.

Kuzasъ . . . sm

Paшtasъ . . . sm

5. Merajt kniga, tetra karandas, ru ka, pero. M kuzasъ nija?

Povtoritan uz

Giz toko loəmsə.

1. $7+9$	$7+4$	$7+7$	$5+8$
$8+7$	$4+9$	$5+6$	$7+8$
$5+9$	$8+9$	$4+8$	$6+9$
$6+7$	$6+6$	$3+9$	$9+9$

2. $7+6$	$6+8$	$7+9$	$8+6$
$9+4$	$7+5$	$8+9$	$9+5$
$3+8$	$8+5$	$5+7$	$6+8$
$8+8$	$9+7$	$4+9$	$5+8$

3. $10-7$	$6-5$	$12-4$	$12-6$
$9-6$	$7-4$	$13-8$	$16-8$
$7-8$	$9-3$	$17-9$	$15-7$
$5-2$	$8-5$	$11-6$	$18-9$

4. $14-8$	$14-7$	$15-3$	$20-13$
$11-9$	$15-6$	$17-6$	$15-11$
$12-4$	$11-5$	$19-4$	$16-13$
$13-9$	$12-8$	$18-3$	$17-14$

5. $7+9$	$5+9$	$17-8$	$20-6$
$8+5$	$6+7$	$13-9$	$15-3$
$4+7$	$8+9$	$12-7$	$17-4$
$3+9$	$7+5$	$16-8$	$19-7$

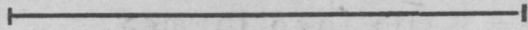
Uçotnəj uz.

1. $5+4$	$8+9$	$20-13$	$15-9$
$7+3$	$4+7$	$18-15$	$14-8$
$10-9$	$5+8$	$19-7$	$12-9$
$7-4$	$7+6$	$17-4$	$11-6$

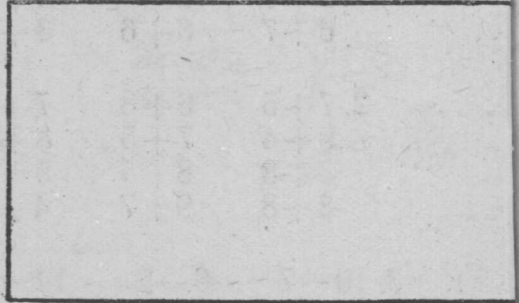
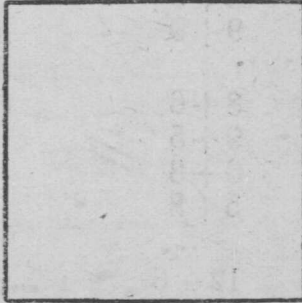
2. Şerət kuimpeleşaez.

3. Şerət gəğlannez.

4. Мъј куза ета вѣзъс?

5. Мерѣјт ета квадратлиш да вешкѣтрѣсалис кузасѣ паштасѣ.

6. Уна-ја естѣн шѣм?

7. Уна-ја кад?

8. Лѣтра карашим сулаѣ 20 ур. Ваѣалѣн шѣмъс 15 ур.
Уна-ја оз тѣрмъ сѣлѣн шѣмъс вошнъ 1 лѣтра-карашимсѣ

Крашит уѣотнѣј картоѣкаат сѣмда жѣртѣток, мунда задаѣ керин сорашѣтѣг.

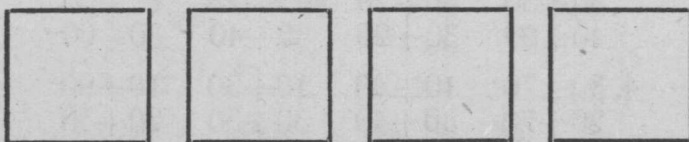
Вермашѣ бригадаѣз коласън.

Вьдса дассезэн шөэз содтэм да çинтэм.

1. Әктә истәгgez ливо изасоккез дассезэн.
домав нijә суңисән.

2. Теç вьд квадрат вьлә сьмда истәг ливо сьмда изасок,
мунда мьтчалә льдрас.

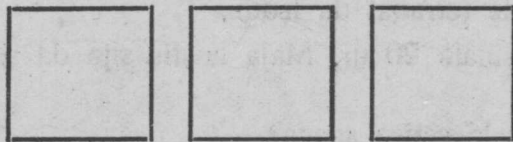

10

20

30

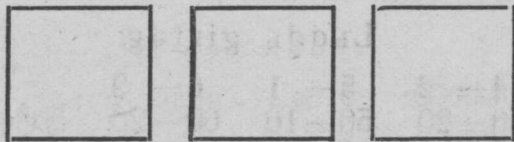
40

50

60

70

80

90

100

3. Ъдрфь озән да вәрән:

10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.
100, 90, 80, 70, 60, 50, 40, 30, 20, 10.

1	0
---	---

4. Teç ætik mestə lǝdpassez.

Mǝj tenat sogmis?

5. Giz lǝdpassez:

10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.

Lǝddǝ gǝztǝg:

1.	$3 + 3$	$6 + 1$	$3 + 2$	$4 + 3$
	$30 + 30$	$60 + 10$	$30 + 20$	$40 + 30$
	$4 + 4$	$8 + 1$	$5 + 2$	$6 + 3$
	$40 + 40$	$10 + 10$	$50 + 20$	$60 + 30$

2.	$2 + 4$	$1 + 5$	$2 + 6$	$1 + 7$
	$20 + 40$	$10 + 50$	$20 + 60$	$10 + 70$
	$5 + 4$	$3 + 5$	$4 + 6$	$2 + 7$
	$50 + 40$	$30 + 50$	$40 + 60$	$20 + 70$

3.	$20 + 20$	$50 + 10$	$20 + 30$	$20 + 50$
	$40 + 40$	$70 + 10$	$50 + 30$	$40 + 50$
	$30 + 30$	$50 + 20$	$60 + 40$	$10 + 60$
	$40 + 20$	$30 + 20$	$30 + 40$	$30 + 60$

4.	$30 + 70$	$10 + 90$	$10 + 80$	$10 + 90$
	$20 + 70$	$30 + 40$	$30 + 50$	$20 + 50$
	$10 + 80$	$10 + 70$	$60 + 30$	$40 + 30$
	$20 + 80$	$60 + 20$	$70 + 20$	$50 + 40$

A æni giz tǝtratǝt da lǝddǝ.

Kǝizka sulalǝ 20 ur. Maja voštis sijǝ da ŧetis sǝ pondǝ 30 ur.

Una-ja sǝlǝ ŧetisǝ sdaça?

$$\underline{30 - 20 = 10}$$

Lǝddǝ gǝztǝg:

1.	$4 - 2$	$5 - 1$	$6 - 2$	$5 - 3$
	$40 - 20$	$50 - 10$	$60 - 20$	$50 - 30$
	$6 - 3$	$8 - 1$	$9 - 2$	$7 - 3$
	$60 - 30$	$80 - 10$	$90 - 20$	$70 - 30$

2.	$5 - 4$	$7 - 5$	$8 - 6$	$9 - 7$
	$50 - 40$	$70 - 50$	$80 - 60$	$90 - 70$
	$7 - 4$	$9 - 5$	$10 - 6$	$8 - 7$
	$70 - 40$	$90 - 50$	$100 - 60$	$80 - 70$

3. 40—20 50—10 60—30 80—50
 80—40 80—10 70—30 70—50
 60—30 70—20 50—40 70—60
 60—20 90—20 100—40 90—60

4. 80—70 100—90 30—20 80—70
 90—70 80—30 90—40 100—90
 100—80 60—50 100—70 90—70
 90—80 80—70 80—30 70—20

A əni giz tetrədat da ləddə.

Ker zədəçəz.

Velətçilən vəli şəm: Sija vizis:

1.	 $20 + 10 =$	
2.	 $20 + 20 + 20 =$	
3.	 $50 + 20 =$	

Una-ja kolis sələn şəm?

4. Mijə gızımə zəjom vələ. To munda urən vətis-ñ vəd vrigadaş?

Ətik vrigada 20+30+40
 Mədik ” 40+20+20
 Kuimat ” 30+20+30
 Nələt ” 20+20+30

Тэд, кѳеѳм бригада везтис медуна.

5. Voloda gizšis 1 saš vьlѳ. Sija vезtis vѳliš 40 ur.

Una-ja košis sьlѳ ešѳ vезtьнѳ?

6. Una-ja vьlѳ te gizšin?

Una-ja vезtin-ŋi?

Una-ja košis tenьt ešѳ vезtьнѳ?

7. Mijѳ ѳktamѳ kѳrtzugzag. Školaš kutčis ѳktьнѳ
100 kilogram.

ѳtik gruppa ѳktis . . . 20 kilogram

Mѳdik " " . . . 20 "

Kuimѳt " " . . . 30 "

Ņolѳt " " . . . 20 "

Una-ja kѳrtzugzagsѳ ѳktisѳ vьdѳš gruppaez?

Una-ja košis ešѳ ѳktьнѳ?

8. Vintovkaѳn pozѳ lьjnь minutaѳ 10-iš.

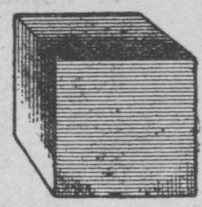
Кьньмиš pozѳ lьjnь 2 minutaѳ? 4 minutaѳ? 3 minutaѳ?

9. Krasnoarmeclѳn vѳli 100 patron.

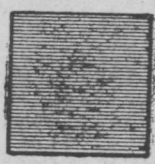
Кьньм patron sьlѳn košis 5 minutaѳn lьjšѳm vѳrьnѳ?
(Minutaѳ sija lьjis 10-iš).

К у в.

1. Кин орсыvлис кувоккезэн? Кин әктывлис ныш картінкаез

2. Estән şeřätәм кувок.
Къным вок кувокьслән? Ыддфь.

3. Кувоклән вьд вокьс—квдрат.
Къным квдрат кувокьслән?

4. Мьј те адзылн кув ҫузәтәә?

З у л.

1. Вьдәппыт орслитә маҫән ңето зулән,
Къеәтм зульс?

2. Керә ҫојиҫ (глінаиҫ) зулоккез.

3. Кьтән емәш зуллез?

4. Мьј зул ҫузәтәә?

Му—зул (сар). Сонди—зул. Тәлиш—зул.

Ровторитан уз.

Giz toko loәmsә.

1. 3+5	9+1	10-7	9-6
7+2	3+7	9-8	8-5
1+6	2+3	6-4	7-3
2+5	6+4	7-5	5-4

2. 30+50	70+10	40+30	60+30
60+10	60+30	50+10	50+20
40+30	50+20	20+70	40+30
50+40	80+10	10+90	20+80

3. 90—70	30—10	80—40	100—90
60—10	70—20	60—20	50—30
80—50	60—50	50—40	70—60
60—50	90—60	70—30	100—40

4. 9+8	7+8	15— 8	14—8
7+6	6+9	17— 6	12—9
5+8	9+9	19—15	15—6
3+9	8+6	18— 9	13—4

ԼԵԳԳԵՍԷՍ ԵՍՏ ԵՆՏ ՔՐԻՄԵՐԵՅՏՏՏՏ.

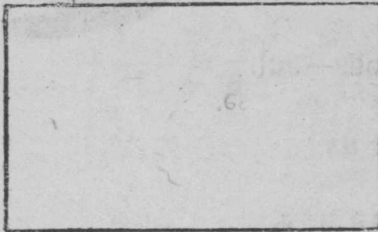
5. 70+30	100—90	7+9	14—7
60+10	80—50	6+5	13—9
20+50	70—40	4+9	17—8
30+60	90—70	3+8	13—8

ՄՇՈՒՆՅ ՈՒՅ.

1. 30+40	2. 70—20	3. 8+9
50+30	60—50	3+8
90+10	100—70	15—6
30+60	50—30	14—8
30+40	90—80	13—9

4. ԿՅՆՄ ՏԱՊՄԵՏՐԱ ՄԵՏՐԱՅՆ?

5. ՄԵՐԱՅՏ ԵՏԱ ՎԵՏԿՅԵԼՅՏԱԼԻՍ ԿՈՅՏՏՏ ԴՏ ՔՏՏՏՏՏ.

ԿՈՅՏՏ ՏԱՊՄԵՏՐԱ.

ՔՏՏՏՏ ՏԱՊՄԵՏՐԱ.

6. ՄՈՒՅՏՏՏՏ?

ԿՐՏԻՏ ՄՇՈՒՆՅ ԿՐՏՈՇԿԱՏ ՏՅՄԴՏՏ յՐՏՏՏՈԿ, ՄՈՒՒՒՒՒՒՒ ՅՏՏՏ ՅԵՐԻՆ ՏՐՏՏՏՏՏ. ՎԵՐՄՏՏՏ ՅՐԻԳՏՏՏՏ ԿՈԼՏՏՏՏ.

Տօթս սօժտեմ ճա շինտեմ.

1. Մելաժի ԼճճԻՆԻ 100-ձՅ.

1	11	21	31	41	51	61	71	81	91
2	12	22	32	42	52	62	72	82	92
3	13	23	33	43	53	63	73	83	93
4	14	24	34	44	54	64	74	84	94
5	15	25	35	45	55	65	75	85	95
<hr/>									
6	16	26	36	46	56	66	76	86	96
7	17	27	37	47	57	67	77	87	97
8	18	28	38	48	58	68	78	88	98
9	19	29	39	49	59	69	79	89	99
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

2. ԱճՅ ԼճճաՅՅ: 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.

3. ԱճՅ ԼճճաՅՅ: 5, 15, 25, 35, 45, 55, 65, 75, 85, 95.

4. ԼճճԻ եժա կնիցաիՅ ՄՃճՅ լիՅՅՅՅ.

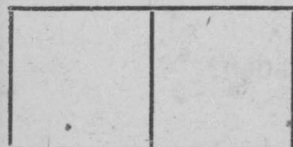
ԿՅՅՅ լիՅ?

5. ԼճճԻ լիՅՅՅՅ կՅկՅ: 2, 4, 6, 8, 10

6. ԸիՅ 1-ճաճ 100-ձՅ ՄՃՃՅ ԼճճաՅՅՅ.

7. Եճի եժա կճաճաճոկկեՅ ՄԼՅ ՄՃՃՅՅՅՅ ԼճճաՅՅՅՅՅ.

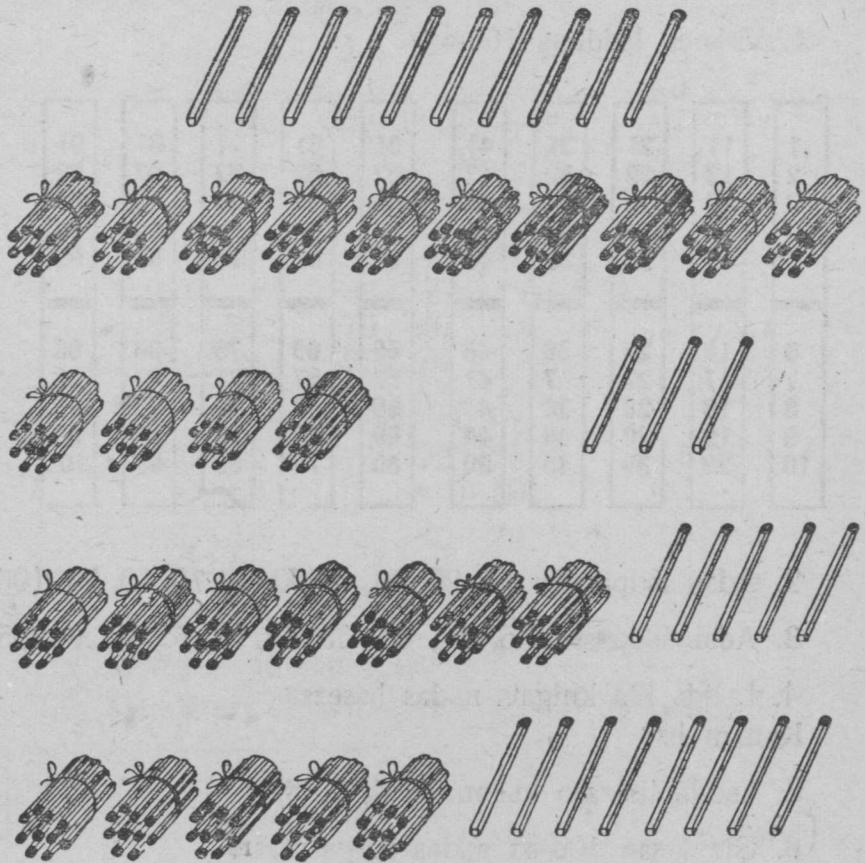
ՄՅ լօՅ?

8. ԼճճՅ ԼճճաՅՅ: 55, 32, 44, 51, 61, 73. ԼճճՅ Մճճիկ ԼճճաՅՅՅ ¹⁾.

¹⁾ ՁՅ ղօՅ ՄՃՃՅ եկճուրճիճաՅ կՅճճեճ ճա կՅճՅՅ ԼճճԻՆԻ ղՅիկ-Մճճիկ ղօրեՅ 100-ձՅ. ղօՅ լճճՅՅՅ ճօրեՅՅՅՅՅՅՅՅ. ՏՅՅՅ, կին ղճճՅ, ՄՃՃՅ ղՅ ՄԼՅՅ կաճճեՅ, ՄՃՃՅ եժա ղուրՅ ՄԼՅՅ լիՅՅՅ ի ճիՅ ձՅ.

Ləşət ena istəggezış ıbddez (çisloez).

1. Ləşət 43.
Кънъм das da кънъм jediņa eta ıbdьп?
2. Ləşət 75.
Кънъм das da кънъм jediņa eta ıbdьп?
3. Ləşət 58.
Кънъм das da кънъм jediņa eta ıbdьп?
4. Ləşət eşə mədik ıbddez da ıbdьь dasseszə da jedi-
ņicaezsə.
5. Ors lotoən.

Льды перьта.

Giz toko loəmsə.

1. 3+4	2+7	8+9	7+8
5+2	1+8	7+6	6+9
6+1	3+5	5+9	4+7
1+9	4+3	6+7	5+8

2. 6+7	4+9	4+8	7+4
8+8	7+5	9+8	5+9
9+7	9+9	3+9	6+6
6+5	7+4	8+6	8+3

3. 10-3	9-8	15-6	17-9
6-1	7-3	18-9	14-8
7-4	8-5	13-4	13-7
9-3	10-5	15-8	12-9

4. 12-8	15-7	11-8	15-7
11-9	13-9	12-6	16-9
15-6	12-8	13-7	11-6
16-8	16-7	14-5	13-5

5. 7+3	9+6	9+5	6+9
5+7	5+6	8+4	7+7
6+8	2+9	8+9	6+8
7+8	8+7	9+3	4+7

6. 10-9	14-7	18-9	11-4
17-8	15-9	15-9	13-5
12-8	14-8	12-7	11-6
13-9	16-7	13-8	14--7

7. 3+2+7	3+6+9	7+5+8
5+4+8	2+5+8	4+3+9
7+5+3	7+1+9	3+6+5
4+4+4	3+4+7	2+3+9

Кънытисъ sorasın?

Кег мәдрәв нијә примерреzsə, кәднә sorasın kernь.

Ресъ льдынь siz, медвь әтрь еп soras.

Ors „озлаң“ orsanəп.

edj-

10-рѣг вустэг содтэм да çинтэм.

Колхозын вэли 40 плуг. Сѣвэгн есэ воѣтисэ 5 плуг.
Кълым плуг әни колхозас?

$$\underline{40 + 5 = 45}$$

Гиз тетрадат да лѣддѣ.

1.	40+5	90+9	2+30	7+50
	30+6	80+7	4+50	8+20
	80+4	60+5	6+20	6+90
	70+8	40+8	8+40	5+70
2.	25-5	57-7	69-9	77-7
	75-5	63-3	51-1	59-9
	64-4	48-8	73-3	88-8
	32-2	36-6	68-8	37-7
3.	25-20	58-50	34-30	87-80
	36-30	74-70	43-40	96-90
	48-40	39-30	51-50	93-90
	64-60	75-70	82-80	33-30
4.	70+8	7+50	28-8	77-70
	60+9	2+90	41-1	56-50
	80+7	8+60	59-9	87-80
	90+5	5+70	87-7	92-90

Колхозын арнас вэлисэ 48 велэтçытэм морт, а тулѣс кежа
колѣсэ токо 6 морт.

Кълым колхозник велэтçисэ тэвнас?

$$\underline{48 - 6 = 42}$$

Гиз тетрадат да лѣддѣ.

1.	22+4	72+6	83+6	73+5
	24+5	84+4	72+7	24+3
	43+2	23+5	54+5	71+8
	56+3	36+3	33+6	62+7
2.	5+24	2+25	8+21	3+46
	3+36	3+16	7+42	7+21
	6+52	5+24	4+65	9+90
	2+67	7+52	6+73	6+82

plug.

3. 48—1	36—2	56—3	68—4
56—1	48—2	69—3	56—4
37—1	27—2	25—3	47—4
25—1	39—2	77—3	29—4
4. 47—5	58—6	28—7	59—8
39—5	47—6	49—7	79—8
68—5	69—6	68—7	89—9
76—5	77—6	79—7	68—8

Kolxozlā kolis tul̄s kezā voçnȳ 43 plug. Voçisā vājis
20 plug.

Кълым̄ plug kolā esā voçnȳ?

$$\underline{43 - 20 = 23}$$

Giz tetradat da l̄dd̄b̄.

1. 15+10	25+20	35+30	42+40
36+10	46+20	48+30	28+40
64+10	68+20	51+30	35+40
78+10	72+20	65+30	54+40
2. 25+50	23+60	17+70	15+80
36+50	35+60	24+70	11+80
47+50	27+60	25+70	18+80
32+50	18+60	12+70	13+80
3. 43—10	68—20	75—30	91—40
45—10	65—20	96—30	52—40
68—10	84—20	53—30	78—40
64—10	87—20	73—30	97—40
4. 65—50	75—60	95—70	99—80
78—50	91—60	99—70	94—80
94—50	87—60	75—70	93—90
86—50	95—60	86—70	96—80

Kolxozyn̄ vāli 40 piçā. Tul̄sşā kəzan̄ kad kezā esā lə-
şətisā 15 piçā.

Кълым̄ piçā əni kolxozas?

$$\underline{40 + 15 = 55}$$

Giz tetradat da l'bd'ь.

1.	10+25	20+28	30+35	40+41
	10+42	20+36	30+48	40+32
	10+84	20+68	30+66	40+34
	10+65	20+73	30+57	40+56
2.	50+15	60+28	70+25	80+12
	50+28	60+15	70+18	80+15
	50+33	60+36	70+11	80+17
	50+47	60+27	70+29	80+19
3.	62-12	73-33	47-17	72-22
	84-14	64-44	69-39	53-23
	85-25	26-16	82-42	78-58
	37-27	58-38	94-24	45-25.
4.	45+30	93-80	30+69	66-46
	65+20	75-60	70+24	73-53
	76+10	84-50	50+36	85-15
	48+50	96-10	40+52	99-69

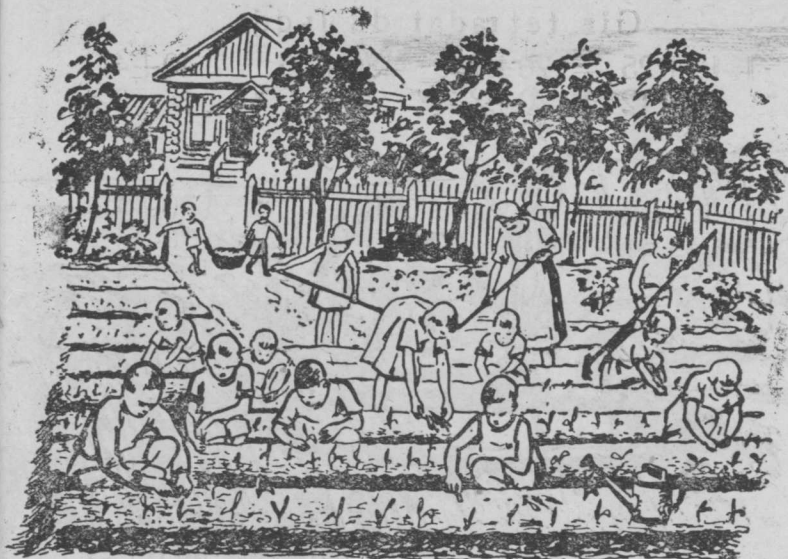
Kolhoz ьв вьльп изалисэ 2 brigada, ət brigadaas və 13 mort, a mēdas—12 mort.

Къльпм mort изалисэ kolhoz ьв вьльп?

$$13+12=25$$

Giz tetradat da l'bd'ь.

1.	14+14	25+22	32+35	28+41
	44+12	31+28	46+32	42+45
	23+13	62+24	21+24	35+42
	45+12	56+21	52+36	51+48
2.	12+52	12+66	12+71	17+81
	33+55	35+64	24+73	11+88
	21+58	21+65	12+76	15+83
	46+51	32+67	23+75	12+87
3.	44-12	57-22	76-35	87-45
	36-13	83-21	69-36	98-47
	58-14	75-23	98-34	76-45
	26-12	87-25	56-31	84-41
4.	87-56	76-65	87-72	96-81
	94-51	87-64	96-73	98-82
	65-54	99-66	98-77	94-83
	78-55	78-63	94-73	99-87

11
12
14
16
2
5
7
9
12
13
18
15
16
13
15
9

daas va

1. Mijə ləşətçamə skola jərn tulbssa üzzev puətəm
zə. No mijan skolaın una-na ətik-mədik oz tərmb.
To mby mijanlə kolə voşn, i mby mijan em:

	Колəнь.	Eməş.
Zyrgez	33	20
Kurannez	25	20
Kışkaşan vedraez	12	9
Kuçitçannez	24	10

1
5
2
8
1
8
3
7
5
7
5
1
1
2
3
7

Mby oz tərme skolaın? Munda?

2. A kəzbs to munda:

Kartovki kolə 98 kilogram, a em 80 kgr luk kolə
kilogram, a em 9 kgr.

Morkov kəzbs kolə 75 gr, a em 60 gr.

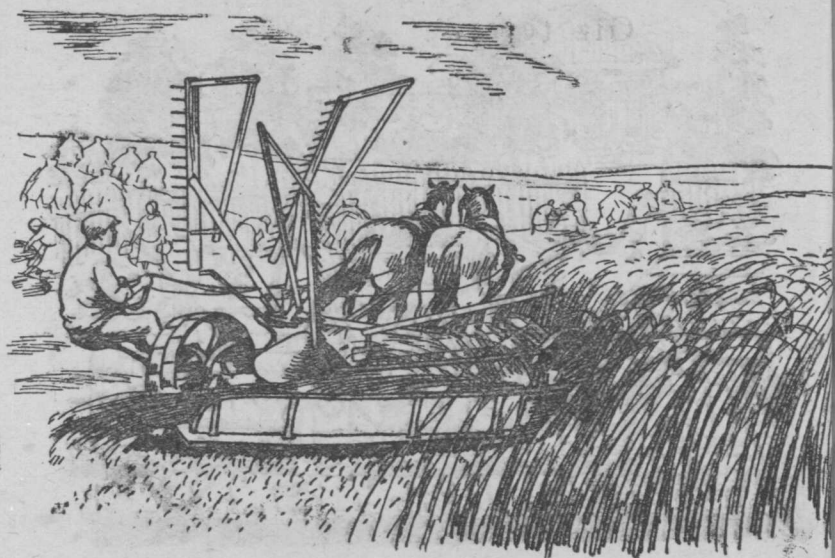
Şvjokla kolə 65 gr; a em 50 gr.

Una-ja oz tərme kəzbssez?

3. Munda kəzbssez da zyr-kuran koləнь üzavn tijan
urc jərn?

Munda eməş skolaın?

Munda oz tərme?

1. То мунда масинаез вәлисә мижан колхозьн озььк мунда боғтисә таво:

Къеәм масинаез да орудияез.	Вәлисә	Боғтисә
Тракторрез	1	3
Плугgez	54	23
Риҥаез	63	15
Кәзан масинаез	15	12
Вунданнез	12	11
Вартаннез	8	5

Уна-ја вьд-рәләс масинаьс мижан колхозьн?

Уна-ја вәjisә таво?

2. Уна-ја вәлисә масинаез тижан колхозьн озььк?

Мунда боғтисә таво?

Мунда масина әни?

3. Мәд зьгьн вәли 30 октаврjonок, а первоjsаьн—5 сә дән jеазьк.

Кььнм октаврjonок вәли первоjsа зьгьн?

$$\underline{30 - 5 = 25}$$

Giz tetradat da l'iddi.

1.	15+15	38+22	29+31	15+45
	35+15	42+28	31+39	28+42
	24+16	37+23	26+34	33+47
	36+14	13+27	34+36	12+48
2.	19+51	18+62	19+71	19+81
	21+59	22+68	27+73	11+89
	37+53	36+64	15+75	17+83
	13+57	24+66	23+77	13+87
3.	30-5	40-1	20-3	40-6
	60-5	70-1	60-3	70-6
	70-5	80-2	90-4	80-7
	40-5	60-2	50-4	50-7
4.	30-8	30-15	40-21	90-24
	60-8	50-25	60-31	60-16
	80-9	70-45	70-22	80-17
	90-9	90-35	60-23	15-18

Ker esə enə primerrezsə.

3	1.	14+16	63+27	52+28	83+17
23		28+22	21+59	45+15	24+26
15		37+33	62+28	36+44	25+45
12		41+49	81+19	47+13	63+27
11	2.	30-5	80-7	80-39	40-28
5		40-9	60-3	70-26	50-18
		80-4	30-8	90-65	80-29
		50-7	40-13	100-38	70-39
	3.	15+14	24+35	28+41	62+15
		23+25	47+22	37+51	74+23
		31+37	34+45	42+36	63+12
		38+31	52+36	52+43	25+64
	4.	26-13	75-34	47-43	79-42
		28-16	86-13	98-81	97-21
		45-22	67-43	84-82	58-24
		64-33	58-25	76-75	66-32

Мижә реламә, кыз реталә колхозлән кәзъс.

1. Мижә пунктә 5 лудвас. Вьд жассикә кәзимә 100 туш

Әтик жассикьн ez ретә	12	туш
Мәдик жассикьн	15	"
Куимәт "	8	"
Ноләт "	14	"
Витәт "	17	"

Къным туш çузисә торжән вьд жассикьн?

Къеәм жассикә кәзъс шурәм медвур?

Къеәм жассикә медумәл?

2. Релә колхоз кәзъслиш çузәмсә.

Орыттезсә керә зьраньт.

3. 100 тушиш ретисә перво 44 туш, сьвәргьн 42 туш, а м кәдъс ez ретә.

Къным туш ez ретә?

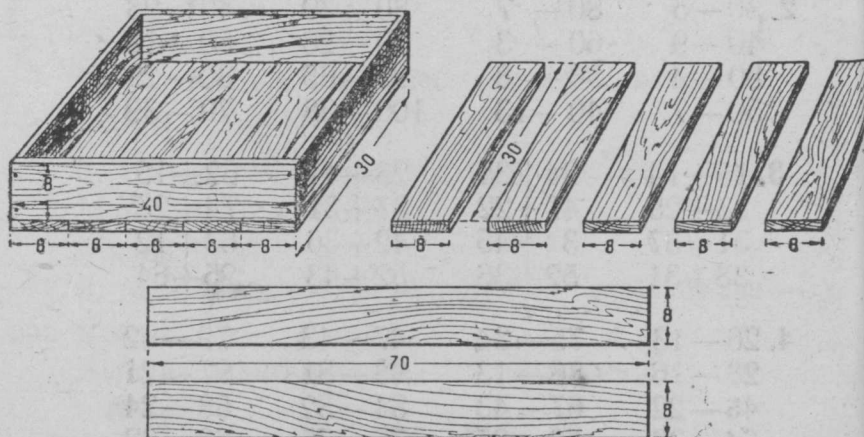
4. Тьрмас-ја eta маҗериальс жассиксә кернь?

Льддъ да гиз:

Воккезә коләнь рәнвез

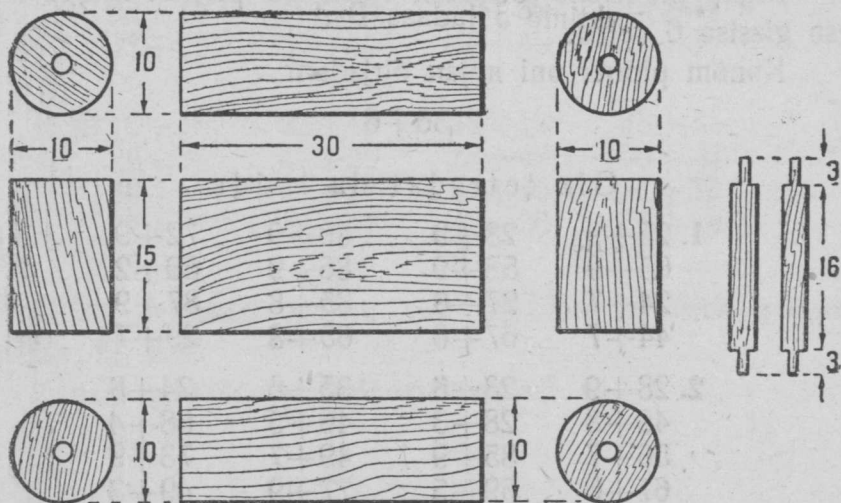
Рьдәсә коләнь рәнвез

Коләнь кәртүвез

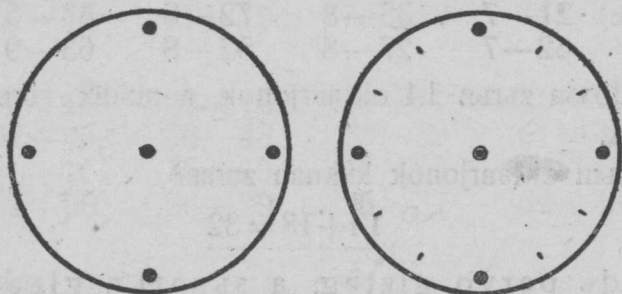
M
ton
geg

Мыј роуэ әктәнь ена рәнвезиш?

Ләшәтә етеәм чаҗа да шәтә сижә җәтскәј садә.

1. Адзъ кнѳга вәршис җаси циферблат. Лакәт сижә картон бердә да гәгрәст картонсә. Ләшәт стрелкаез.

Меҗитҗәмән орсәм.

Әтәрн ми вьлә керә 3 ьзят гәгрәс.

Орсәмьс муна сиз:

Вьдән әтик вәршаң мәдик җаркаләнъ изок. Кин инмас сижә гәгрәсә, кәдаә мунда җизәм льдрас, сьмда i бошә оҗкоез.

Вермә орсәмән сижә, кин медоз бошас 100 оҗко.

10-ыг вузэмэн шөз сөдтэм да çинтэм.

Мижан пионерскэј отрядын вәлисә 36 пионер. Май 1 лун есә гизсисә 6 çејад.

Кылым пионер әни мијан отрядын?

36+6

Гиз тетрадәт да лыдды.

1. 25+9	28+9	46+9	72+9
65+9	58+9	86+9	59+2
24+7	27+6	35+8	87+9
44+7	67+6	65+8	29+7
2. 28+9	23+8	35+6	34+8
49+8	28+3	46+5	68+4
56+7	85+9	49+7	73+9
67+6	59+5	77+9	49+3
3. 21-2	33-4	24-5	25-6
61-2	52-4	63-5	62-6
22-3	21-4	32-5	54-6
71-3	43-4	61-5	33-6
4. 54-7	21-8	35-6	37-9
93-7	73-8	65-6	57-8
21-7	35-8	72-8	83-5
62-7	27-8	52-8	63-9

Медозза зыгып 14 октяврюнок, а мәдик зыгып 18 октяврюнок.

Кылым октяврюнок кыкнан зырас?

14+18=32

Лыдды перво гизтәг, а сывәрын гизэмән.

1. 14+18	26+26	38+38	46+46
16+16	28+28	38+34	47+45
18+18	19+19	37+38	48+46
15+17	27+28	39+36	47+49
2. 18+19	23+29	18+25	24+19
48+29	53+19	38+15	34+49
39+48	27+24	27+17	29+18
28+27	37+54	47+37	49+38

3. 15+17	22+19	16+18	46+37
45+27	42+39	24+27	24+47
23+18	18+25	34+39	25+46
43+28	48+35	48+49	28+39

4. 16+16	27+19	28+19	38+34
28+28	42+39	38+49	56+26
19+19	28+17	27+16	28+36
27+27	38+47	47+36	75+18

Mijan kolhozyn məjmu vəli ətləətəm 26 məs, a tavo
vədəsə 42 məs.

Къьым мѣс sodisə kolhozyn vonas?

$$\underline{42 - 26 = 16}$$

Льддъ pervo giztəg, a sьvərgьn gizəmən.

1. 42-16	56-28	23-17	41-13
62-16	36-18	63-27	61-21
54-17	37-19	25-18	54-19
34-17	77-19	75-28	74-39

2. 72-15	38-18	28-19	21-18
92-45	58-48	68-39	61-38
41-16	76-19	55-17	44-18
81-36	56-29	85-37	62-48

3. 45-16	34-19	27+26	48+49
35-26	74-29	54+39	57+35
62-19	43-18	43+28	29+65
42-39	73-58	45+27	37+59

4. 43-19	57-19	43-17	15+68
63-29	77-49	73-37	34+29
52-28	45-18	82-34	16+57
72-28	75-28	51-29	18+69

1. Təd, munda sulalə:

2. Munda kolə veztʲnʲ piŇ vesətan porosok ponda vata ponda?

3. Munda kolə veztʲnʲ piŇ vesətan porosok ponda bint ponda?

4. Munda kolə veztʲnʲ bint ponda da vata ponda?

5. Munda kolə veztʲnʲ piŇ vesətan porosok ponda vata ponda da vata ponda?

6. Munda şəm kolə tenʲt eta voştaşəm ponda?

7. Mʲj kolə voşnʲ tijan skolnəj arʲeçkaə? Munda şəkə koləs sʲ ponda?

8. Ətik velətçiş voştis vata da bint i şetis sʲ ponda 50 ur.

Una-ja sdaça şetisə sʲlə?

9. Mijan skolaʲn ɲol gruppə:

1-ik	gruppəʲn	17	zonkaok	da	21	pʲvkaok.
2-ik	"	23	"	"	19	"
3-ət	"	18	"	"	22	"
4-ət	"	19	"	"	17	"

Kʲnʲm velətçiş vʲd gruppəʲn?

10. A to munda velətçiş mədik skolaʲn:

1-ik	gruppəʲn	44	velətçiş,	pʲ	koləsʲn	19	zonkaok.
2-ik	"	42	"	"	"	23	"
3-ət	"	40	"	"	"	18	"
4-ət	"	39	"	"	"	19	"

Kʲnʲm pʲvkaok vʲd gruppəʲn?

11. Тэд:

Къным велэтчиş тѝан сколаьн вьд зьгьн?
Къным зонкаок да ньвкаок нь коласьн?
Къным пионер нь коласьн?

Етэ тэдэмтэ гиз тавѝаа:

Г р у п п а	Велэтчиş- шез	Зонкаок- кез	Ньвкаок- кез	Пионерез
1-ик группа				
2-ик "				
3-эт "				
4-эт "				

Мѝан зьгьн 17 зонкаок да 21 ньвкаок.

Şerät diagramma.

Аş □ лоә 1 зонкаок.

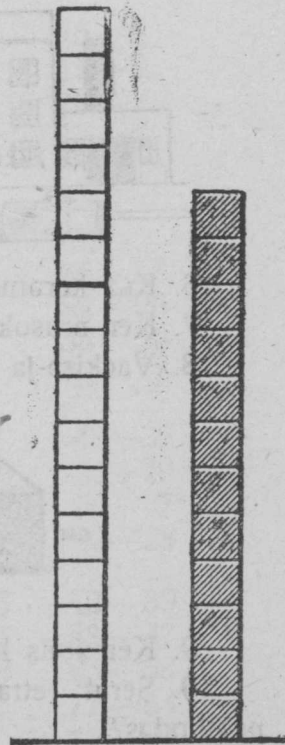
Аş ▨ лоә 1 ньвкаок.

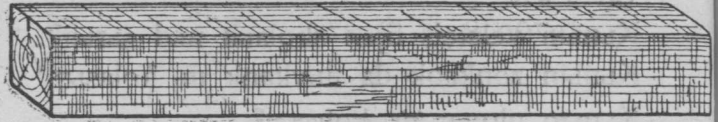
Къэм стовок вьльнзык? Мь|а?
Мь| ми керимә?
Şerätimә стовоккез зонкаоккез
ьлиş да ньвкаоккез ьлиş.

Мѝя керимә diagramma.

Мь| сѝа мьтчалә?
Къным зонкаок?
Къным ньвкаок?
Кәдна уназыкәş?
Şerät eteäm-zә diagramma аşлат

зьг ьлиş.

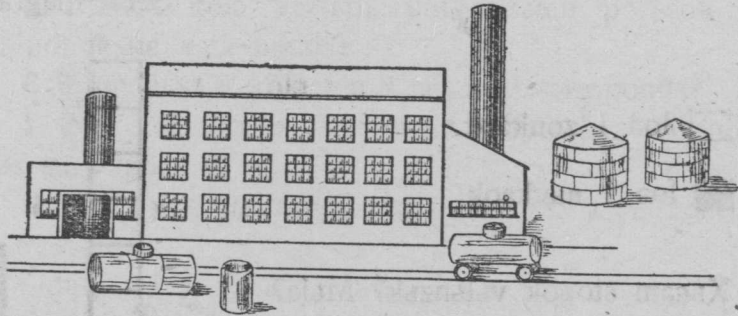

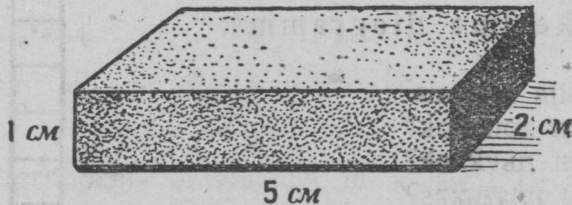
Brusok.

Cilindr.

1. Кътиш те адзъvlin brusokkezsə?
2. Къным вок brusokьslən?
3. Мъј çuzəтa brusokьslən вокьs?
4. Кътиш те адзъlin cilindrrezsə?
5. Vištav cilindrrez (kerrez, krazzez, pes, oğov|æez, tru-bæez, vakkez, kəŋəssez, vedraez, stokannez, kruzkaez i siz oz.)

6. Къз керəнь гəгрəsə пуиш brusok?
7. Кер brusokkez, cilindrrez.
8. Ваçқишə-ja brusokлаŋ kirpiç?

9. Кер şojis kirpiçokkez.
10. Şerət tetradat brusokkez da cilindrrez? Мъјəп [nija ŋeətkodəş?

Giz tetradat da l'bdqь.

1.	$70+8$	$7+70$	$57-7$	$86-80$
	$60+9$	$9+40$	$86-6$	$59-50$
	$90+8$	$8+70$	$94-4$	$98-90$
	$80+9$	$6+60$	$78-8$	$77-70$

2.	$54+5$	$7+32$	$47-5$	$76-4$
	$37+2$	$8+61$	$68-7$	$87-3$
	$51+8$	$4+53$	$49-6$	$69-8$
	$63+5$	$6+93$	$56-5$	$95-2$

3.	$48+30$	$50+35$	$48-20$	$49-29$
	$36+60$	$40+52$	$56-40$	$68-18$
	$18+50$	$30+61$	$68-50$	$56-16$
	$58+40$	$20+75$	$78-60$	$54-24$

4.	$28+21$	$49-25$	$42+8$	$40-8$
	$46+53$	$68-13$	$61+9$	$30-9$
	$37+62$	$75-24$	$36+4$	$60-7$
	$24+53$	$96-55$	$73+7$	$80-3$

5.	$12+18$	$60-23$	$8+9$	$15-8$
	$17+23$	$50-36$	$6+7$	$17-9$
	$44+36$	$80-12$	$8+7$	$16-7$
	$29+31$	$60-39$	$4+9$	$13-8$

Giz tetradat da l'bdqь.

1.	$28+9$	$19+16$	$23-8$	$36-18$
	$36+7$	$28+28$	$35-7$	$52-26$
	$19+6$	$39+39$	$42-9$	$58-29$
	$47+5$	$47+47$	$56-7$	$74-37$

2.	$38+29$	$42+39$	$24+37$	$48+39$
	$46+27$	$18+54$	$58+17$	$24+49$
	$54+19$	$16+37$	$16+19$	$36+37$
	$15+67$	$52+19$	$27+39$	$43+28$

3.	$52-19$	$45-28$	$72-36$	$42-39$
	$64-28$	$37-18$	$54-17$	$58-47$
	$41-13$	$54-16$	$41-19$	$65-58$
	$56-29$	$65-28$	$52-36$	$72-64$

4. 18+24	47+19	82-75	83-66
15+27	53+18	91-88	75-58
36+19	42+29	75-67	36-19
48+17	76+27	54-47	44-28

5. 60+ 8	42+ 7	18+40	22+38
9+50	6+92	59-30	70-47
76- 6	68- 5	32+43	26+49
87-80	59- 7	66-32	73-56

1. Kolhozьn poda ponda 3 karta. Etik kartaьn 25 vєv;
mėdikьn 20 vєv, kuimėtьn 25 vєv.

Кьным vєv kolhozьn?

2. „Zarja“ kolhozьn mėjmu vėlisė 68 vєv, a єni 80 vєv.

Кьным vєv sodisė vonas?

3. Staљin њima kolhozьn 95 vєv. Nь kolasiљ 15 vєv
uzalėnь kokњit uzzez vьљn, a mukėdьs ѕėkьt uzzez vьљn.

Кьным vєv uzalėnь ѕėkьt uzzez vьљn?

4. Кьным poda karta tijaп kolhozьn?

Кьным vєv olė vьd kartaьn?

Кьным vєv vьdėssė tijaп kolhozьn?

5. „Kaj lun“ kezə mijə gizimə kajjez vizəm jylis pla
kattez da əslimə nijə.

1-ik	gruppa	keris	2	plakat,
2-ik	”	”	6	”
3-ət	”	”	13	”
4-ət	”	”	15	”

Къпым plakат gizis mijan skola.

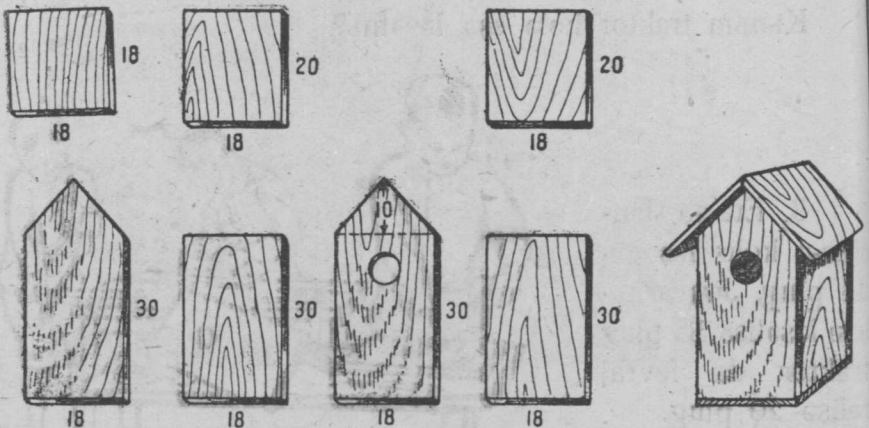
6. Кәр тѳѳан loas „kaj lunbь“?

Къпым lun esə koļis?

Къпым kajroz da къпым plakат keris тѳѳан группабь?

Къпым kajroz da къпым plakат kerisə vьdəs группабь?

7. Тьгмасə-ja ena рəвvez kernь kajroz?

Мьтсав, кьбэм рəв розас руктьнь рьдəsə?

Мьј куза da мьј рашта

eta рəльс?

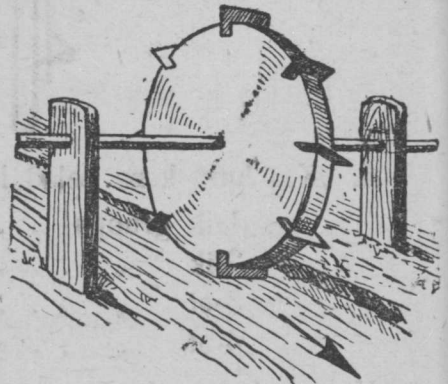
Кьбэм рəвvez loasə вə-
риш da озис вокə?

Кьбэмтəш ena рəвves?

Кьтсə тунасə мькəd
рəвvez?

Мьј кузаəш da мьј ра-
штаəш нѳја?

8. Лəшəтə vaən бергалан
koļoso.

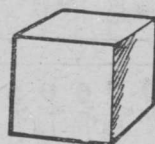
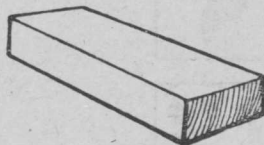
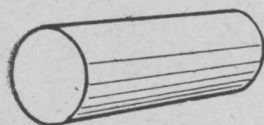
Povtoritan uz.

Giz toko loəmsə

1. 50+ 9	62+ 5	60+15	35+44
60+ 8	43+ 6	20+27	63+24
70+ 9	54+ 3	40+28	47+21
8+50	8+61	28+60	21+51
9+30	7+52	18+70	46+33
2. 52+ 8	38+9	37+36	29+38
43+ 7	47+6	28+39	47+26
28+12	29+8	17+19	78+19
36+24	65+8	48+49	46+39
73+17	74+9	29+26	57+26
3. 57- 50	78- 7	57- 20	75- 24
68- 60	56- 3	48- 30	86- 52
79- 9	99- 5	89- 50	98- 46
86- 6	87- 4	96- 70	79- 48
98- 8	49- 7	85- 30	68- 37

Uçotnəj uz.

1. 50+41	2. 37+28	3. 80- 6
24+35	56+19	90- 34
52+ 8	17+36	71- 25
64+16	68+30	86- 39
25+ 8	56+41	83- 45

4. Мьтҭав врусок, сiлиндр, куб, зул.

5. Уна-ја кад?

6. Кьньм ҭас суткиьн?

7. Колхозьн колис лəшəтнь 25 plug, а лəшəтисə вəлиш 18 plug.

Кьньм plug колисə лəшəтнь?

8. MTS-лəн вəлисə 16 кəзан масина. Сьвəгьн есə вəjisə 17 масина. Кьньм кəзан масина колхозьн əни?

Крашит уҭотнəj картоҭкаат сьмда жəртəток, мунда за-даҭа керин сорəштəг. Вермашə бригадаез коласьн.

20-əz voştaləm da jukaləm.

Кькəп voştaləm da jukaləm.

1. Vetlə ekskurşijaən vizzez vьlə, vərə. Əktə setçiniş turunnez, lissez, cvetkiez, saştez, golieз. Ponda nijən lьdđişnь.

2. Кьпым турунок естəп?
Кьпым зоризок əтик турунок
вьлп?

Кьпым зоризок 2 турунок
вьлп?

$$2+2$$

3. A munda естəп?

Кьпым зоризок?
 $2+2+2$

Кьпым лис?
 $2+2+2+2$

Кьпым турунок?
 $2+2+2+2+2$

Кьпым голі?
 $2+2+2+2+2+2$

ьм кəз голи

2+2+2+2+2+2

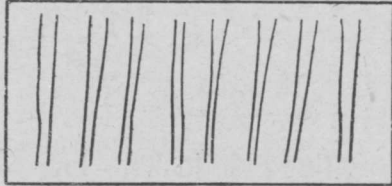

иш ту-
лишнь.

н?
упок

ьм саџ?

2+2+2+2+2+2+2

упок

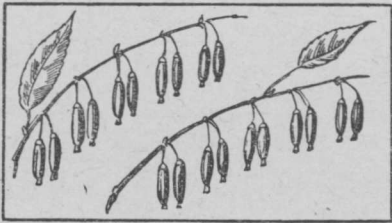
ьм озјагəд?

2+2+2+2+2+2+2+2

ьм ъзман?

2+2+2+2+2+2+2+2+2

Куза гизəм тујə рəзə гизнь сиз:

Куза

2+2

2+2+2

2+2+2+2

2+2+2+2+2

2+2+2+2+2+2

2+2+2+2+2+2+2

2+2+2+2+2+2+2+2

2+2+2+2+2+2+2+2+2

2+2+2+2+2+2+2+2+2+2

зєньта

2 × 2

2 × 3

2 × 4

2 × 5

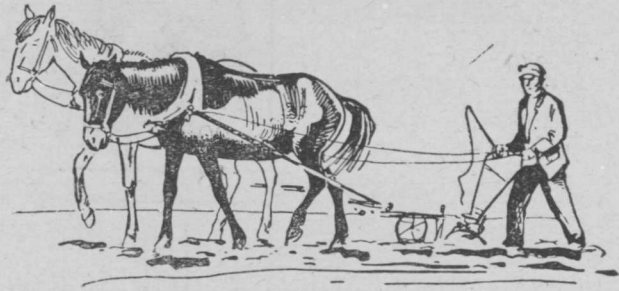
2 × 6

2 × 7

2 × 8

2 × 9

2 × 10

Plugə dođfaləny kək vəv.
Kənyv vəv koləsə:

2 plug ponda	3 plug ponda
4 " "	5 " "
6 " "	7 " "
8 " "	9 " "

Льдды gızтəg:

1.2×2	2×6	2×10	2×7
2×3	2×7	2×1	2×9
2×4	2×8	2×6	2×3
2×5	2×9	2×3	2×2

A əni gız tətərat da ləddy.

Sulalə 2 ur.

Упа-ја kolə vezтьнь 2 koroвka ponda?
Упа-ја kolə vezтьнь 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 koroвka ponda?

Jukav səri.

4 pero
10 ”
6 ”
8 ”
12 ”

14 pero
16 ”
20 ”
18 ”
2 ”

Jukav ətmundaən kək mortlə.

$$8 : 2 = 4$$

$$16 : 2$$

$$6 : 2$$

$$14 : 2$$

$$18 : 2$$

Льддъ перво гизтэг, а сьвэргьн гизэмэн.

$$1.2 : 2$$

$$10 : 2$$

$$18 : 2$$

$$14 : 2$$

$$4 : 2$$

$$12 : 2$$

$$20 : 2$$

$$18 : 2$$

$$6 : 2$$

$$14 : 2$$

$$12 : 2$$

$$16 : 2$$

$$8 : 2$$

$$16 : 2$$

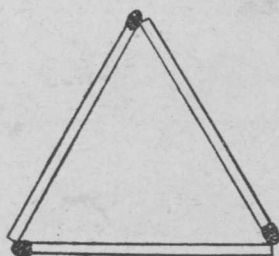
$$8 : 2$$

$$10 : 2$$

2. 2×7	2×6	$18 : 2$	$16 : 2$
2×5	2×8	$14 : 2$	$12 : 2$
2×9	2×1	$10 : 2$	$6 : 2$
2×4	2×3	$2 : 2$	$8 : 2$

3. 2×2	4×2	7×2	6×2
$4 : 2$	$8 : 2$	$14 : 2$	$12 : 2$
3×2	5×2	9×2	8×2
$6 : 2$	$10 : 2$	$18 : 2$	$16 : 2$

Куймән воҗталәм да јукаләм.

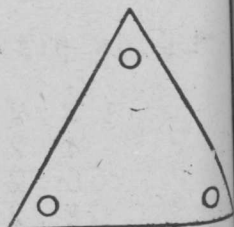
Әктә истәггејиҗ куймәләсаез.

1. Әтик куймәләса ләшәтнә коләнә 3 истәг.
Кънын истәг коласә:

2 куймәләса	пона	3×2
3	"	3×3
4	"	3×4
5	"	3×5
6	"	3×6

2. Ҷәрәт куймәләсаез да суvtәт вәд куймәләса пелә
гәҗланоккез.

Кънын гәҗланок әтик куймәләсаып?
Кънын гәҗланок 2, 3, 4, 5, 6
куймәләсаып?

Льддъ перво гизтэг, а сьвэргьн гизэмэн.

1. 3×1	3×5	3×6	3×5
3×2	3×6	3×4	3×4
3×3	3×3	3×5	3×3
3×4	3×1	3×2	3×1
2. 2×2	2×6	2×8	3×6
2×4	2×5	2×3	3×5
2×6	2×7	3×2	3×3
2×9	2×10	3×4	2×2

1. Jukav kuim mortlэ.

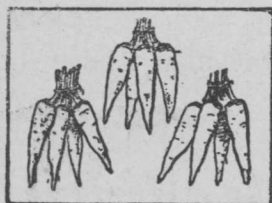
3 : 3

6 : 3

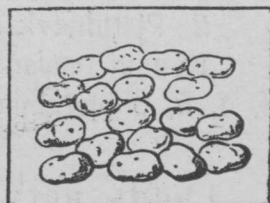
9 : 3

12 : 3

15 : 3

18 : 3

2. 9 metra kuza ker orэтэ 3 этьзда торжэ.

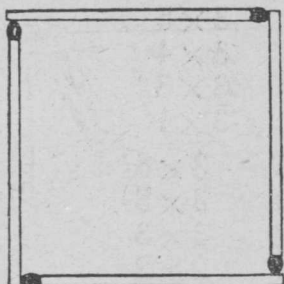
Мьj куза loas вьд чуркаьс?

$9 : 3 = 3$

Льддъ перво гизтэг, а сьвэргьн гизэмэн.

1. $3 : 3$	$15 : 3$	$16 : 2$	$18 : 3$
$6 : 3$	$18 : 3$	$12 : 2$	$12 : 3$
$9 : 3$	$12 : 3$	$18 : 2$	$6 : 3$
$12 : 3$	$3 : 3$	$14 : 2$	$15 : 3$
2. 2×7	3×6	2×4	2×3
2×5	3×4	3×6	3×2
2×9	3×1	3×2	3×4
2×8	3×5	2×7	2×9

Ոլոն Եօժալեմ զա յուալեմ.

1. Զոյ իժոցցեզի՛ կվադրաթեզ.

Զիկ կվադրաթ լոժետն կոլոնն 4 իժոց.

Կննն իժոց կոլաժ:

2 կվադրաթ քոնձա	4 × 2
3 " "	4 × 3
4 " "	4 × 4
5 " "	4 × 5

2. Քյաթիձքեւկա՛ն 4 յալալ լոն.

Կննն յալալ լոն 2 Քյաթիձքեւկա՛ն? Կննն յալալ լոն 3, 4, 5, 6 Քյաթիձքեւկա՛ն?

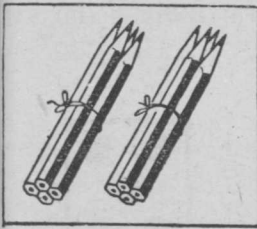
Լծծծ քերյո գիժոց, ա ինննն գիժեմեմ.

1. 4 × 1	4 × 5	4 × 2	4 × 3
4 × 2	4 × 3	2 × 4	3 × 4
4 × 3	4 × 4	4 × 1	4 × 4
4 × 4	4 × 1	1 × 4	4 × 5

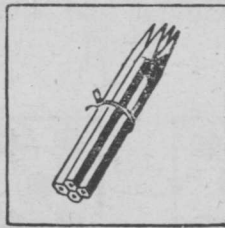
2. 2 × 7	4 × 4	3 × 4	2 × 4
2 × 9	2 × 8	4 × 3	4 × 2
3 × 6	2 × 10	2 × 6	3 × 2
3 × 5	4 × 5	4 × 1	2 × 3

3. 12 : 2	18 : 2	16 : 2	14 : 2
12 : 3	18 : 3	20 : 2	4 : 2
6 : 2	10 : 2	15 : 3	6 : 3
6 : 3	9 : 3	3 : 3	3 : 1

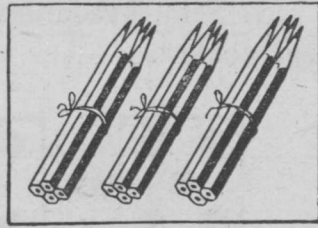
1. Jukav ɲoɭ torjə.

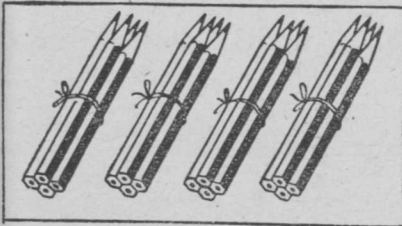
$$8 : 4$$

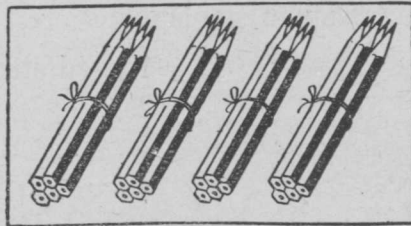
$$4 : 4$$

$$12 : 4$$

$$16 : 4$$

$$20 : 4$$

2. 8 metra kuza ker orətə 4 əlyzda torjə.

Мьɭ kuza loas вьд ɕurkaьs?

$$\underline{8 : 4 = 2}$$

Льддь pervo giztəg, a сьвəгьп gizəтəп.

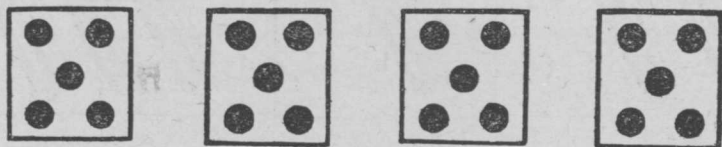
1.	$4 : 4$	$20 : 4$	$20 : 2$	$12 : 2$
	$8 : 4$	$8 : 4$	$20 : 4$	$12 : 3$
	$12 : 4$	$16 : 4$	$16 : 2$	$12 : 4$
	$16 : 4$	$4 : 4$	$16 : 4$	$8 : 4$

2.	$18 : 3$	$9 : 3$	$18 : 2$	$20 : 4$
	$6 : 3$	$20 : 4$	$14 : 2$	$12 : 4$
	$15 : 3$	$16 : 2$	$10 : 2$	$16 : 4$
	$12 : 3$	$15 : 3$	$6 : 2$	$4 : 4$

3.	2×7	4×4	2×8	3×6
	4×3	4×5	2×6	3×5
	3×6	3×5	4×3	2×9
	2×9	3×4	3×3	4×5

Vitən voştaləm da jukaləm.

1. Şerət kvadrattez. Suvtət vьd kvadrat peļəsə da sərə gəgļanokkez.

Къьнт гəgļanok:

1 kvadratън	5×1
2 „	5×2
3 „	5×3
4 „	5×4

2. Pjaţidnevkaън 5 lun.

Къьнт lun 2 pjaţidnevkaън?

Къьнт lun 3, 4, 5, 6 pjaţidnevkaън?

Təlişън 6 pjaţidnevka.

Təlişън 30 lun.

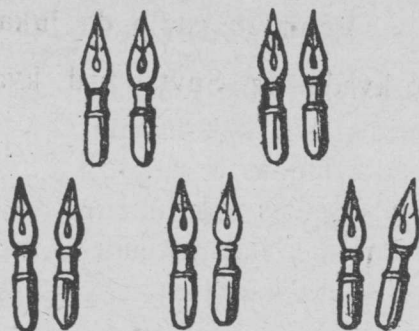
Льддъ giztəg, a sьvəgьн gizəməн.

1. 5×1	5×2	5×1	5×3
5×2	5×4	1×5	3×5
5×3	5×1	5×2	5×4
5×4	5×3	2×5	4×5

2. 2×8	3×6	4×4	5×2
2×6	3×3	4×5	5×3
2×9	3×4	4×2	5×1
2×7	3×5	4×3	5×4

Giz tetradat da льддъ:

3. 4×3	5×2	4×4	5×2
4×5	5×4	5×3	4×5
4×2	5×3	3×3	5×3
3×4	5×1	7×2	2×9
4×1	5×4	4×3	2×3

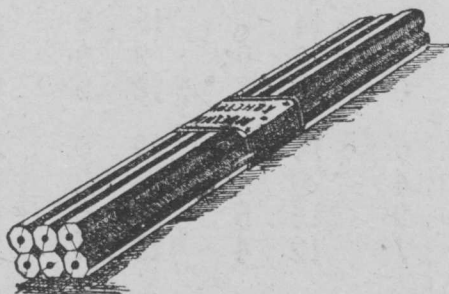
Енә 10 перосә јукав 5 веләтчиһә.
 Къһьт пероән дәнзас?

$$\underline{10 : 5 = 2}$$

Льддъ перво гизтәг, а сьвәрһь гизәмән.

1.	5 : 5	10 : 5	20 : 5	10 : 5
	10 : 5	5 : 5	20 : 4	10 : 2
	15 : 5	20 : 5	15 : 5	5 : 5
	20 : 5	15 : 5	15 : 3	5 : 1
2.	2 × 2	4 × 3	4 × 5	3 × 6
	3 × 3	5 × 2	2 × 6	2 × 7
	3 × 2	5 × 3	2 × 8	2 × 10
	4 × 2	4 × 4	2 × 9	3 × 4
3.	4 : 2	10 : 5	14 : 2	16 : 2
	6 : 3	12 : 2	15 : 3	18 : 3
	8 : 4	12 : 3	15 : 5	18 : 2
	9 : 3	12 : 4	16 : 4	20 : 4

6, 7, 8, 9-ән воҗталәм да јукаләм.

Къһьт карандас:

Әтiк коговкаһь	6 × 1
Кък ”	6 × 2
Куим ”	6 × 3

Кер задачаез.

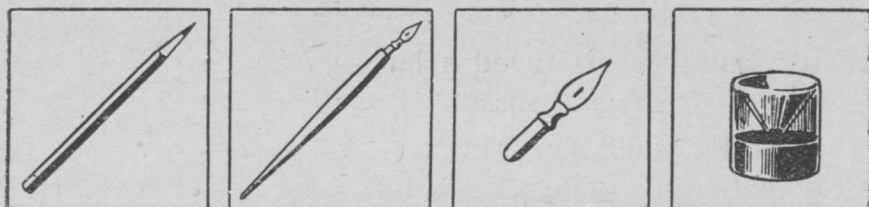
1. Равоҷај узалә заводьн луннас 7 ҷас.
Қълъм ҷас узалас сја кьк лунән?
2. Равоҷај седтә луннас 8 сағ.
Мунда ғәм сја седтас кьк лунән?
3. Уна-ја седтас кьк лунән равоҷај, кәда луннас узалә
9 сағ вьлә?

Льддъ перво гизтәг, а сьвәргьн гизәмән.

1. 6×1	7×2	9×1	9×2
6×2	7×1	9×2	6×3
6×3	8×1	10×1	7×2
6×2	8×2	10×2	8×2
2. 2×5	3×5	4×4	7×2
2×8	3×4	4×5	6×3
2×7	3×6	5×2	8×2
2×9	3×3	6×2	9×2

Льддъ перво гизтәг, а сьвәргьн гизәмән.

1. $4 : 4$	$20 : 4$	$5 : 5$	$15 : 5$
$8 : 4$	$4 : 4$	$10 : 5$	$20 : 5$
$12 : 4$	$12 : 4$	$15 : 5$	$10 : 5$
$16 : 4$	$8 : 4$	$20 : 5$	$5 : 5$
2. $6 : 6$	$7 : 7$	$8 : 8$	$18 : 9$
$12 : 6$	$14 : 7$	$16 : 8$	$16 : 8$
$18 : 6$	$6 : 6$	$9 : 9$	$8 : 8$
$12 : 6$	$18 : 6$	$18 : 9$	$14 : 7$
3. $18 : 6$	$16 : 8$	$12 : 6$	$20 : 5$
$12 : 4$	$20 : 4$	$14 : 2$	$12 : 2$
$18 : 9$	$15 : 5$	$9 : 9$	$18 : 3$
$14 : 7$	$12 : 4$	$16 : 4$	$15 : 3$
4. $12 : 3$	$15 : 5$	$16 : 4$	$18 : 2$
$14 : 2$	$16 : 8$	$18 : 3$	$20 : 4$
$12 : 4$	$18 : 9$	$20 : 5$	$16 : 2$
$15 : 2$	$18 : 6$	$14 : 7$	$12 : 6$

1. Munda kolas veztyň 2 karandas ponda?
2. Munda kolas veztyň 3 ručka ponda.
3. Munda kolas veztyň 5 pero ponda.
4. Boş karandas da ručka. Şet 20 ur.
Una-ja sdaça şetasə wər?
5. Koła boştis 2 karandas da 6 pero.
Una-ja veztis sь ponda?
6. Кълъм pero роқә воҕнь 12 ur vьлә?
18 ur vьлә?
7. Vała boştis karandas da çerñiica da şetis 20 ur.
Una-ja sdaça şetisə sьлә?
8. Orsə kooperativən. Boştaşə. Veztə boştaşəmys ponda.

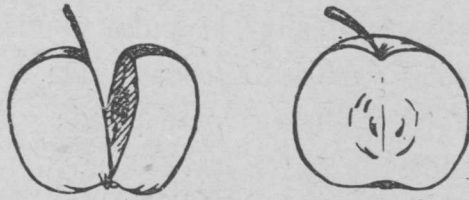
Boştə sdaça.

Giz tetradat da lьdь.

1. 1×1	1×6	2×1	2×6	3×2
1×2	1×7	2×2	2×7	3×3
1×3	1×8	2×3	2×8	3×4
1×4	1×9	2×4	2×9	3×5
1×5	1×10	2×5	2×10	3×6
4×2	5×1	6×1	7×1	9×1
4×3	5×2	6×2	7×2	9×2
4×4	5×3	6×3	8×1	10×1
4×5	5×4	6×2	8×2	10×2
2. $1 : 1$	$6 : 1$	$2 : 2$	$12 : 2$	$6 : 3$
$2 : 1$	$7 : 1$	$4 : 2$	$14 : 2$	$9 : 3$
$3 : 1$	$8 : 1$	$6 : 2$	$16 : 2$	$12 : 3$
$4 : 1$	$9 : 1$	$8 : 2$	$18 : 2$	$15 : 3$
$5 : 1$	$10 : 1$	$10 : 2$	$20 : 2$	$18 : 3$

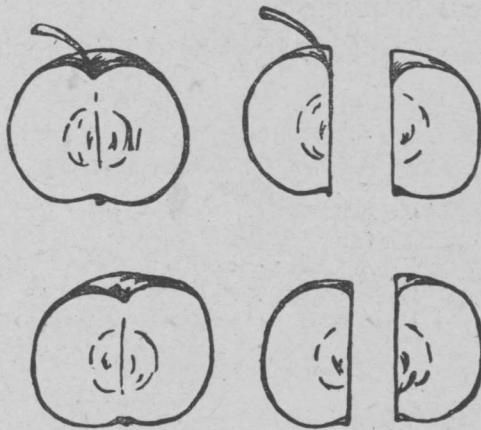
8 : 4	5 : 5	6 : 6	7 : 7	9 : 9
12 : 4	10 : 5	12 : 6	14 : 7	18 : 9
16 : 4	15 : 5	18 : 6	8 : 8	10 : 10
20 : 4	20 : 5	12 : 6	16 : 8	20 : 20

1. Şortni vundьstəm səri.
2. Şortniьslən kьпьmət eta tor?

To kьz kolə gizнь зьпсə: $\frac{1}{2}$.

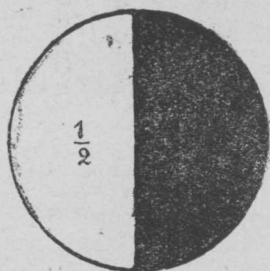
3. Kьпьm зьп согmисə вьдса şortnişis?
4. Vundьs зьпнеzsə esə səri.
5. Kьпьm tor loisə вьдса şortnişis?
6. Şortniьslən kьпьmət eta tor?

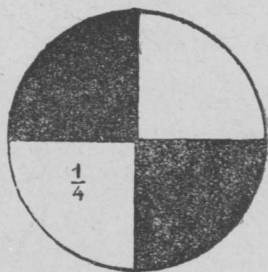
To kьz gizsə ɳolət tor: $\frac{1}{4}$.

7. Boş gezok ʃivo sunis 1 metra kuza. Orət siјə səri. Kьz pondas suşьнь вьд torьs? Giz: $\frac{1}{2}$ metra.
8. Orət esə kьkпaп зьпсə. Kьпьm tor lois? Kьz suşə вьд torьs.
Giz: $\frac{1}{4}$ metra.

1. Ҷерат гәгрәс (krug). Торјат сija кьк әтзда торјә. Крашит нija нәткод кракаән.

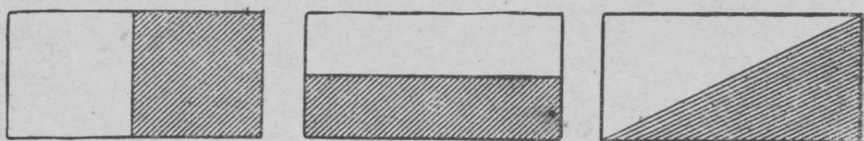
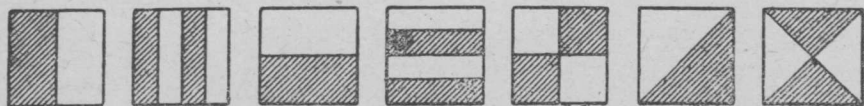

2. Ҷерат гәгрәс. Торјат сija 4 ьтзда торјә. Крашит вьд тораә нәткод кракаән.

3. Ҷерат seeәm веşkьтpeләса, med сьлән кузаәс вәли 8 сантiметра, а раштаәс 6 сантiметра.

4. Торјат сija веşkьтpeләсасә 2 әтзда торјә. Крашит вьд тораә нәткод кракаән.

5. Ҷерат 8 сантiметра куза вoка квадрат. Торјат квадратсә 4 әтзда торјә. Крашит вьд тораә нәткод кракаән.

6. Ҷерат 8 сантiметра куза веşkьт viz. Торјат перво сija 2 әтзда торјә, а сьвәргьп 4 әтзда торјә.

Кьным сантiметра куза loас вьд зьпьс?

Кьным сантiметра куза loас вьд нәткод тораәс?

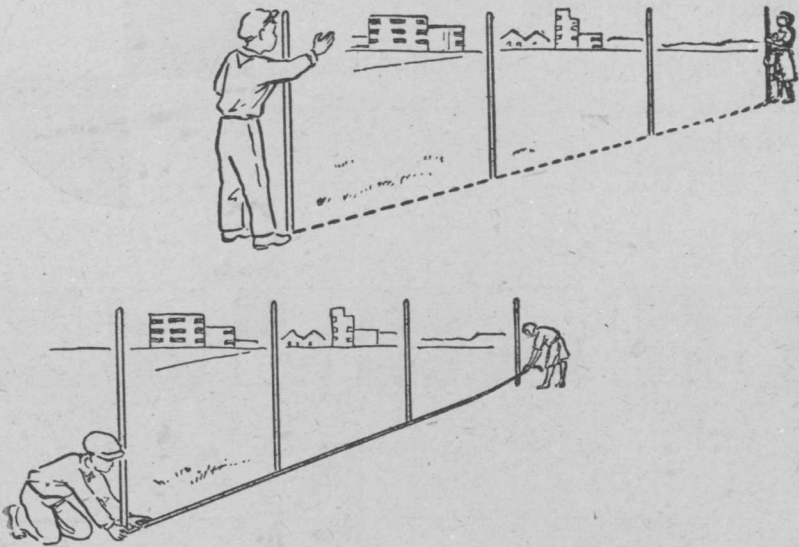
7. Мьј ьзтзьк: зьпьс аji нәткод тораәс?

Merajt metraən.

1. Adzylitə-ja tijə, kəz merajtənb̄ mu da m̄bj kolə eta ponda?

2. Ləşətə kək metra kuza majəzokkez, jəvdə niyə ət ponşanaş, med tujis mərtənb̄ muə, i ponda merajtşənb̄.

3. To kəz ləşətənb̄ mu v̄lət v̄şkət viz:

4. To kəz merajtənb̄.

5. M̄bj pašta te şin şərti uliçaəb̄?

Giz:

Merajt oşkəvvezən oşkəv
Merajt metraən metra

6. Merajt, m̄bj kuza da m̄bj pašta skola karçjər.

7. Merajt, m̄bj kuza da m̄bj pašta skola.

Ker zadaçaez.

1. Mijan d̄erevnān 68 kerku. N̄ kolasiş v̄alisī arnas kolhoz̄n 40 k̄azajstvo, ā ãni 63 k̄azajstvo.

K̄n̄n̄m k̄azajstvo p̄ris̄ā kolhoz̄ā t̄avnas?

K̄n̄n̄m k̄azajstvo ez̄a-na p̄r̄ā kolhoz̄ā?

2. Pruddor d̄erevnān 85 kerku. N̄ kolasiş v̄alisī arnas kolhoz̄n 50 k̄azajstvo. T̄avnas p̄ris̄ā es̄ā 28 k̄azajstvo.

K̄n̄n̄m k̄azajstvo ãni kolhoz̄n?

K̄n̄n̄m k̄azajstvo avu kolhoz̄n?

3. K̄n̄n̄m k̄azajstvo tijān d̄erevnān?

K̄n̄n̄m k̄azajstvo v̄alisī kolhoz̄n arnas?

K̄n̄n̄m k̄azajstvo kolhoz̄n ãni?

K̄n̄n̄m k̄azajstvo p̄ris̄ā kolhoz̄as t̄avnas?

K̄n̄n̄m k̄azajstvo avu kolhoz̄n?

4. Kolhoz̄n 15 plug, 12 p̄na, 2 vartan masina da 3 k̄azan] masina.

K̄n̄n̄m masina kolhoz̄n?

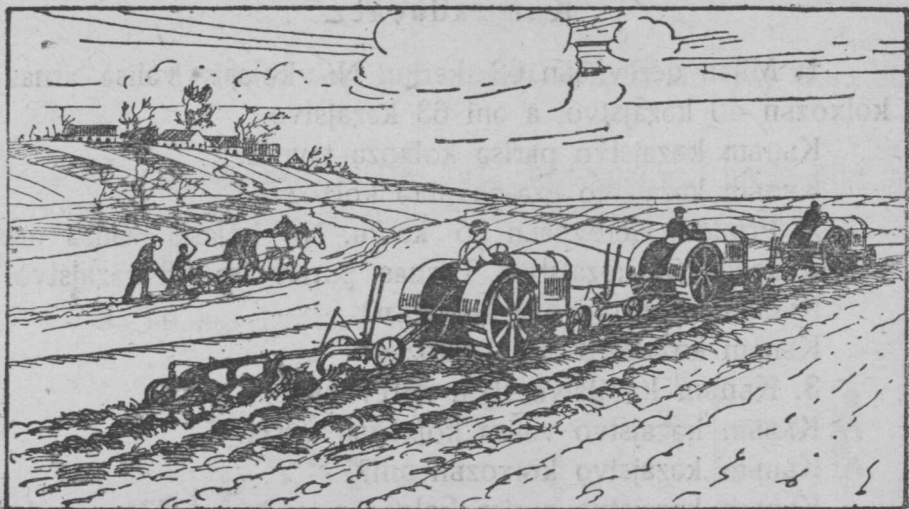
5. Kolhoz̄n k̄ez̄s̄ şu sortujt̄ān masinān (trijer̄ān). Çasnas masina sortujt̄ā 5 mes̄ek şu.

K̄n̄n̄m ças̄ān masina sortujtas 20 mes̄ek şu?

6. Kolhoz̄ brigadān 15 ḡariş, 25 p̄naliş da 5 k̄eziş.

K̄n̄n̄m uzaliş brigadaas?

7. Ḡerik̄ā mijān kolhoz̄n da „Lenin tuj v̄l̄et“ kolhoz̄n uzalisī 4 traktor. B̄d traktor ver̄d̄ā v̄elī k̄ysal̄em 3 plug.

Къным plug вьдәссә вәли късаләм јена тракторрез вердә?

8. Апре тәлишън вәлисә 15 къмәра lun, 3 zera lun, а'му-кәд lunnez вәлисә миҗаәш.

Къным миҗа lun вәлисә апрел тәлишә-

9. Дкав тәлишә сонди ретә асывнас 8 җасын, а лезҗә unнас 4 җасын.

Мъј куза lunъс дкав тәлишън?

10. Мај тәлишън ретә асывнас 4 җасын, а лезҗә гьтнас 8 җасын.

Мъј куза lunъс мај тәлишън?

Ровторитан уз.

Гиз токо loәмса.

1. 2×9	5×4	2×6	3×2
3×5	3×6	3×3	6×2
2×8	9×2	3×5	7×1
4×3	5×3	6×3	2×5
7×2	3×4	9×2	4×5

2. 12 : 2	18 : 2	14 : 2	10 : 2
12 : 3	18 : 3	9 : 3	18 : 6
15 : 5	20 : 4	8 : 4	16 : 4
12 : 6	18 : 9	5 : 5	14 : 7
8 : 8	20 : 5	16 : 8	16 : 2
3. 36 + 54	38 + 59	48 - 37	72 - 15
27 + 72	26 + 37	59 - 26	41 - 26
83 + 15	48 + 39	79 - 38	85 - 17
19 + 71	17 + 56	80 - 37	78 - 39
43 + 53	49 + 35	90 - 56	56 - 37
4. 17 + 26	48 + 29	100 - 71	56 - 47
18 + 39	72 + 18	54 - 19	41 - 38
26 + 17	54 + 19	63 - 28	92 - 85
56 + 35	18 + 63	52 - 39	47 - 38
24 + 29	65 + 29	47 - 28	51 - 46

Vizət pervo açt, en-ja sorax. Свъръпн şet vizətnь velətişlə. Velətiş viştaləm şərti tenьt kolas esə ətrьt kernь vər-
lanış seeəm primerrez, kьeəmmezə soraxın kernь.

Uçotnəj uz.

1. 2×7	2. $16 : 2$	3. $18 + 37$
3×5	$12 : 3$	$49 + 18$
2×9	$12 : 6$	$54 + 29$
4×5	$16 : 4$	$31 - 15$
3×6	$6 : 2$	$71 - 36$

4. Merajt „şin şərti“ eta vizliş kuzasə.

5. Şerət 6 santimetra kuza voka kvadrat.

6. Кьньт рјатидневка тəлиşьн?

7. Rezinka sulalə 2 ur. Volodə boştis 2 rezinka da şetis 15 ur.

Una-ja sdaça şetasə sьlə?

8. Колхозьн 18 вəв. Кьньт para setən?

Kraşit uçotnəj kartoçkaat sьmda jərtətok, munda zadaça kerin soraxtəg.

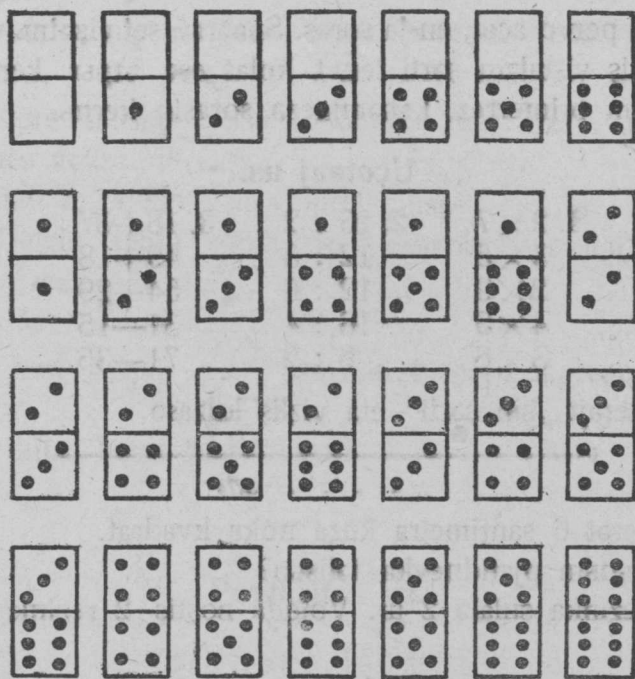
Vermaşə brigadaez kolasьн.

Çeľadlən orsannez.

Domino.

Dominoəñ orsnə koləñ 28 peska. Nijə pozə kernə kartoniş ƣeto puiş.

Вьд peska вьлə gizşəñь оçкоез. То естəñ вьдəс рe-
skaes.

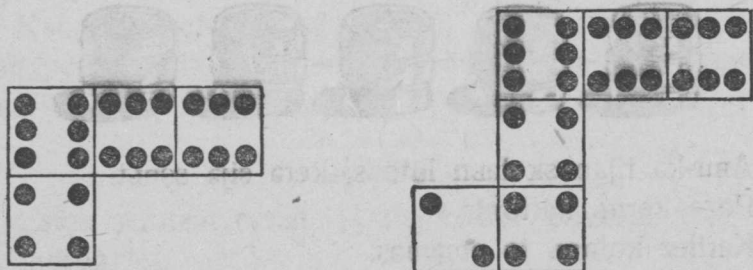
dominoəñ vurzək orsnə ƣoƣ mortlə, no tujə i jecəzəkəñ
Medpervo kolə peskaezşə kəminavnə rəzan vьlas,
medvə ez tьdav, kьtəñ kьeəñ peska kujlə. Sьvəgьñ nija
sorlaşşəñь, i вьд orsiş voştə rəzan vьliş vizəttəg 4 peska.

Pondətcə orsn̄ sija, kədalən em peska $\frac{1}{6}$, abu-kə sija, dak peska $\frac{5}{5}$, abu-kə i eta, sek— $\frac{4}{4}$, $\frac{3}{3}$, $\frac{2}{2}$ i siz 03.

Ətik orsiş boştə peska, suam $\frac{6}{6}$. Ordçən pukalişlə loə pukt̄n̄ sija peska d̄nə seeəm peska, kədalən ət z̄nās sulalə 6, suam $\frac{6}{4}$ (vizət 1 da 2 şer).

Kuimət orsişlə kolə pukt̄n̄ peska, kədalən ət z̄nās 6 oçko çeto 4 oçko, suam $\frac{4}{2}$.

То мѣј согмас:

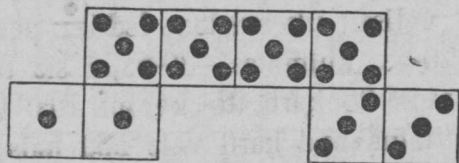
Nołət orsişlə kolə pukt̄n̄ 6 oçkoa çeto 2 oçkoa z̄nā peska i siz 03.

dəminoən orsikə pozə ləşətn̄ v̄d çuzəma-figura.

Pozə orsn̄ esə i mədmoz. Mijə əni teçimə peskaezsə ətkoç z̄nnezən ətləə, a esə teçəpn̄ siz, mədv̄, kər s̄odtan ordça peskaz̄nnez v̄liş oçkoez, lois 7.

Oçkotəm z̄nā peska d̄nə pukt̄işə oçkotəm z̄nā-zə.

Eta şer v̄l̄n̄ peskaez teçəmaş posəz-moz.

Orsişlən-kə abu kolan peska, a r̄zan v̄l̄n̄ kujl̄n̄ k̄m̄içaləm peskaez, sek sija boştalə r̄zan v̄liş peskaez setçəz, k̄tçəz oz şur kolan peskaəs.

Vermə orsəmən sija, kəda medoz pukt̄is v̄dəs assis peskaezsə.

Orsikə orsişsez vizəpn̄ peskaezn̄sə siz, med ətaməd-n̄sl̄iş nijə ez adzylə da ez tədə.

L o t o.

Lotoэн орсэм понда колэнь kartiez da peskaez.

Peskaez kolэнь 100. Вьд peska вьльн sulalэ кьээмкэ льдрас: 1, 2, 3, 4... i siz 100-эз.

Фабрикаьн керэм лото peskaez unazьксэ овлэнь воҫ-каок ҫузэмаэш. Нь кькнап роньн (коңесьн) gizэмаш әtkod ҫisloez.

To estэн керэмаш 5 peska: 6, 18, 39, 72, 100 льдаэш

Ави-кэ тижан skolaьн lotoьс, керэ sijэ ашньт.

Роҫэ kernь kartoniш.

Kartiez kolэнь to eteэмәш:

1	.		35	46		69		92	
	13	27		48			77	85	
8		21			54			88	100

Кьз тьдалэ ҫер вьлас, вьд rjadьн sulgalаншан veшкьтланэ 10 jәrtәtok, i 5 jәrtәtok льдаэш, a mәd 5 jәrtәtok льдтэмәш!

Вьд rjadьн вьлишан улэ sulalэнь льдdez: pervojsа rjadas—10-эз, mәdas—20-эз, kuimәtas—30-эз, i siz ozлаң 100-эз.

Қолэ-кэ ләшәтнь 20 karti, to керэнь siz: льддәнь pervo, unaiш-ja kolэ suvtәтнь вьд karti вьлэ вьд льдсә, med ez вәлә әtik льдdez unazьkiш, a mәdikkez jecazьkiш.

Siz керэнь 20 karti da вьд karti вьлэ suvtәтәнь 15 льдәп.

Вьдәссә льдdez loasә (15×20) 300, nija uшәнь peskaez вьлиш 100 льд вьлэ. Siz kartiez вьльн sulalэ вьд ҫisloьс toko 3-iш ($300 : 100$), loә—toko 3 karti вьльн.

Орсәмьс munә siz: ozsiшсез jukalэнь әtamәd kolасын ә-мундаән kartiez.

Peskaezsə teçənp kəičəə, i ətik orsiş (vəđ orsikə vil mort) mesəkas vizəttəg voštə peska da gorən vištələ sь vьliş lədsə, suam, 25. Sek vьdəs orsişsez, kədnalən kartiez vьlьn em 25, vevttənp sija. Sьvəgьn voštənp mədik peska, suam, 37 lədaə, i nija, kədnalən kartiez vьlьn em ləđpas 37, sija vevttənp.

Orsəm ponaşə sek, kəř ətik orsiş vevttəs 5 ləda ətik rjad. Suam, petalisə-kə 8, 21, 54, 88, 100, mijan kartiez vьlьn vevttişsə kuimət rjad, i etən orsəmpьs ponaşə.

Кьəmkə ləđ-kə sulalə 2 livo 3 karti vьlьn da petas-kə kolan peska, kolə vəvttənp nişə vьdəs. Ovlə i siz—orsəmpьnas vermə ңe ətik, a mortməđ.

„Ozlaң“.

Estən řerətəm orsan „Ozlaң“. Eta orsanən tuşə orsnь una mortlə.

Etə orsansə řerətə vьdsə vumaga lis vьlə da, med sija ez koşaş, řakətə karton berdə. Orsikə kolə vьđ orsişlə ətik peska, ғno med ena peskaez ez vələ ətkođ rəmaəş, ez soraşə ətaməđkət.

100	99	08	97	96	95	94	93	92	91
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
80	79	78	77	76	75	74	73	72	71
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
60	59	58	57	56	55	54	53	52	51
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
40	39	38	37	36	35	34	33	32	31
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
20	19	18	17	16	15	14	13	12	11
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Сысса есә коләнь орсам понда 2 кубок, кәдна вәккәз
вәлә гизәмәш оҗкәез 1-шаң 6-әз.

Әни орсиссез җаркаләнь енә 2 кубоксә и нь вевдәгән
әтләсә ләдәс мьтчалә, ылә-ја колә vessьнь озлаң.

Песка-кә лоас сја јартәток вьльн, кьшаң колә кәйнә вьв-
лаң ливо лезсьнь ивлаң, сек пескәс сиз и вестиссә, кьз мьт-
чалә стрелкәс.

Орсәмьн вермә сја, кин медоз локтас „100“-а јартә-
токә, а пондәтсәнь вьдәннь „1“ јартәтокшаң.

Песка-кә локтас медвьлиш гядәз, то сја, кин сјаң орсә,
җаркалә 1 кубок и „100“-а јартәток вәлә сурә токо сек, кәр
лоәм оҗкәезләң ләд топ лоә әтызда сја ләдкәт, кәда колә
„100“-әз (суам, вәли 98, җаркәм 2).

Вәли җаркәм-кә 5 оҗко, сек 98 да 5 сәтәнь 103. Әни колә
100-сис уназьк лоәмсә—3 ситнь и сувтәтнь пескәсә 97 вьлә,
а 97 вьлишаң, кьз мьтчалә стрелка, колә вертнь 78 вьлә.

Вишталә:

1. Шәпанләң песка вәли 11 вьльн. Сја җаркис кьк ку-
вокәп 9 оҗко.

Кьсәм јартәток вьльн лоас етә вәршаң Шәпанләң песка?

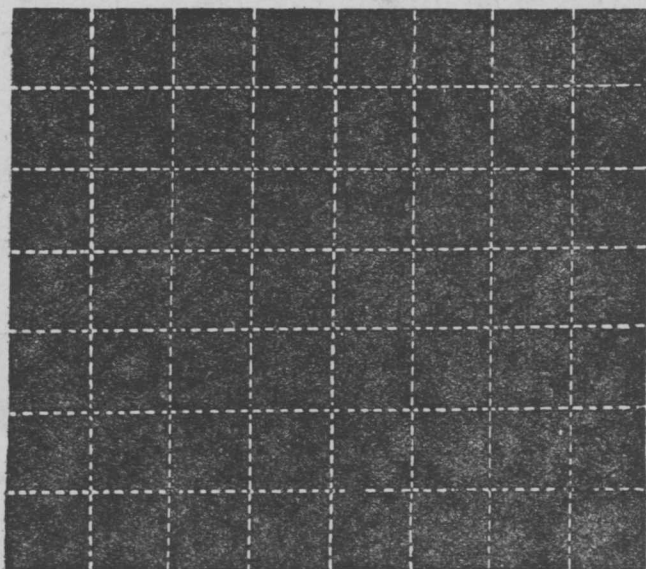
2. Маңаләң песка sulalis 9 вьльн. Сја җаркис кьк ку-
вокәп 8 оҗко.

Кьтәп лоас етә вәршаң Маңаләң песка?

3. Василәләң песка вәли 9 вьльн. Сја җаркис кьк кубо-
кәп 12 оҗкә.

Кьтсә сурис етә вәршаң Василәләң песка?

Vundalan kvadratokkez.

Лакэт етә тавлисаә картон бердә.

Сija-зә картонлиш мэдәр воксә лак кьәәнкә гәма ву-
магаән.

Vundav тавлисаә kvadratokkezә.

Теҭ kvadratokkezsә istәg коровкаә.

Vundalan Ыдpassez.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
6	7	8	9	10

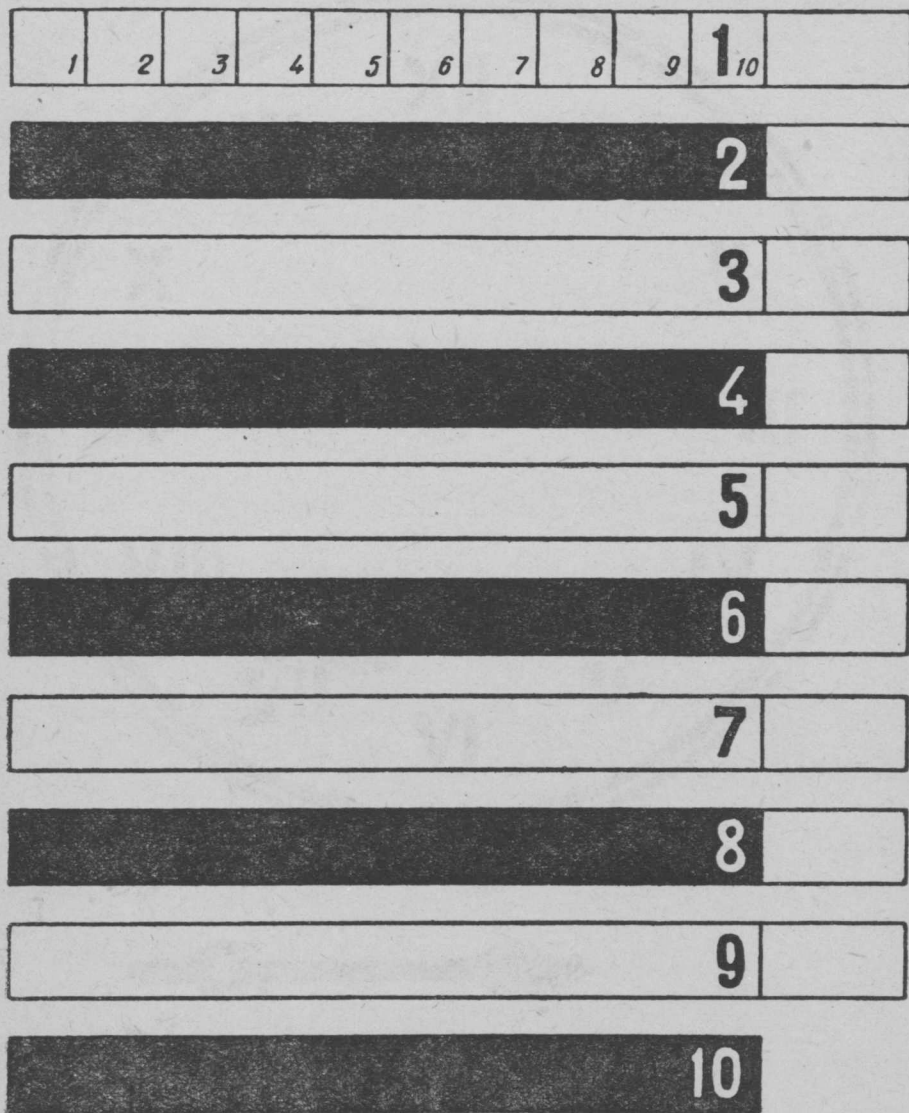
+	+	-	-	=	=	=	=
+	+	-	-	=	=	=	=
+	+	-	-	=	=	=	=

Љакәт картон бердә. Vundav.

Теҫ коробкаә.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
6	7	8	9	10

Decimetraez.

Vundav decimetraezsə.

Decimetraezşis ləşət metra siz, medьbь şad decimetraez da çöçkom decimetraez ez vələ ordçən, a vezlaşisə.

Decimales

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

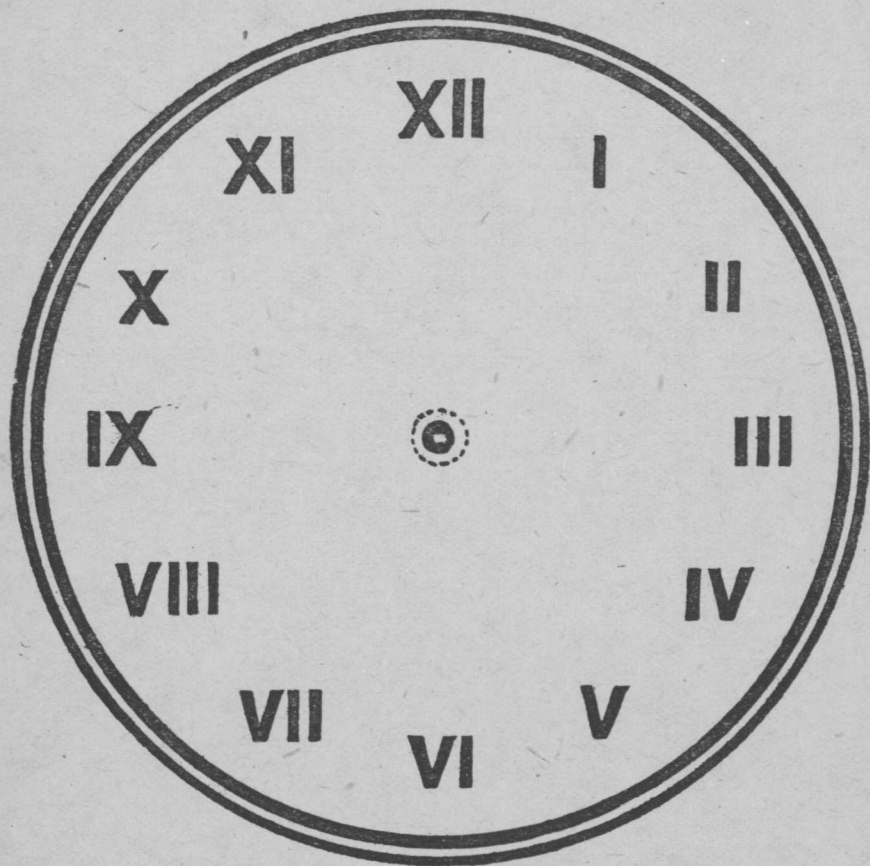
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

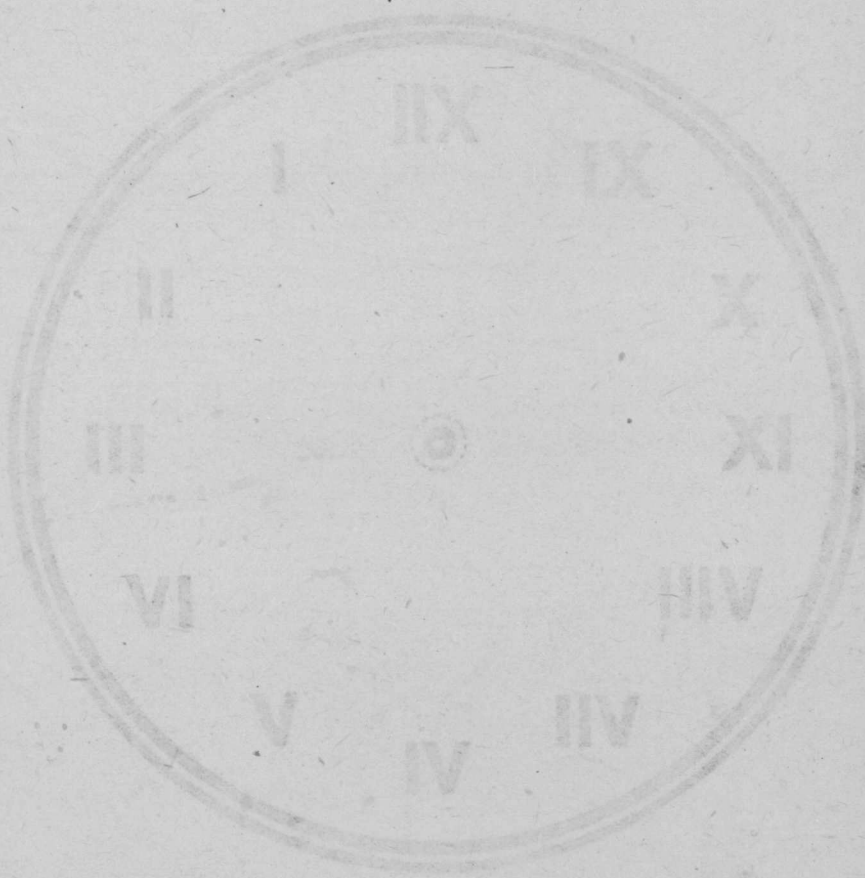
Von der ...
...
...

Çasi.

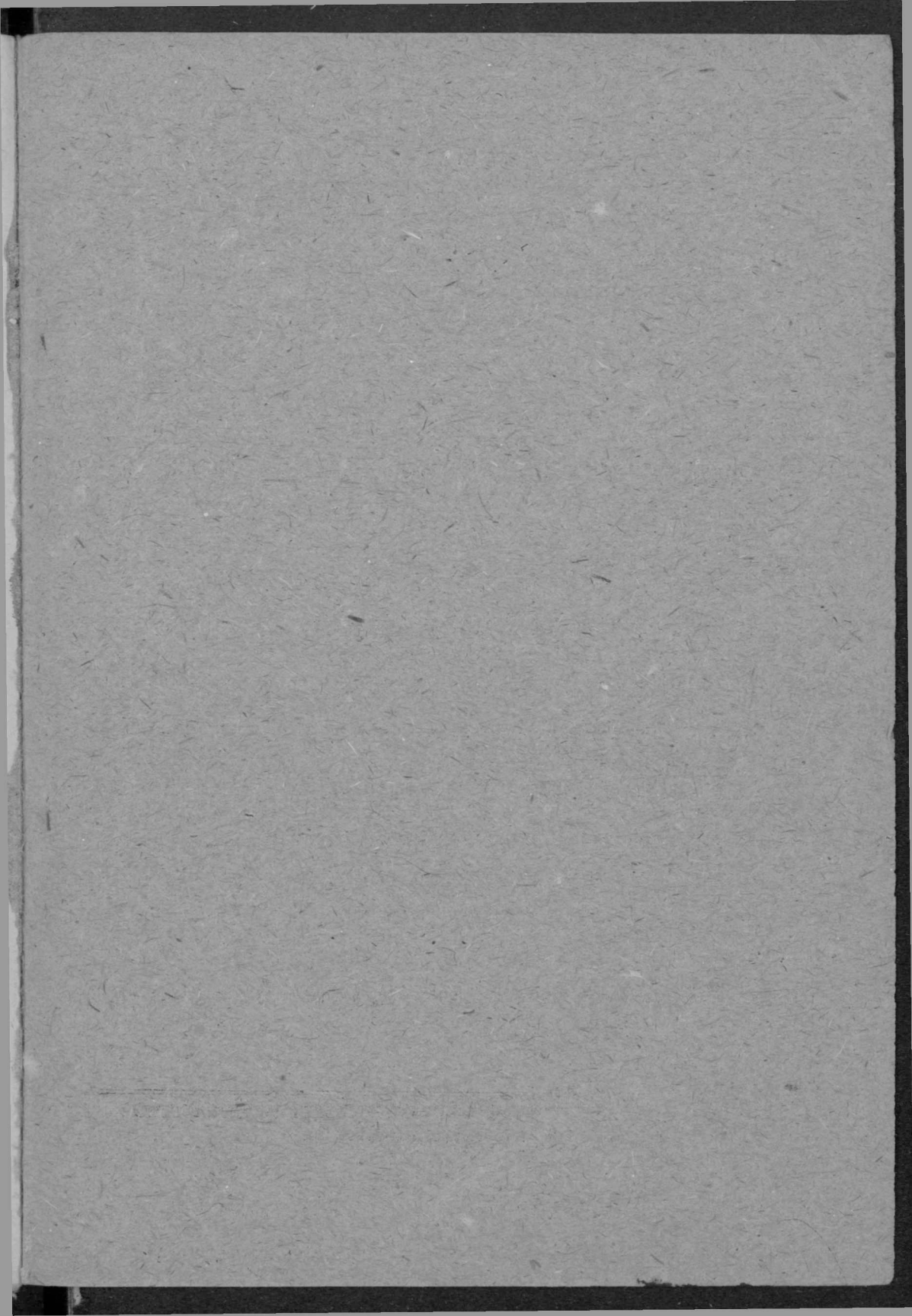

Vundəs da lakət karton berdə. Ləşət puiş libo kəz vumagaiş strelkəz.

Инд. № 5237

Faint, illegible text or markings at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Коми-П.
3-1849

Допыс 55 уг
Цена коп.

У. 13 н.

24072

С. Ф. ГРИБАНОВ
МАТЕМАТИКА
ДЛЯ I-го ГОДА ОБУЧЕНИЯ

На коми-пермяцком языке

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
Москва, Кузнецкий Мост, 16.